

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV

ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

PAPIRNICE KOLIČEVO

TOVARNE CELULOZE MEDVODE

Vevče bodo praznovali 70-letnico godbe na pihala

Pokrovitelj — član federacije — tovariš Edvard Kardelj

24. junij — praznik KS Vevče-Kašelj

Svet krajevnih skupnosti Vevče-Kašelj je na zadnji seji sprejel sklep da se določi 24. junij za praznik krajevnih skupnosti Vevče-Kašelj, ki je istočasno tudi praznik papirničarjev Vevče.

Na ta dan leta 1843 so v predelanem mlinu ob brzicah Ljubljane stekli prvi metri papirja. S tem je bil položen temelj sedanjega Vevča.

njim Vevčam in okoliškim vasem, da so danes ob pridnosti in marljivosti prebivalcev takšne, kakršne so. Pridobitev NOB in visoka delovna zavest papirničarjev je dala kraju pečat z vsemi pridobitvami in dobrinami urejenega naselja. Nekdanje oddaljenosti Kašlja od Vevča ni več. Vasi sta zrasli ena v drugo.

Po zaslugi domačinov papirničarjev se v kraju gradijo športno rekreativni objekti. S tesnim sodelovanjem in podporo vseh občanov in papirničarjev tudi istih ne bo težko do kraja dograditi. Približno enako stanje je tudi na stanovanjskem področju, kjer se je veliko zgradilo, veliko pa bo še treba, ker spričo naravnega narastka prebivalstva in novodošlih ni nikdar dovolj stanovanj.

V vse te gradnje je tovarna vlagala velika sredstva in s tem seveda dvigala standard v naši krajevni skupnosti. Na ta način smo dobili moderno samopostrežno trgovino, dalje urejen trg pred trgovino — s sredstvi tovarne je bila urejena javna razsvetljava in še in še...

Za praznik krajevnih skupnosti Vevče-Kašelj izražam željo, da bi v bodoče še hitreje in uspešneje napredovali v zadovoljstvo vseh delovnih ljudi Vevča in Kašlja.

Jubilej pihalnega orkestra Vevče

VEVČE, MAJA — Minilo je 70 let od prvega nastopa vevške godbe. To je 70 let dejavnosti, ki izpričuje človekove potrebe po kulturi, družabnosti in po njegovi sproščenosti in prostovoljni aktivnosti. Sedemdeset let obstoja praznuje orkester, ki plemeniti našega delovnega človeka, ga budi na praznični dan, ga spremlja in mu bodri korak na paradah in ga s svojimi izvedbami skuša popeljati v čudoviti svet glasbe.

Če preletimo delovanje samo zadnjih deset let, vidimo, da se je kolektiv papirniškega pihalnega orkestra zadnja leta krepil tako organizacijsko kot strokovno. Usmeril se je v načrtno in pestrejšo delovanje. Rezultate tega dela vidimo v številnih nastopih na javnih prireditvah, kot so: proslave ob državnih praznikih in občinskih, budnice za 1. maj in občinski praznik, tradicionalna vsakoletna srečanja borcev II. grupe odredov, komemoracije pred spomeniki padlih borcev v Polju, v Zalogu, na Urhu itd. V programsko delo spadajo tudi številni koncerti. Vsak izmed koncertov pomeni umetniški dosežek, vsi skupaj sa se združujejo v neprekinjeno vrsto nastopov, ki dvigajo godbo na vedno višjo raven. Zato žanje velika priznanja tako od ljubiteljev te zvrsti glasbe, kakor

tudi od profesionalnih godbenikov. Skladbe ki jih ima v svojem repertoarju, izvaja kvalitetno in dovršeno.

Orkester si je poleg že tradicionalnih vsakoletnih nastopov razširil zadnja leta krog svojega delovanja tudi izven meja naše domovine. S pomočjo Papirnice Vevče je navezal stike s sorodnim pihalnim orkestrom v Gratkornu v Avstriji. Z letom 1967, ko je papirniški pihalni orkester prvič gostoval v Gratkornu in tam postal velik uspeh ter priznanje, so obojestranska gostovanja postala že tradicionalna. Leta 1968 je orkester gostoval tudi v Plznu na Češkoslovaškem, kjer je prav tako navezal prijateljske stike s tamkajšnjim pihalnim orkestrom. V tem letu pa je imel koncert tudi v St. Pietru v Italiji, kjer je s slovenskimi narodnimi melodijami navdušil naše zamejske Slovence.

Kvaliteta orkestra se odraža tudi na republiških tekmovanjih pihalnih orkestrrov. Te prireditve so vsestransko uspešne, saj je njihova koristnost na dlani: predvsem stimulirajo neplačano delo, dvigajo resnost udeleževanja in zaostrjujejo kriterije samih izvajalcev, saj je medsebojna primerjava močno spodbudna. Papirniški pihalni orkester je na tekmovanjih dosegel visoke uvrstitve. Leta 1963 in 1969 se je uvrstil na 2. mesto v II. skupini.

Poleg vsega tega naporenega dela pa k homogenosti orkestra veliko pripomore tudi družabno življenje. Tega se kolektiv orkestra dobro zaveda in zato vsako leto organizira piknik in podobne družabne prireditve, na katere so vabljeni tudi svoji godbeniki. S tem se jim kolektiv vsaj delno oddolži za tiste ure, ki jih vsak godbenik preživlja na vajah, nastopih in številnih gostovanjih. To družabno življenje je veliko pripomoglo k temu, da je orkester res zaživel kot velika družina.

Poseben problem godbe pa že nekaj let nazaj predstavlja vključevanje novih godbenikov. Pritok učencev, ki so se šolali v glasbeni šoli, ni zadovoljil pričakovanj. Treba je bilo najti način, kako pritegniti mladino. Tudi v tem primeru je orkester našel izhod. Starejši izkušeni godbeniki sami zainteresirajo mlade in jim dajo osnove glasbene izobrazbe. Ta način je resnično zaživel šele v zadnjih dveh letih. Uspeh verjetno ne bo izostal, saj mladi dobivajo vse večje veselje do glasbe in nekateri že aktivno pomagajo v orkestru.

Ne bi bilo prav, če bi opustili priznanje, da sta k uspehu veliko pripomogla Nace ZAJEC — predsednik papirniškega pihalnega orkestra, ki je duša tega kolektiva, ter dirigent Franc Grebenšek. Orkester ima v dirigentu človeka, ki je strokovno dovolj podkovan, da bo kot sedaj še naprej uspešno vodil orkester na poti kvalitetne glasbene dejavnosti.

Sedemdeseti rojstni dan, ki ga letos praznuje orkester, bo ob enem s praznikom vevških godbenikov tudi velika manifestacija prijateljstva in množičnosti te vrste glasbe v Sloveniji. Na zaključno prireditev je povabljenih kar deset pihalnih orkestrrov, med njimi tudi orkester iz Gratkorna v Avstraliji.

Papirniški pihalni orkester se je kar nekako zrastel z Vevčami, zato bo njegov praznik tudi praznik vseh občanov in vseh, ki s simpatijami gledajo na orkester.

Malo je tako složnih amaterskih organizacij, ki bi si pridobile toliko zaupanja in priznanj, kot je to vevška godba, zato lahko s ponosom stopi v naslednje obdobje. Zato s tega mesta že pred njihovim praznikom čestitamo vsem godbenikom in želimo, da bi zvoki njihovih instrumentov še v bodoče zvočno in ubrano zveneli po Vevčah in v svet.

K. D.

Sklepi upravnega odbora papirnice Količevo

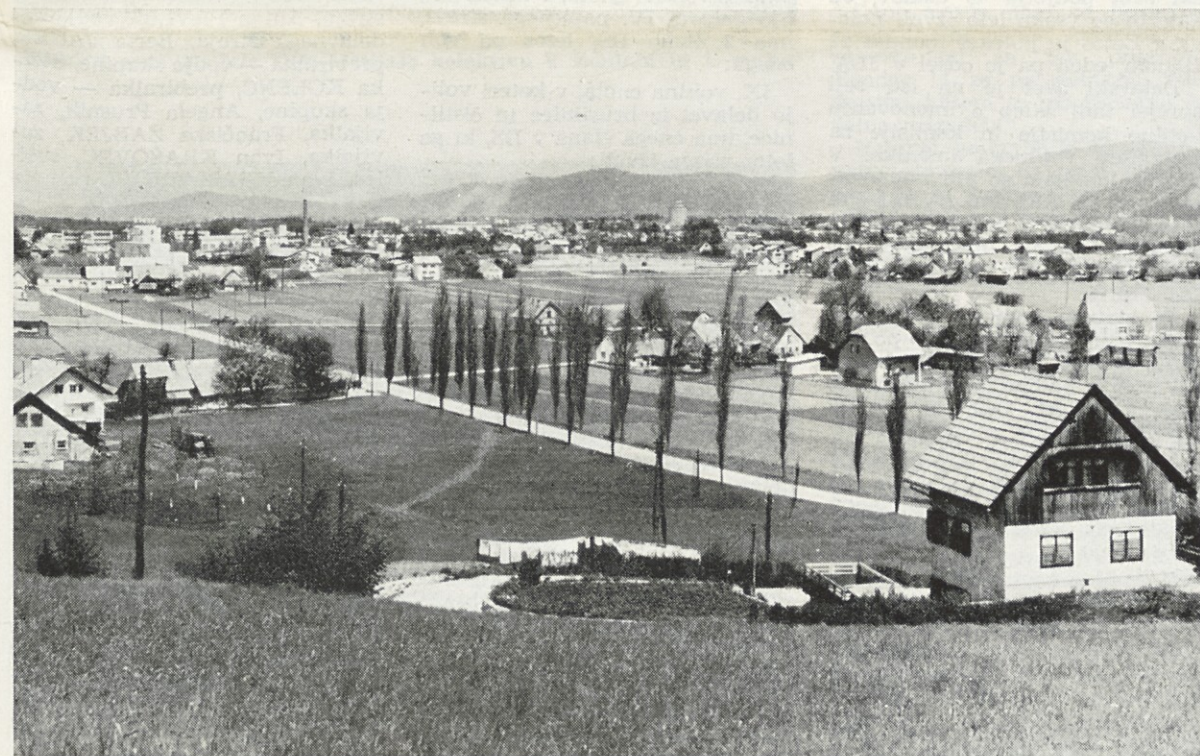
KOLIČEVO, MAJA — Upravni odbor je sprejel naslednje sklepe:

■ v komisijo za izdelavo poslovnika o delu in volitvah organov upravljanja so imenovani predsednik Stane Skok, ter člani Marjan Černe, Stane Laznik, Sandi Rihtar, Ljubo Milič in Marjan Trobec. Komisija ima nalogo, da izdela osnutek poslovnika do določenega roka.

■ V zvezi s prošnjo štipendista Franca Starina, da se mu odloži vračanje štipendije, ker je brez privolitve podjetja spremenil vrsto šolanja, je bilo sklenjeno, da se mu odloži vračilo štipendije, dokler ne dokonča srednje šole oziroma dokler ne odsluži vojaškega roka. V zvezi s tem, naj se sklene ustrezna pogodba.

■ Franc Kregar si je v preteklem letu poškodovale prst pri KS II ter so mu ga kasneje amputirali. Na podjetje je naslovil odškodninski zahtevek v višini 8.000,00 din. Upravni odbor je ugotovil, da o postavljenem zahtevku še ne more dokončno odločiti, ker zbrani podatki to še ne omogočajo. Pred dokončnim odločanjem je potrebno dobiti podatke od zavarovalnice Save, ki še ni rešila zahtevka iz nezgodnega zavarovanja, ki ga je postavilo podjetje, nadalje še ni ugotovljena vzročna zveza med poškodbo in amputacijo prsta ter bo pri tem potrebno dobiti mnenje bolnice, ki je Kregarja zdravila. Tudi ni ugotovljeno ali je podjetje za nastalo nezgodo krivo, ali so bila kršena določila pravilnika o varstvu pri delu in podobno. Ko bodo vsi ti podatki zbrani, bo upravni odbor o zahtevku dokončno odločil.

■ Na Veliki planini se v koči Papirnice Količevo določijo naslednje cene za prenočevanje: 3,00 din je člane kolektiva 4,50 din za svoje in 6,00 din za tuje goste.

Pogled na Vevče izpod Urha

Prireditve za praznovanje 70-letnice papirniškega pihalnega orkestra

Pokrovitelj, član federacije, tovariš EDVARD KARDELJ

Petek, 19. junija 1970.

Ob 19.30 bo v avli nove šole v Polju slavnostni koncert pod vodstvom Franca Grebenška.

Koncert bo obsegal skladbe:

1. E. Grieg, Huldigings marš — koračnica
2. J. Offenbach, Orfej v peklu — uvertura
3. A. Ketelbey, Na Perzijskem trgu — fantazija
4. G. Bizet, Karmen — potpuri
5. C. Porter, Pet minut s Kale Porterom
6. Vašington Post — koračnica

V prostorih, kjer bo koncert, bo tudi razstava dejavnosti in uspeha orkestra.

Sobota, 20. junija 1970

Ob 12. uri bo prispel na tradicionalni obisk Pihalni orkester Papirnice Leykam iz Avstrije. Sprejem bo pred restavracijo Vevče.

Nedelja, 21. junija 1970

Z budnico ob 7. uri na Vevčah in zahodnem delu Zg. Kašlja se bo pričel zadnji dan praznovanja. Ob 10. uri bo pred restav-

racijo Vevče izvajal avstrijski pihalni orkester promenadni koncert. Dirigent g. Willi Konrad. Na popoldanski zaključni svečanosti bodo kot gostje sodelovali pihalni orkestri Slovenske papirne industrije: pihalni orkester Krško, Radeče, Čeršak. Poleg teh bodo še sodelovali pihalni orkestri Mengeš, Domžale, Metlika in Šoštanj.

Sprejem teh orkestrrov bo ob 14. uri pred godbenim domom na Vevčah, potem bodo odšli na zbirališče pred restavracijo Vevče. Ob 15. uri bo parada pihalnih orkestrrov od restavracije Vevče mimo slavnostne tribune pred trgovino Mercator, mimo papirnega skladišča, med stanovanjskimi bloki na prostor pred trgovino Mercator. V paradi se bo vsak orkester samostojno predstavil občinstvu z izvajanjem koračnic. Za pestrost parade pa bo poskrbelo spremstvo v narodnih nošah.

Na ploščadi pred trgovino Mercator, kjer bo zaključek parade, bodo vsi orkestri skupaj zaigrali nekaj koračnic. Občinstvu pa bo spregovoril pokrovitelj praznovanja 70-letnice član federacije tov. Edvard KARDELJ. Praznovanje se bo zaključilo s prosto zabavo v prostorih letnega kopališča na Vevčah.

N. Z.

Gibanje realizirane proizvodnje — april 1970

	April 1970	Jan.—apr. 70	April 70 April 69	Jan.—apr. 70 Jan.—apr. 69
Količinsko v %				
Papir	141.0	102.4	142.0	106.4
Karton	102.5	102.2	102.1	107.6
Lepenka	81.1	88.9	86.2	93.2
Skupno	107.2	101.2	107.5	106.3
Lesovina	89.7	102.0	121.0	291.6
Vrednostno v %				
Papir	141.6	100.8	163.2	117.5
Karton	102.0	100.4	126.1	133.4
Lepenka	75.8	98.0	90.0	109.6
Skupno	106.8	100.2	129.8	127.4

IZVOZ

	April 1970	Jan.—apr. 70	April 70 April 69	Jan.—apr. 70 Jan.—apr. 69
Količinsko v %				
Papir	107.3	84.2	116.4	116.5
Karton	145.1	114.8	843.3	225.5
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	128.8	101.6	259.6	168.9
Vrednostno v %				
Papir	81.3	74.9	101.2	121.9
Karton	133.8	102.2	102.4	165.0
Lepenka	—	—	—	—
Skupno	111.5	90.6	267.9	187.7

ČASOVNO IZKORIŠČANJE ZMOGLJIVOSTI
PROIZVODNIH STROJEV — APRIL 1970

Stroj	Koledar. čas ure	Prazniki, nedelje ure	Zastoji ure %		Izkori- ščenost strojev %	Proiz- vodnja na stroju ton
PS I	720	16	17.50	2.43	95.35	78.6
PS II	720	16	13.50	1.88	95.90	378.7
KS I	720	16	23.00	3.20	94.58	593.0
KS II	720	16	20.25	2.81	94.97	1207.7
LS (popr.)	720	88	26.25	3.65	84.13	170.0
Skupno	720	30.4	20.10	2.79	93.00	2427.9
Brusilnica	720	16	82.00	11.39	86.39	503.2

NETO PROIZVODNJE NA ZAPOSLENEGA

	Zaposl.	%
Poprečje v letu 1969	683	100.0
April 1970	697	109.4
Poprečje januar-april 1970	698	103.2

Združene papirnice Ljubljana

Gibanje proizvodnje v mesecu aprilu 1970

	Plan	Doseženo	Izkoriščanje zmogljivosti I.—IV. 1970	I. 1969
Klasični papirji	100	96,1	89,2	91,1
Premazani papirji	100	72,2	55,3	46,5
Papir skupaj	100	91,7		
Lesovina	100	117,5		

Proizvodnja papirja v mesecu aprilu ni dosegla planirane višine in sicer predvsem zaradi zahtevnejšega proizvodnega programa ter povečanih zalog nedovršene proizvodnje konec meseca aprila. Precejšnji del proizvodnega programa so sestavljali brezlesni papirji nizkih gramskih tež, bankpost, kulerji, offset, pigmentirani, peresnolahki papirji itd. Zastoji na PS so bili precej visoki (6 %) pa tudi izmeta smo zabeležili več (v IV. 7,89 %, v I. tromesečju 7,48 %), na kar je vplival predvsem proizvodni program. Od premazanih vrst smo v aprilu izdelali dobro polovico obojestransko premazanih papirjev. Izmet se je znižal glede na I. tromesečje t. l. za ca. 1 %.

Proizvodnja lesovine je znatno nad planirano že iz omenjenih razlogov, tj. vključitve v pogon še enega izjemnega stroja.

VREDNOST TOČKE ZA 12
PRETEKLIH MESECEV
od vključno marec 1969 do
vključno april 1970

VEVČE, MAJA

Brusilnica	3,92
Polnila in lepila	3,86
I. papirni stroj	4,06
II. papirni stroj	3,95
III. papirni stroj	3,74
IV. papirni stroj	3,79
Strojna dodelava	3,44
Brez točka-ur za normo	3,91
Ročna dodelava	2,95
Brez točka-ur za normo	3,69
Energija	3,73
Premaz	3,87
Vzdrževanje	3,85
Razkladalci	2,94
Brez točka-ur za normo	5,03
Nakladalci	4,76
Strokovne službe	3,79
Podjetje	3,65

Na seji novega DS

Sodelovanje krajevne skupnosti Vevče-Kašelj s tovarno

VEVČE, MAJA — Z dnem, ko je stekla v Vevčah proizvodnja papirja, so se začeli tudi za Vevče novi časi. Iz povsem kmetijskega predela je začel nastajati nov industrijski predel. Z naraščanjem proletariata na Vevčah so bile potrebne tudi spremljajoče dejavnosti za kritje potreb delavcev, to je obrtništvo, ki se je pričelo razvijati v teh novih pogojih. Oboji skupaj pa so rabili seveda stanovanja in tako je tekla ta razvoj vse do današnjega dne.

Gradnja stanovanj in spremljajoče komunalne gradnje so se začele izvajati v večjem obsegu po letu 1945 in so dosegle svoj višek v letih 1960—1970.

Z razvojem naselja so rastle seveda tudi potrebe in zahteve prebivalstva. Za zadovoljevanje tega so bile pred leti ustanovljene stanovanjske skupnosti, ki pa so potem ponekod prešle v krajevne skupnosti ali pa so bile na novo ustanovljene. Prav tako je bilo tudi pri nas.

Naloge so predvsem v zbiranju zahtev in potreb občanov ter sodelovanje pri sestavi programa dela občinske skupščine, nadalje sodelovanje pri izvajanju programa, oziroma nalog. Sredstva, ki

jih dobiva KS za svojo dejavnost pa so zelo majhna in bi bilo brez dobrega sodelovanja s tovarno skoraj nemogoče opraviti takšnega večjega dela. Ob tej priliki gre torej vse priznanje predvsem vodstvu tovarne, ki z vso naklonjenostjo in razumevanjem spremlja težnje in potrebe KS. Na ta način in s pomočjo občinske skupščine Moste-Polje smo v preteklem letu asfaltirali staro vevško cesto, za kar je dala tovarna dotacijo v višini 30.000 din.

V letošnjem letu so v programu KS Vevče-Kašelj predvidena naslednja dela:

leta 1970—71	Gradnja vzgojno varstvene ustanove Vevče	din
leta 1971	Asfaltiranje Kamnarjevih ulic v Kašlju	600.000
leta 1971—73	Ureditev okolice restavracije v skupnem znesku	200.000
leta 1973	Asfaltiranje ceste od vagonске tehtnice mimo četvorčkov do ceste Vevče-Kašelj	420.000
		120.000

Od skupnega zneska vlaganj 1.340.000 din bo naša tovarna prispevala 610.000 din. Ostanek pa bodo krile ostale organizacije in KS. Z gornjega prikaza je jas-

1. Asfaltiranje ceste in ureditev okolice blokov 135.000
2. Ureditev igrišča za tenis in odbojko 5.000
3. Ureditev dvorišča in igrišča pri gasilskem domu Kašelj 8.000
4. Ureditev vodovoda v Kašlju 15.000

Sam prispevek k točki 1 znaša 102.000 din, od katerih prispeva tovarna 80.000 din, 22.000 din pa stanovanjci blokov.

KS Kašelj ima v perspektivnem programu predvidena še naslednja dela:

leta 1970—71	Gradnja vzgojno varstvene ustanove Vevče	din
leta 1971	Asfaltiranje Kamnarjevih ulic v Kašlju	600.000
leta 1971—73	Ureditev okolice restavracije v skupnem znesku	200.000
leta 1973	Asfaltiranje ceste od vagonске tehtnice mimo četvorčkov do ceste Vevče-Kašelj	420.000
		120.000

no razvidno, kako močno podporo ima KS v vodstvu tovarne in kako tesno so povezani skupni interesi za izboljšanje stanja na teritoriju krajevne skupnosti. L. G.

Volili smo delavski svet

VEVČE, MAJA — Delavski svet podjetja je na svoji zadnji seji pred iztekom mandatne dobe dne 27. marca 1970 sprejel sklep o razpisu volitev. Določil je, da bodo volitve v četrtek dne 23. aprila 1970 in da se bo volilo 24 članov delavskega sveta za mandatno dobo 2 let. Po spremembi nem statutu podjetja, ki velja od marca preteklega leta, ima delavski svet podjetja 45 članov, od katerih se vsako leto izvoli polovica. Letos je potekel mandat 23 članov, eden pa je odšel v JLA.

Delavski svet je na isti seji sprejel tudi sklep o imenovanju volilne komisije in komisije za sestavitev volilnega imenika. V volilno komisijo so bili imenovani: Jurij MUŠIČ, Ivo AVBELJ in Ciril JERIHA, v komisijo za sestavitev volilnega imenika pa Janez PRESL, Hilda GRADIŠEK in Ida CERK.

Po statutu podjetja se kadriiranje in volitve izvedejo po volilnih enotah, ki jih določi delavski svet s posebnim sklepom ob razpisu volitev. Delavski svet je določil naslednje volilne enote:

I. volilna enota, v katero volijo delavci remontnih delavnic in uprave vzdrževanja, ima 5 članov delavskega sveta, od katerih se letos volijo 3;

II. volilna enota, v kateri volijo delavci energetskega oddelka, ima 2 člana DS, letos pa voli enega;

III. volilna enota, v kateri volijo delavci strojne dodelave, ima 3 člana DS, letos pa voli dva;

IV. volilna enota, v kateri voli oddelek ročne dodelave, ima 3 članov DS, od katerih letos voli štiri;

V. volilna enota, ki obsega delavce I. papirnega stroja, ima 2

člana DS, od katerih letos voli enega;

VI. volilna enota, ki obsega delavce II. papirnega stroja, ima 3 člana DS, od katerih voli letos enega;

VII. volilna enota, ki zajema delavce III. papirnega stroja, ima 3 člana DS, od katerih voli letos enega;

VIII. volilna enota, v kateri volijo delavci IV. papirnega stroja, ima 2 člana DS, letos pa voli enega;

IX. volilna enota, v kateri volijo delavci iz brusilnice in čistilnice, ima enega člana v DS, ki ga letos znova izvoli;

X. volilna enota, ki obsega komercialno službo (prodaja, nabava, uvoz, izvoz, razkladalci in nakladalci itd.) ima 4 člana DS, letos pa voli dva;

XI. volilna enota, ki obsega delavce kadrovske in finančne službe, organizacijsko-analitskega oddelka, pravne službe, tajništva, tiskarne in delavske restavracije, ima 6 članov DS, od katerih letos voli tri;

XII. volilna enota, ki zajema delavce tehnične službe, vodstva osnovne proizvodnje, CMC, laboratorija in konstrukcije, ima 3 člana DS, od katerih letos voli dva.

XIII. volilna enota, ki obsega delavce premaznega oddelka, ima 3 člana DS, letos pa voli dva.

Število članov delavskega sveta, ki jih izvoli volilna enota temelji na določbi statuta, da se na vsakih začetih 20 delavcev voli en član delavskega sveta, skupno število članov pa ne sme presežati 45.

Volilna komisija je določila štiri volišča in sicer: volišče št. 1 v remontnih delavnicah, volišče št. 2 v papirni dvorani, volišče št. 3 v osnovni proizvodnji in volišče št. 4 v upravni zgradbi. Čas glasovanja na voliščih št. 2. in 3. je določila takoj, da je bilo omogočeno glasovati delavcem z vseh izmen. Volilna komisija je imenovala za vsako volišče člane volilnih odborov in njihove namestnike.

V času od 3. do 10. aprila so bili v vseh volilnih enotah zbori delavcev, ki jih je sklical predsednik delavskega sveta. Na teh zborih je bilo predlagano skupno 41 kandidatov, ki so bili uvrščeni na 13 kandidatnih listih. Kandidatne liste so bile razglašene 15. aprila.

Po volilnem imeniku je bilo volilnih upravičencev 941. Od teh jih je volilo 845, kar znaša 89,79 odstotka. Volilo ni 96 upravičencev, od tega 80 opravičeno (bole-

zen, dopust itd.), 16 pa neupravičeno.

Od oddanih glasovnic je bilo 53 neveljavnih.

V delavski svet so bili izvoljeni naslednji kandidati: Zoran PIRC dipl. ing., vodja remontnih delavnic, Alojz TRTNIK, strugar I., Karel ŽABJEK, vodja kovinarske delavnice, Milan IZGORSEK, obratni električar I., Jože ŽGAJNAR, vodja prečnega rezalnega stroja, Anton PAVLIČ, vodja delavnega stroja, Berta JAGER, prebiralka — vodja skupine, Štefka KOLENC, prebiralka — vodja skupine, Angela Prusnik, zavijalka, Franciška ŽABJEK, zavijalka, Ivan KRAŠOVEC, sušilec, Ivan KRAMARIČ, I. pomoč-

Novi predsednik DS
tovariš ing. Peter Jeriha

nik DS, Stanislav MOČNIK, strojevodja PS, Franc JAMSEK, strojevodja PS, Stane RUPNIK, izmenski vodja brusilnice, Stane AMBROŽIČ, nakladalec papirja, Danijel ZAPUŠEK, referent v izvoznem oddelku, Jože BEZLAJ, vodja skupine za vzdrževanje transportnih poti in zelenic, Ivan POZENEL, vodja družbene prehrane, Marija TRTNIK, strokovna knjigovodkinja, Franci HRIBAR, konstruktor I, Stane TRTNIK, kemotehnik-analitik I, Peter HRIBAR, strojevodja premaznega stroja in Edo ULČAKAR dipl. ing., asistent vodje premaza.

Zelimo, da novoizvoljeni člani delavskega sveta z aktivnim samoupravljaljskim delom opravičijo izkazano zaupanje volivcev.

J. M.

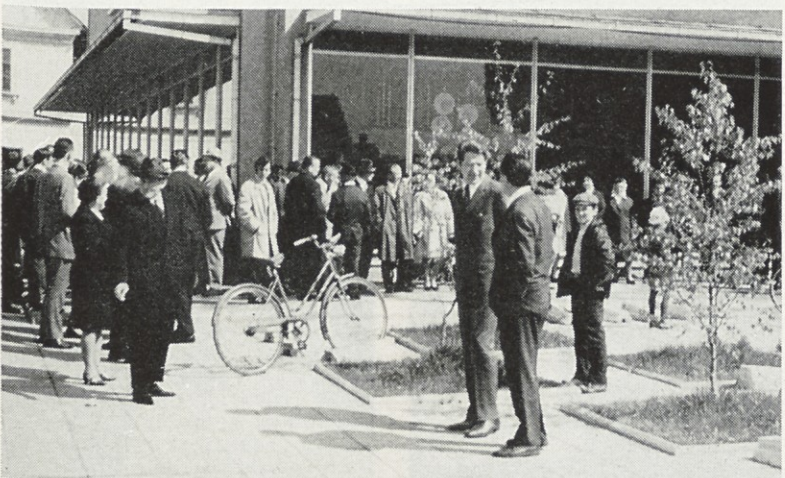
Odmevi z naše prvomajske proslave

Gostje na jubilejni proslavi Papirnice Količevo

Pionirji osnovne šole Dob čestitajo kolektivu k jubileju in 1. maju

Postanek pred vstopom v dvorano komunalnega centra v Domžalah, kjer je bila proslava jubileja Papirnice Količevo

Eno od mnogih omizij ob praznovanju jubileja Papirnice Količevo

KOLIČEVO, MAJA — Mnogo je bilo že pisanega v našem listu o našem jubileju, proslavi 50. obletnice tovarne, 35 obletnice stavke in 20 obletnice samoupravljanja. Vendar bi se še enkrat dotaknil tega našega slavlja.

Lepo je bila videti slavnostno okrašena dvorana komunalnega centra v Domžalah. Tudi govorniki so nam lepo opisali dogodke o razvoju naše tovarne pred vojno, kakor tudi po vojni. Govora je bilo tudi o stavki koliških papirničarjev in o obletnici delavskega samoupravljanja. Blesteč je bil kulturni program, katerega nam je podal »SLOVENSKI OKTET« in znani dramski igralec Stane Sever. Tovariš Kralj je znal vse povezati v lepo celoto.

Samo žal, da tisti, katere so podane pesmi in recitacije pozorno poslušali, niso imeli pravega užitka. Poslušali so lepe slovenske pesmi in besede s spremljanjem glasnega govorjenja in medklincev. S tem jim je bil odvzet res lep užitek. Skoda, da tisti, ki niso bili voljni poslušati, niso vsaj toliko potrpežli, da ne bi izvajalci odnesli od nas vtisa, da nismo še zadosti zreli publika za tak nastop. Ali res nimamo smisla za

Slavnostni govor tov. direktorja Iva Sonca ob proslavi jubileja

našo lepo slovensko pesem in slovensko besedo?

Lepo slavlje nam je pripravil pripravljalni odbor, kateremu se zahvaljujem za tak program. Vendar bi se pa dotaknil tudi dejstev, katera so me začudila in delno prizadela.

Namreč, govor se je nanašal na razvoj tovarne, na prve začetke, kako se je gradila tovarna in se večala. Pogrešal sem tiste delavce, ki so doživljali in pustili pri tem delu svojo mladost, spomine, razočaranja in doživetja — naše upokojevence.

Vem, da je vsak nekdanji delavec prejel ob jubileju gotov znesek, vendar ali ne bi bilo lepo, da bi bili tisti, ki so še čili, tu med nami in bi mlajšim tovarišem kaj povedali, kako so včasih delali? Namreč ti ljudje so s svojim delom prispevali k temu, kar imamo danes, pod veliko težjimi okoliščinami in delovnimi pogoji. Ni bilo takrat lahko biti delavec, posebno, dokler se nismo organizirali in si pridobili s stavko lažjih delovnih pogojev.

Govornik nam je tudi opisal dogodke, ko se je vršila stavka. Se danes imamo v tovarni nekaj udeležencev stavke. Tudi tem naj bi se zagotovilo priznanje. Ob podelitvi spominske ure bi le-te udeležence nagradili vsaj s spominsko plaketo ali pa z rdečim nageljnomo, ki je bil pred vojno znak solidarnosti ob praznovanju prvega maja. Nobeden od starejših ne zahteva samo priznanja s finančne plati, denarne nagrade, ampak spodobijo se, da ob takem jubileju dobe tudi neka moralna priznanja.

Ni moj namen, da bi ob tej priložnosti samo kritiziral napake. Vem, da so prireditelji imeli tudi težave, predvsem pa dosti dela. Če bi to hotel, bi imel še mnogo povedati. Vendar pa poudarjam, da je vtis s proslave izzvenel bolj praznovati 20. obletnico s spominskimi urami, kot vse ostalo.

Delo pred vojno bi moralo imeti prednost, čeravno smo uspeli po vojni podjetje trikratno povečati.

Naj nihče od mlajših tovarišev ne šteje tega prispevka kot napad na njihovo delovno požrtvovalnost. Moja želja je, da bi še veliko prispevali skupnosti z našim delom, v naši socialistični družbi z našim upravljanjem. **cht.**

Tov. Karel Gorjanc in Julij Galjot prejmeta spominsko uro za dolgoletno delo v Papirnici Količevo

Tov. Franc Brinovec prejema spominsko uro za dolgoletno delo v Papirnici Količevo

Tovariš Viljem Hajdič prejema spominsko uro za dolgoletno delo v Papirnici Količevo. Foto: Milan Deisinger

Tov. Jože Jama prejema spominsko uro za dolgoletno delo v Papirnici Količevo

Sklepi delavskega sveta papirnice Količevo

KOLIČEVO, MAJA — Delavski svet papirnice Količevo je na 8. seji sprejel naslednje sklepe:

■ Soglasno se sprejme Statut Papirnice Količevo.

■ Določene so bile nagrade ob 50-letnici ustanovitve podjetja. Članom delovne skupnosti se izplača 300,00 din, vajencem se izplača 100,00 din upokojujencem 120,00 din.

■ V celoti se sprejme plan novih investicij za leto 1970 in leto 1971.

■ Nedu Periću se odda v najem tovarniški bife pod pogojem, da najemnik garantira, da bodo prodajne cene v bifeju enake ali pa nižje od maloprodajnih cen v trgovini Napredka v Domžalah. Z najemnikom naj se sklene posebna najemna pogodba, kjer naj bodo razvidna in točno določena vsa vprašanja, ki izvirajo iz najema. Pred oddajo bifeja v najem je tega treba preurediti.

■ V zvezi z dokončno rešitvijo pomoči otrokom Ernesta Pančur-

ja, ki se je skupno z ženo smrtno ponesrečil, je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Otrokom Ernesta Pančurja se po uspešno dokončani osnovni šoli zagotovi štipendija za nadaljnje šolanje v znesku in pod pogoji, ki bodo takrat veljali za štipendiste Papirnice s tem, da si otroci prosto izbirajo vrsto šole in se po končani šoli niso dolžni zaposliti v Papirnici Količevo. Papirnica Količevo jim zagotavlja štipendijo do končanja popolne srednje šole in to pod pogojem, da redno in v skladu s programom šole opravljajo predpisane šolske in druge obveznosti. Natančnejše obveznosti in pravice se določijo s pogodbo o podelitvi štipendije s tem, da se upošteva ta sklep.

2. Če otroci Pančurja ne želijo nadaljevati šolanje na srednji šoli in izrazijo željo, da se želijo izučiti za kak poklic v našem podjetju, bodo pri sprejemanju

vajencev v uk imeli prednost pred drugimi.

3. Ker je Pančur kupil od Papirnice Količevo stanovanje na kredit, ki ga je odplačeval v mesečnih obrokih po 123,40 din, pa ga še ni v celoti odplačal ter znaša neodplačani kredit na stanovanju na dan 15. II. 1969 še 30.151,23 din z 2% obrestmi, se odplačevanje gornjega kredita odloži toliko časa, da najstarejši Pančurjev otrok Ernest ml. postane polnoleten oziroma dokler ne dokonča šolanja na srednji šoli. V primeru, da po končani srednji šoli, oziroma po polnoletnosti nastopi vojaški rok, se odplačilo kredita odloži do odsluženja vojaškega roka.

4. V primeru, da se sedanji socialni položaj otrok bistveno poslabša, je kadrovska služba podjetja dolžna, da skupno s skrbstvenim organom občine ukrene potrebno za rešitev nastalega stanja. V tej zvezi je kadrovska služba dolžna, da stalno spremlja socialno stanje otrok vse do njihove polnoletnosti, skrbnik je dolžan, da za izredne izdatke pri vzdrževanju otrok črpa zavarovalnino po smrti očeta, ki je kot pupilna vloga naložena pri banki. Če ta znesek izčrpa pred polnoletnostjo otrok, bodo organi upravljanja proučili možnosti konkretne finančne pomoči otrokom do njihove polnoletnosti.

■ Ustanovi se novo delovno mesto pripravljalec premazne mase ter določi osnova za izračun osebnih dohodkov, ki znaša od 37 do 42 točk.

■ Ustanovi se novo delovno mesto pomočnika strojevodje — premazovalec z osnovo za izračun osebnega dohodka od 38—44 točk.

■ Prošnja tov. Jožeta Kureta, v kateri prosi delavski svet za dodelitev kredita za gradnjo hiše, se odstopi upravnemu odboru sklada za zidanje stanovanjskih hiš podjetja, ki naj prošnjo prouči in izdela delavskemu svetu ustrezen predlog.

Z zadnjega zasedanja DS Papirnice Količevo

Z letošnjih volitev DS

Nekaj posnetkov z volitev DS Tovarne celuloze Medvode dne 23. 3. 1970

Člani volilnega odbora pri delu

Član volilnega odbora Miha Bugar pojasnjuje postopek glasovanja volilki Nadi Stanković, ki letos prvič voli člane DS

Iščemo najprimernejše mesto za spomenik padlim borcem

VEVČE, MAJA — Spomenik padlim borcem, ki so bili pred svojo nesrečno smrtjo zaposleni v Papirnici Vevče in ki so izgubili svoja mlada življenja bodisi kot borci v partizanih, bodisi v taboriščih ali kot talci, stoji še vedno pred glavnim vratarjem ob mostu čez Ljubljano. Za takrat, ko je bil postavljen vrsto let potem, je bil to najprimernejši kraj. Mimo so vsak dan hodili vsi člani kolektiva in številni drugi ljudje. Vevško naselje takrat še ni bilo dograjeno. Stalna preurejanja, nove gradnje in prezidave še niso kraj obeleževale kot zaključen trg. Slika današnjih Vevč pa je bistveno drugačna, lepša, bolj urejena.

Ze iz tega razloga se pojavlja vprašanje, ali ne bi kazalo spomenika prestaviti na lepše in vidnejše mesto. Drugi razlog za tak ukrep bi bil sam teren, kjer danes spomenik stoji. Znano je,

da se počasi ugreza. Zaradi tega so že padli topoli, ki so rasli v neposredni bližini. Zato bodo potrebna nekatera sanacijska dela. Z naraščanjem prometa bo na tem mestu potrebno pridobiti nekaj parkirnega prostora in razširiti kolesarnico, kjer bi eventualno pridobili tudi nov prostor za potrebe izventovarniškega življenja.

Vse te utemeljitve pa seveda iščejo nov prostor, kjer naj bi spomenik stal. Z novimi, zaključenimi gradnjami stanovanjskih blokov, nove trgovine in cestišč, je na Vevčah nastalo nekaj manjših trgov oziroma obširnejših dvorišč, ki bi lahko dala zatočišče spomeniku, sam spomenik na primernem kraju pa bi popestril in dvignil izgled naselja. Seveda ne tak, kot je sedaj.

Bistvena je plošča z vklesanimi imeni žrtev vojne. Težak, kamenit

podstavek, ki je doslej služil namenu, pa bi kazalo zamenjati z novim. Ta podstavek ali stojalo naj bi dejansko ali simbolično predstavljalo papirniško dejavnost, stroko, v kateri so bili zaposleni oni, katerih imena nosi plošča. Seveda pa je za tak korak potreben dobro premišljen, estetski in strokovni osnutek, pri katerem bi se ne veljalo prenašati.

Glede prostora smo vprašali tudi nekaj Vevčanov, ki so bili naslednjega mnenja:

Stane Klešnik: Skoraj ni pravega prostora na Vevčah. Če bi ga prestavili, bi ga pred restavracijo, toda kraj pred gostilno spet ni primeren. Spomenik mora stati na javnem, vendar mirnem prostoru. Zaradi avtobusnega obračališča bi stal preblizu ceste.

Tone Peternel: Če ne bi stala več hiša št. 48, ki je predvidena za rušenje in bo tam park, bi bil ta kraj po mojem mnenju najbolj primeren.

Vlado Šmigoc: Treba bi bilo pregledati urbanistični načrt Vevč in šele nato izbirati prostor za spomenik borcev. Sicer se lahko zgodi, da se bo podobna potreba pokazala vnovič.

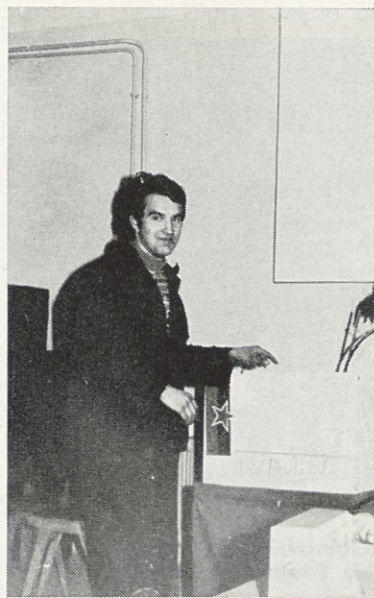
Konrad Likar: Morda bi bil najprimernejši kraj nekje v notranjosti tovarne.

Ignac Junker: Pred spomenikom sem leta in leta vsak dan po osem ur v vratarski loži. Tu se ustavlja ekskurzije, ki obiškujejo tovarno ali one, ki gredo proti Urhu. Često se ustavi pred spomenikom tuji turist in si napravi posnetek. Če bi ga prestavili kamorkoli na Vevče, bi bil človeškim očem bolj odmaknjen. Zato se mi zdi ta kraj najprimernejši.

S. R.

Za spomenik padlim borcem je treba najti lepše mesto

Pavle Rupar, elektromehanik

Drugi pomočnik kuharja Ivan Ferlež izbira kandidate

Kurirka Marija Križnar oddaja glasovalni listek

Naše mojstrice

Prejeli smo

Vižmarje-Sentvid, 2. 5. 1970
Delovnemu kolektivu »Papirnice Količevo«!

Podpisana Marija Klopčič, upokojenka vaše tovarne se najpri- srčneje zahvalim za čestitke ob prazniku dela, za darilo, za po- zornost, ki ste mi jo izkazali ob 50-letnici obstoja vaše tovarne. Istočasno se zahvaljujem za vse pozornosti, ki jih izkazuje nam upokojencem.

Ob polstoletnem jubileju vaše tovarne iskreno čestitam vsem članom delovnega kolektiva ter želim še naprej veliko delovnih uspehov.

Tovariške pozdrave
Marija Klopčič
Vižmarje 218 b

Dragi tovariši!

Predvsem se najlepše zahvalju- jem na poklonu 120 din. Obenem vam čestitam k vašemu prazniku, ki ga slavite — 50-letnici obstoja tovarne, kot tudi k prazniku dela 1. maja 1970.

Želim vam tudi v bodoče mno- go sreče pri delu.

Vaš nekdani sodelavec
Simo Tintor

Katedra za kemično predelavo
lesa
Biotehniške fakultete
Ljubljana
Večna pot 30

Splošno!
Se enkrat se Vam prav lepo za- hvaljujem za prisrčen sprejem v vaši tovarni. Hkrati vam in cele- mu kolektivu čestitam ob 50-let- nici obstoja in vam želim še ve- liko delovnih uspehov!

Vodja ekskurzije
in 8 udeležencev
Ljubljana, 23. 4. 1970

Krško, 4. V. 1970

Dragi tovariši!
V prvi vrsti iskrene čestitke k vašemu jubileju. Prisrčna hvala za poslano mi jubilejno št. vašega lista — rad sem ga prebral in ga bom še večkrat, pri tem obujam spomine na mojo najlepšo povoj- no dobo svojega službovanja v vaši, vsestransko vzorni tovarni. Lepo, da nisem šel v pozabo, pri tem razmišljanju človek kar po- mladi.

Posebno zahvalo pa za izkazano mi pozornost, bil sem v duhu in mislih na Vaši proslavi. Tovariši! Kar tako naprej v našo lepo bo- dočnost.

Prisrčen pozdrav in ob prilož- nosti »Na svidenje«!
Jože Hočevar

KOLIČEVO, MAJA — Če smo dali v prejšnji številki Našega dela besedo delovodjem, potem je prav, da damo v tej številki be- sedo našim mojstricam, saj prav tako kot delovodje skrbijo za ne- moteno delo, red in disciplino v svojih oddelkih, le da je njihov delovni dan verjetno še bolj pe- ster, saj se ne konča z delom v Papirnici, ampak se nadaljuje še doma. Prav to, da se morajo v polni meri posvetiti delu v Papir- nici in doma, nas je vodilo, da smo jim zastavili nekaj vprašanj.

Za uvod ne bi bilo narobe, da jih predstavimo. Še prej pa mo- ramo povedati, kje delajo. Delajo tam, kjer je potrebna zbranost, načrtnost in doslednost, to je pri sortiranju papirja in pri dodelavi lepenke. Njihovo delo ni fizično težko, zahteva pa več organizaci- skih in drugih sposobnosti, ki pa prav tako utrujajo kot fizično de- lo. Če dodamo k temu še to, da so poročene matere dveh ali več otrok, potem lahko sklepamo, da je njihov delovni dan dolg in na- poren, zato so vredne, tako kot vse ostale zaposlene žene, vsega spoštovanja.

Za pojasnilo naj povemo, da je pri sortiranju papirja zaposlenih

Po delu v Papirnici sem utruje- na in si želim počitka, toda ved- no se najde še kakšno domače opravilo. Seveda mi pri tem po- maga mož in hčerka.

Kar se tiče mojega prostega ča- sa in razvedrila, ga je dokaj malo. Kačar pa le utegnem, gledam te- levizijo in poslušam radio. Če je kje kakšna prireditev ali zabava pa se skupaj s hčerko napraviva v narodne noše in se rada pove- selim z ostalimi.

Kar se tiče osamosvojitve žene, pa menim tako: Res je, da se že- na z zaposlitvijo osamosvoji in po- stane manj odvisna od moža, to- da to mora večkrat drago plačati. Z mozem sva zaradi tega redko- kdaj skupaj in otroci malo vidijo očeta in mater.

Sever:

Ko neham z delom v Papirnici, moram že misliti na to, kaj bom skuhal za družino in zato niti pomisliti ne smem, da sem utru- jena. Pri vzgoji otrok mi priskoči na pomoč mož. Kljub vsem opravi- lom mi ostane še nekaj večer- nih uric za razvedrilo.

Z zaposlitvijo se je žena osa- mosvojila in rešuje finančne te- žave v družini.

tako le težko postane enakoprav- na možu.

Cerar:

Ko sem postala leta 1945, ko mi je v NOB padel mož, vdova s tre- mi nepreskrbljenimi otroki, sem se morala zaposliti v Papirnici, da bi tako lahko preživljala sebe in otroke. Ker nisem imela nobe- nega, ki bi pazil nanje, varstva pa takrat še ni bilo, so tako od- raščali bolj sami, vendar so zdaj že vsi preskrbljeni.

Po delu v Papirnici pridem utrujena, vendar si ne morem pri- voščiti počitka, saj moram skuha- ti kosilo za tričlansko družino, poleg tega pa imam poleti še mnogo dela na vrtu, ki pa mi je v razvedrilo in veselje. Če pa le najdem kaj prostega časa, gledam televizijo, zlasti TV-nadaljevanke in quize. Ob nedeljah pa grem z otroki na sprehod v naravo.

Žena si je z zaposlitvijo mno- go pridobila, obenem pa se tudi dodatno obremenila. Biti mati, žena in delavka v eni osebi je včasih le prehudo.

Drugo vprašanje: Ker imate kot mojstrica veliko stika s svoji- mi sodelavkami poznate njihove težave in želje, tako pri delu v Papirnici kot doma. Bi hoteli po- vedati, kaj vse tare naše delavke in kakšne so njihove želje?

Heric:

Vsekakor se mi zdi, da so žen- ske preveč obremenjene z delom doma in v Papirnici. Zato pride do utrujenosti, bolezni in živčno- sti. Kar nas je starih delavk, ki smo delale skoraj na vseh delov- nih mestih, mislim, da ni nobene več zdrave, z menoj vred.

Želja naših delavk je, da bi se uredila pot v skladišče, da bi bila norma že enkrat stalna in se ne bi spreminjala kar naprej, saj je naše delo težko. Vsaka delavka mora namreč v sedmih urah pre- metati in zaviti 6000 do 7000 kg papirja. Treba je upoštevati, da so vse matere in gospodinje, ki morajo poleg službe opravljati še gospodinjska dela, ki pa tudi niso lahka. Nadalje je želja vseh de- lavk, da bi se lahko upokojile s 50 letom, da bi tako imele vsaj nekaj let počitka.

Izrabljam priložnost in se za- hvaljujem Papirnici, ki mi je za 25 let dela podarila lepo uro.

Sever:

Težave mojih delavk so: slabi pogoji dela v neprimernih pro-

storih ter sitnosti, ki jih imajo s slabim ovojnim papirjem in strojčki za lepenje.

Želje delavk pa so, da bi do- segle čim večjo proizvodnjo in s tem čim večji zaslužek.

Ukmar:

Predvsem moram omeniti pri- pombe delavk na pretežno fizič- no delo v nekaterih primerih, predvsem, kakar pripravljamo pošiljko za izvoz. Prevoz materi- ala jih zelo utruja, ker je tega vse preveč zaradi pomanjkanja prostora. Tudi razsvetljava je za naše delo preslaba in škodljiva.

Seveda imajo naše delavke te- žave tudi doma, predvsem z var- stvom otrok. Otroško varstvo po vrtcih je predrago, da bi si ga lahko privoščila vsaka družina, zato si pomagajo tako, da delata zakonca izmenoma in tako tudi izmenoma varujeta otroke. Ker pa morata zakonca tako delati, je cela družina malokdaj skupaj.

Želja vseh delavk je, da se delovna doba ne bi povečala in ostala pri 50 letih starosti.

Cerar:

S svojimi sodelavkami se zelo dobro razumem. Kar se tiče dela v dodelavi lepenke, imamo zelo velike težave zaradi zastarelih na- prav. V upanju, da bomo dobili nov sušilni kanal, te težave bolj potrpežljivo prenašamo.

Delavke v dodelavi lepenke zelo boli dejstvo, da so v primer- javi z delavkami pri sortiranju papirja zapostavljene, tako po vrednosti njihovega dela in za- služka.

Če povzamemo odgovore naših mojstric, vidimo, da so vse enot- ne v tem, da pridejo z dela v Pa- pirnici utrujene in željne počitka, vendar si tega ne morejo privo- ščiti, ker jih čaka lačna družina, za katero je treba skuhati kosilo. Pri vzgoji in varstvu otrok sode- lujeta oba zakonca. Za razvedrilo jim ostaja malo časa. Vse pa ra- de gledajo televizijo in poslušajo radio, ob nedeljah in praznikih pa gredo na izlete v naravo. Z zaposlitvijo se je žena res osamo- svojila, toda s tem se je še nak- nadno obremenila, menijo moj- strice. Težave delavk so v slabih delovnih pogojih in v preobreme- njenosti, njihove želje pa so, da bi se lahko upokojile s 50 letom starosti.

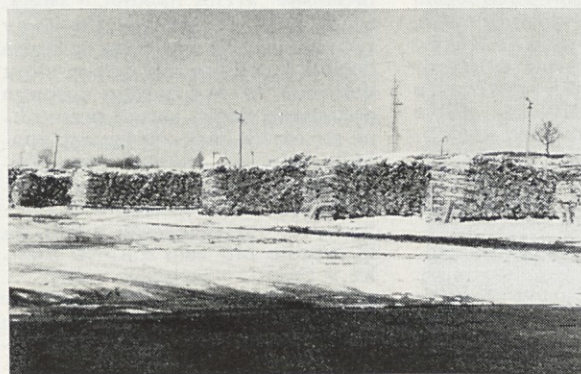
CO

Lesni prostor v Medvodah prazen

MEDVODE, MAJA — Skladišče lesa v tovarni celuloze je skoraj prazen. Na njem sameva nekaj skla- dovnic žamanja in lesa. Objavljamo nekaj posnetkov, ki so bili narejeni v mesecu aprilu: V zadnjem času se je stanje še poslabšalo.

Jeklene roke avtovidgala so v zadnjem času vse manj zaposlene zaradi kritičnega pomanjkanja lesa.

Skladovnice žamanja na sliki, rešilna bilka za proizvodnjo celuloze v Medvodah, v zadnjem času nevarno kopnijo. Praznina na lesnem prostoru je iz dneva v dan bolj kritična. — Oba posnetka sta ob- zapoznili snežni odeji aprila 1970.

Naše mojstrice: od leve proti desni: Mira Sever, Ivanka Heric, Cilka Ukmar

80 žensk, pri dodelavi lepenke pa 41.

Zdaj pa je že čas, da predstavi- mo naše mojstrice in sicer naj- prej one iz oddelka za sortiranje papirja, nato pa še iz oddelka le- penke.

Sortiranje papirja in kartona:
Ivanka Heric, poročena, mati treh otrok, doma iz Količevega, v Papirnici dela že 25 let.

Mira Sever, poročena, mati dveh sinov, doma iz Domžal, v Papirnici dela že 22 let.

Cilka Ukmar, poročena, mati hčerke in sina, doma iz Jarš, v Papirnici dela že 15 let.

Dodelava lepenke:
Justi Cerar, vdova, mati treh otrok, doma iz Količevega, v Pa- pirnici dela že 22 let.

Vida Bensa, ni hotela odgovar- jati.

Prvo vprašanje: Bi nam hoteli povedati — kot mati in delavka — kako usklajate delo v Papirni- ci z delom doma? Zanima nas ali pridete z dela v Papirnici utruje- ni in željni počitka in kaj vse morate narediti še doma? Kako je z vzgojo in varstvom vaših otrok? Vam ostaja še kaj prostega časa za razvedrilo in zabavo? Se vam zdi, da se je žena z zaposlitvijo res osamosvojila in da je njen polo- žaj s tem boljši?

Heric:

Ko sem bila stara 21 let sem se zaposlila v papirnici in tu delam še danes. Zaposlila sem se zato, ker sva si z mozem hotela ustva- riti skromen dom. S samoodpove- dovanjem in trdim delom sva ga tudi zgradila. Zdi se mi, da so bili zame najtežji časi takrat, ko sta bila otroka še majhna. Z mo- žem sva se menjala na delu in skušala dati otrokom kar največ domače topline, ki jo more nuditi urejen dom.

Ukmar:

Z možme sva oba dopoldne v službi, otroka pa v šoli. Domov pridem običajno zelo utrujena in željna počitka, toda družina pri- čakuje kosilo. Potem pa se pri- čnejo še druga gospodinjska opravila. Otroka sta že zelo sa- mostojna. Na to sem jih že zgo- daj privadila. Sem pa tja pa si le moram vzeti nekaj časa, da kon- troliram, kako se učita.

Med tednom mi ne ostaja mno- go prostega časa, malo več ga imam ob nedeljah in praznikah.

Zaposlena žena se je v nekate- rih primerih le osamosvojila, predvsem je materialno bolj sa- mostojna. Toda tista, ki nima no- bene pomoči pri gospodinjstvu, je še dodatno obremenjena. Nima časa, da bi si lahko pridobila več- jo razgledanost in izobrazbo in

Naša mojstrica Justi Cerar

Volilna konferenca organizacije ZK

KOLIČEVO, MAJA — V mesecu aprilu je bila volilna konferenca osnovne organizacije ZK, katere so se udeležili skoraj vsi člani. Poročilo o delu osnovne organizacije ZK je podal sekretar osnovne organizacije Ivan Jeretina. Ze uvodoma je poudaril, da konferenca ne sme biti namenjena samo volitvam novega vodstva, temveč mora konferenca kritično oceniti delo in aktivnost vsakega člana naše organizacije, analizirati se morajo dosedaj sprejeta stališča in zaključki sekretariata in osnovne organizacije ZK, ki jih je le-ta zastopala in sprejemala ob posameznih vprašanjih in problemih. Če hočemo v bodoče delati še bolje, moramo danes spregovoriti tudi o načinu organiziranja oz. vključevanja celotnega članstva v politično delo, ker 1/3 članov ni nikjer vključena. Nasprotno pa je iz popisnice, ki jo je dal sekretariat osn. org. ZK izpolniti vsem komunistom, razvidno, da so ostali člani osnovne organizacije ZK nosilci 113 več ali manj pomembnih funkcij v delovni org. ali pa izven nje, kar kaže, da so nekateri komunisti najbrž preveč obremenjeni. Nadalje je v svojem referatu sekretar opozoril na akcijski program, ki je bil sprejet na lanskoletni konferenci. Pri tem ugotavlja, da smo si morali biti že ob sprejemu tega dokumenta na jasnem, da ga v enem letu ne bomo mogli uresničiti, ker program vsebuje sklepe, ki so aktualni več zaporednih let, ali pa se ponavljajo iz leta v leto. Najprej je potrebno ugotoviti, koliko smo uspeli spraviti v življenje sklepe začetne s programom in koliko ne, kakšni so vzroki, ki so zavirali in kakšne so lahko politične posledice izvajanja. Najbrž bi bili uspehi osnovne organizacije ZK še mnogo večji, če bi članstvo temeljito poznalo smotre gospodarske in družbene reforme (ne glede na posamezna odstopanja), ki prihajajo vedno bolj do veljave, namreč važna so spoznanja, da tudi naša delovna organizacija ni ostala zunaj teh dogajanj. Zavedati se moramo, da bomo uspešni le tedaj, če se bo pretežna večina naših članov resnično vključila v ekonomska gibanja, ki jih s seboj prinaša reforma. To pomeni tudi to, da ne smemo ostajati pasivni na nobenem področju družbenega življenja, ter pričakovati, da bo kdo drug ali pa, da se bo problematika uredila sama po sebi, temveč bomo morali vse obstoječe probleme (ki pa jih ni malo) rešiti sami, se pravi skupno s samoupravnimi organi in družbeno-političnimi organizacijami.

Idejno delo

Zato je v bodoče potrebno dati še večji poudarek ideološkemu delu oz. izobraževanju, kajti temu vprašanju nismo v lanskem letu posvetili dovolj pozornosti. Vzrokov za to je več, eden od pomembnih je, da nimamo na razpolago ustreznih kadrov, ki bi poznali poglobljeno problematiko posameznih področij, tu so mišljene predvsem podrobnejše razlage stališč, resolucij in zaključkov višjih organov, ki so v celoti objavljeni v dnevnem časopisu, radiu in televiziji. Vendar, ko na sestanku obravnavamo ali razpravljamo o teh vprašanjih, ki so vsem dostopni, postajajo sestanki nezanemljivi in včasih celo dolgočasni, predvsem iz razloga, da nismo dovolj seznanjeni z vzroki in osnovami, zaradi katerih so bili sprejeti posamezni dokumenti. Kajti to se da pojasniti tudi na preprost način, tako da ga razume sleherni. Zato je potrebno povečati idejne sposobnosti članstva, da bi cilje, ki si jih zastavljamo s programom uresničevali korak za korakom, pri tem pa težili za organizirano demokratično in učinkovito akcijo, ki nakazuje celovitejšo enotnost v demokratizaciji notranjih odnosov po principu demokratičnega centralizma.

Zveza komunistov mora vedno manj delovati kot posredovalec pri uresničevanju oblasti delavskega razreda, čedalje bolj pa kot

njena notranja sila in kot združevalni dejavnik samoupravnega sistema.

Temu primerno mora biti izoblikovan tudi naš izobraževalni sistem oz. idejni program z enim samim smotrom — povečanje idejne ravni članstva naše OOKZ. V programu ideološkega izobraževanja bi morali vključiti naslednje aktualne teme, ki naj obravnavajo:

- vlogo in naloge ZK v sedanjem obdobju,
- razvijanje samoupravljanja na vseh nivojih,
- vprašanje gospodarske in družbene reforme,
- cerkev in klerikalizem — odnos komunistov do tega vprašanja,
- pomen splošnega ljudskega odpora,
- aktualna zunanje-politična dogajanja,
- še bolj razviti seminarske oblike izobraževanja,
- ponovno razmisliti o možnostih in oblikah političnih šol v občinskem merilu.

Sprejem mladih

V referatu je bilo posebej poudarjeno, da mora OOKZ sprejemati mladih posvetiti največjo pozornost; pomlajevanje v naši organizaciji postaja že potreba saj se je povprečna starost od lanskim 36 let povečala na 38 let. Povečana aktivnost v tej smeri nam narekuje tudi dosedanja pasivnost posameznih članov, ki kljub zadolžitvi niso po tem vprašanju storili ničesar. Bolehamo na tem, da največje breme prevajamo predvsem na sekretariat, kar ni prav. Akcijski program naše organizacije ZK obvezuje članstvo, da sprejememo v naše vrste mlajše tovariše, ki imajo pogoje postati dobri komunisti ter jim pozneje pomagati pri njihovi življenjski poti. Morali bomo nadaljevati s takšno politiko, da ima celotna organizacija in vsak član možnost za aktivno dejavnost ob tem pa sprejemati več novih članov. Članstvo za našo organizacijo moramo pridobivati predvsem iz mladinskih organizacij, ki je številčno močna in ima v svojih vrstah napredne mladince.

O kadrovski problematiki

Vprašanja, kot so kadrovska politika, nagrajevanje, reševanje socialnih in stanovanjskih problemov, vzgoja in izobraževanje, ne sme iti mimo nas komunistov, ker se samo v naštetih področjih pojavljajo in kažejo nekateri negativni pojavi, kot so kritizirano, odpor do strokovnjakov, močne težnje po uravnilovki pri nagrajevanju, nezdravi in netovariški medsebojni odnosi, podžiganja in obrekovanja, obravnavanje tovarniških problemov po gostilnah, pojavi nediscipline, neenotni kriteriji pri prijavljanju prestopkov, pijančevanje med delovnim časom, negospodarno in malomarno ravnanje z družbeno imovino, kraja družbene imovine in podobno, kratka pojavi, proti katerim moramo kot organizacija ZK reagirati. Čeprav jih mi kot organizacija ne bomo reševali, smo dolžni nanje opozoriti ter zahtevati od samoupravnih organov (seveda z angažiranjem komunistov), da se ti pojavi odpravljajo in problemi hitreje rešujejo.

Veliko pozornost moramo posvetiti tudi našim strokovnim kadrom in to na vseh nivojih, zlasti pa srednje, višje in visoko strokovnih. Prizadevati si moramo, da se ta kader poveča in utrdi, ter omogočiti, da svoje znanje čim bolj uveljavi. Posebno že iz tega vidika, da naš nadaljnji razvoj temelji predvsem na umskem delu in nič več na povečanem fizičnem naporu.

Da s strokovnim kadrom situacija ni najboljša, kažejo naslednji podatki. Od 14 delovnih mest, za katere se po sedanjem pravilniku zahteva visoka izobrazba, je kar 7 neustrezno zasedenih, od 22 delovnih mest, za katere se zahteva višja izobrazba, je 15 neustrezno zasedenih in od 48, za katere se zahteva srednja izobra-

zba, je kar 23 neustrezno zasedenih. Situacija pri poklicni izobrazbi ni dosti boljša. Čeprav izobrazba ne more biti edino merilo za uspešno delo, nam vseeno gornji podatki jasno kažejo stanje kadrov v naši delovni organizaciji. Zato si moramo prizadevati, da čimprej izobrazimo vse tiste, ki jim strokovna izobrazba manjka, kajti le z dobrimi kadri je zagotovljen uspeh delovne organizacije.

Nadalje je sekretar spregovoril tudi o neurejenih medsebojnih odnosih, ugotavlja, da sedanja stopnja razvoja znanosti, tehnike in organizacije nujno terjata isto delo, ki ga pri nas žal ni v zadostni meri. Včasih izgleda, da pri nas nekaj pomeni le eden ali dva, medtem ko so drugi strokovni ljudje nekoliko odrinjeni od problemov oz. med našimi strokovnjaki ni zadostnega sodelovanje in vsak se po svoje ravna s problemi, namesto da bi se problemi reševali skupno. Velikokrat se ne zna prisluhniti želji mlajših po uveljavljanju in se te njihove želje največkrat napačno tendenciozno tolmačijo. Tak odnos ima za posledico, da se širijo govorice, da nam strokovnjaki niso potrebni, da jih imamo dosti in da so za svoje delo dosti plačani. Taka stališča pa utegnejo postati usodna za nadaljni razvoj tovarne in celo za njen obstoj.

Za odpravo te pomanjkljivosti bo potrebno večje timsko delo, ki ga pa mora nekdo voditi in usmerjati, dajati mu naloge in kontrolirati njegovo izvajanje. Vendar je timsko delo močno oz. uspešno takrat, kadar se ljudje med seboj razumejo, drug drugega spoštujejo, oziroma spoštujejo mnenja drugih ter skušajo najti skupno izhodišče tudi takrat, ko se v mišljenju razhajajo. Vsi se moramo odločno zavzemati, predvsem pa komunisti na odgovornih delovnih mestih, da opisano stopnjo sodelovanja tudi realiziramo.

Nagrajevanje

Na počutje v delovni organizaciji poleg dobrih odnosov lahko vpliva tudi sistem nagrajevanja. Poleg tega je delitev dohodka, vključno delitev osebnega dohodka eno izmed najvažnejših vprašanj našega družbeno-ekonomskega sistema s stališča delitve po delu, s stališča pospešitve gospodarjenja kot tudi s stališča delavskega samoupravljanja. Pri nas si že dalj časa prizadevamo najti primerne rešitve materialnega spodbujanja delavcev k delovnemu učinku (sprejetje novega pravilnika o delitvi OD in prehod k tehničnim normam).

Rešitve, ki jih iščemo, se v posameznih časovnih obdobjih med seboj razlikujejo in dajejo tudi različne rezultate (osebna ocena, uravnilovka, povprečna norma itd.).

Vendar mora vsak sistem nagrajevanja težiti k objektivnemu nagrajevanju, zato je važno vedeti, da kadar hočemo spreminjati pravilnik o delitvi OD moramo s to spremembo težiti k točno določenemu cilju, ker nasprotno, če tega ne storimo, lahko ustvarimo v kolektivu nepotrebno razburjenost, ki kalj medsebojne odnose. Dosedajni pravilniki po svoji vsebini odražajo uravnilovko. Vendar bi bilo to ugotovitev potrebno bolje osvetliti. Uravnilovske težnje so posledice kompromisov, ki jih delamo v izenačenju OD na vseh nivojih. Prav gotovo pa uravnilovska gibanja dobivajo podporo pri tistem sloju delavcev, ki je s svojim osebnim dohodkom bodisi zaradi premajhne strokovne usposobljenosti, značajo dela in podobno pod poprčjem. Uravnilovka je za nekatere tudi dokaz socialne pravičnosti, kar naj se odraža v tem, da bi morale biti zelo majhne razlike v OD.

Ker se uravnilovske tendence kažejo v različnih in načinah, jih ne kaže površno oceniti, saj velikokrat ta problem dobiva tudi politično obeležje, ki ga ne smemo obravnavati kot nekaj nepomembnega. Že omenjene posledice kompromisov so še danes prisot-

Z volilne konference osnovne organizacije ZK

ne, saj je vseskozi prisotna težnja po uravnilovki, ki se čestokrat spremeni tudi v pretirano zmanjševanje razponov, to je pripeljalo celo do psihoze, da so naši strokovnjaki dovolj nagrajeni in se sedaj vsak boji načeti to vprašanje ne glede na to, da so nas

strokovnjaki že zapuščali, novih pa ne dobimo.

Nakazan je statistični pregled poprečnega OD v mesecu decembru 1969, ko so delavci po stopnjah strokovne usposobljenosti zaslužili naslednji OD izražen v ND.

Stopnja kvalif.	DVS	VS	SS	NS	VK	KV	PR
Poprečje OD v dec.	3015	2498	1667	1413	2066	1621	1304
Razmerja do priučenih	1:2,3	1:1,9	1:1,28	1:1,08	1:1,58	1:1,24	1:1

Izhod iz sedanje situacije je možen na več načinov:

Eden izmed najbolj enostavnih je, da se popravijo osnove za izračun OD, drugi način pa, da se vodilni in strokovni delavci ne vežejo več na poprečno normo, temveč za druge pokazatelje uspešnega poslovanja, kot so: realizacija celotnega dohodka, izvršitev plana, višina ustvarjenega dohodka in podobni drugi elementi, ki naj vplivajo na izračun OD.

Odgovornost

Kolikor bomo hoteli še hitrejši premike v družbenem in gospodarskem področju, bomo morali zaostriti odgovornost na vseh mestih in nivojih. Kakšna je osebna odgovornost posameznih nadrejenih ljudi, nam kažejo odnosi do družbenega premoženja, delovne discipline, prihajanje v tovarno z vseh mogočih strani in podobno. Vzroke, da ostanejo storilci posameznih dejanj neodkriti, lahko iščemo v lažni solidarnosti posameznih članov delovne skupnosti in igranju nadrejenih z odgovornostjo. Sekretariat OOKZ je o tem razpravljal in zavzel stališče, da bo potrebno ostreje ukrepati, da se preprečijo podobna dejanja, o tem je seznanjen tudi DS, ki bo dokončno sklepal.

Informacije

Lahko ugotovimo, da je bil na področju informiranja storjen velik korak naprej. Skoraj na vseh sejah sekretariata je bilo obravnavano področje informiranja. Končno je na predlog sekretariata DS sprejel sklep, da začnemo ponovno izdajati časopis »Naše delo«. S tem je bilo zadoščeno tudi potrebam informiranja, saj je bil kolektiv do ponovnega izdajanja vezan samo na oglasno desko, kar pa ni bilo dovolj in je to čestokrat povzročalo nepotrebne kritike, ki jih bo sedaj lahko precej manj.

Srednjeročni plan

Nadaljnji razvoj delovne org. je poleg že omenjenih vprašanj odvisen tudi od našega nadaljnega razvojnega koncepta. Naš nadaljnji koncept je vključevanje v razvojni načrt celotne slovenske industrije. Komisija našega združenja »Papirles« je po nalogu slovenske gospodarske zbornice pred kratkim izdelala koncept razvoja industrije celuloze in papirja SRS, ki zajema povečanje lesovine na Količevem in postavitev novega kartonskega stroja.

Iz te osnove bomo lahko sedaj veliko bolj na drobno obdelali lastni srednjeročni plan. Za realizacijo razvojnega programa je nujna enotna investicijska politika vseh tovarn papirne industrije Slovenije, kajti le koncentrirana sredstva zagotavljajo možno realizacijo predvidenih objektov. Poleg tega ima enotna razvojna politika in skupno financiranje tudi to prednost, da se izvaja skupna komercialna politika, ki lahko v nadaljnjem zaostrovanju blagovno tržnih odnosov prizade ne tudi naš kolektiv.

Iz opisanega lahko vidimo, da pristopa slovenska papirna industrija k neki vrsti poslovne integracije, ki nam v končnem rezultatu spet omogoča boljše poslovne uspehe, kot pa jih v tej smeri lahko dosegamo, če ostanemo sami.

Razprava, ki je sledila po poročilu, je v celotni potrdila izhodišča in ugotovitve, ki so bile posredovane v referatu. Razpravljalo je osem članov, ki so se v vsestranski razpravi dotaknili trenutno najbolj aktualnih problemov podjetja in org. ZK. Mnogo misli je bilo danih, kako krepiti nadaljnjo vlogo organizacije ZK s posebnim poudarkom, kako doseči večjo aktivnost vsega članstva.

Ugotovljeno je bilo, da bi naredili veliko napako, če bi kakorkoli izrekli nezaupnico tistim, ki že vrsto let uspešno delajo in rešujejo tovarniške probleme, pa slučajno nimajo ustrezne izobrazbe, kajti reševanje kadrovske strukture je dolgotrajno in vztrajno delo vseh prizadetih s končnim ciljem, da pobiljšamo izobrazbeno strukturo in težimo k še večjim poslovnim uspehom. Neglede na uspešno zaključeno leto 1969 moramo gospodarjenju v tovarni posvetiti vso pozornost in skupno s samoupravnimi organi razreševati nasprotja in težave, ki jih srečujemo ob vsakodnevnom delu. Namreč počasi le dojemamo, da je ključ uspešnega poslovanja tudi v tem, da vsak član kolektiva izpolnjuje dosledno svoje delovne naloge z vso potrebno strokovnostjo in prizadevnostjo.

Novi člani sekretariata OOKZ so postali: Marjan Černe, Jakob Zanoškar, Lado Avbelj, Roman Kopač, Milan Deisinger in Ivan Jeretina.

Za sekretarja pa je bil ponovno izvoljen Ivan Jeretina. Sklepe konference bo pripravila komisija v sestavi: Ivan Jeretina, Stane Skok in Dušan Kosmina.

M. Deisinger

Sprejeli smo novi statut

(3. nadaljevanje in konec)

KOLIČEVO, MAJA — Delavski svet Papirnice Količevo je v mesecu aprilu po obsežnih razpravah sprejel statut podjetja. V našem listu smo do sedaj v 3 sestavkih že pisali oziroma prikazali vsebinsko in oblikovno nekatere poglavja statuta ter zaradi celovitosti prikaza objavljamo danes kratko obrazložitev tistih poglavij, o katerih do sedaj še nismo pisali.

V poglavju o medsebojnih delovnih in drugih razmerjih obravnava statut pravice in dolžnosti članov delovne skupnosti podjetja, urejanje medsebojnih razmerij ter urejanje delovnih razmerij. Pravice in dolžnosti članov delovne skupnosti so povzete iz določil ustave, drugih zakonov ter iz prejšnjega statuta, zato o njih ne bomo podrobneje pisali. Zanimivejše pa je podpoglavje, ki govori o urejanju medsebojnih odnosov. Tu je mišljeno predvsem urejanje raznih konfliktnih situacij, ki v podjetju lahko nastanejo. Statut stoji v celoti, glede ureditve teh vprašanj, na stališčih, ki so jih sprejeli najvišji organi družbeno-političnih organizacij. Medsebojna razmerja morajo člani delovne skupnosti urejevati na podlagi samoupravnih aktov, ki jih sprejemajo organi upravljanja. Prekinitev dela kot sredstvo za urejanje medsebojnih sporov ni dovoljena, preden niso izkoriščene vse možnosti za rešitev nastalega položaja, ki jih predvidevajo samoupravni predpisi podjetja. Enako kot prekinitev dela je za reševanje sporov prepovedana uporaba nasilja in drugih sredstev, ki grobo kršijo temeljne človeške pravice in red v podjetju. Za prekinitev dela se šteje vsaka ustavitve dela v rednem delovnem času, ki ima namen, da bi se na ta način izsililo reševanje določenih problemov iz spornih vprašanj. Če kljub prepovedi pride do prekinitve dela ali nasilnega reševanja medsebojnih sporov, so pobudniki, organizatorji in udeleženci materialno in disciplinsko odgovorni delovni skupnosti podjetja za vse nastale posledice. V primeru, da so bile izčrpane vse poti, ki jih predvidevajo samoupravni akti za ureditev medsebojnih sporov, pa le-teh ni uspelo urediti, se ustanovi arbitražo. Arbitražo ustanovijo prizadete strani, ki so v sporu in sicer izmed oseb, ki jim zaupajo. Odločitev arbitraže je obvezna. Če pa v podjetju pride do večjih nesporazumov, sporov in do splošnega nezadovoljstva zaradi vzrokov, ki niso nastali v podjetju in jih podjetje samo tudi ne more rešiti, mora delavski svet zahtevati za rešitev nastalega stanja družbeno dogovarjanje in to pri strokovnih sindikatih, gospodarski zbornici ter pri drugih pristojnih organih in organizacijah.

Iz delovnih razmerij so v statutu obdelana le tista vprašanja, za katera določa temeljni zakon o delovnih razmerjih, da morajo biti urejena v statutu. Vso ostalo problematiko s tega področja obravnava pravilnik o delovnih razmerjih. Glede na prejšnjo ureditev so najpomembnejše spremembe nastale v tem poglavju predvsem glede organov, ki odločajo o pravicah in dolžnostih iz delovnega razmerja. V prejšnjem statutu so bili to delavski svet, upravni odbor, kadrovska komisija in komisija za obravnavanje kršitev delovnih dolžnosti. Po sedanjih ureditvi pa je odločanje iz delovnih razmerij preneseno na odbor za medsebojne odnose, ki rešuje celotno problematiko na prvi stopnji ter na delavski svet, ki je pristojen za reševanje na drugi stopnji. Glede na to bo npr. odbor za medsebojne odnose odločal o sprejemanju delavca, o njegovih premetitvah, o njegovih odgovornostih, o prenehanju dela itd., delavski svet pa bo reševal pritožbe zoper odločitve tega organa. Posebno poglavje v statutu obravnava planiranje poslovanja, ki mora zajemati: predvidevanje

nalog v bodočem poslovanju, način zagotovitve potrebnih sredstev in ljudi, rezultate poslovanja in delitev ustvarjenega dohodka. Za uresničitev navedenih ciljev je predvideno, da se v podjetju sprejemajo naslednji pomembnejši plani: plan proizvodnje po asortimentu in časovnih obdobjih, plan investicij, plan investicijskega vzdrževanja, plan nabave, materiala, energije in storitev, finančni plan in drugi plani. Plane morajo izdelati ustrezne strokovne službe, za kar so odgovorni vodje služb. Plani se morajo izdelovati za celotno leto kakor tudi za vsak mesec. Poslovni odbor mora obravnavati mesečni plan proizvodnje, mesečni plan prodaje in nabave, mesečni plan vzdrževalnih del ter mesečni plan izkoriščanja delovnega časa. Prav gotovo so to, kar smo navedli, pomembne novosti, ki bodo brez dvoma vplivale na boljše poslovanje podjetja.

Naslednje poglavje statuta obravnava dohodek in sredstva podjetja ter materialno in finančno poslovanje. Zvezni in drugi predpisi s tega področja so narekovali precejšnje spremembe glede na prejšnjo ureditev. Statut teh sprememb ne konkretizira, ampak določa podrobneje ureditev v posameznih pravilnikih. Tako je predvideno, da bo odpisana materija obravnavana v pravilniku o ugotavljanju in delitvi dohodka, pravilniku o delitvi osebnih dohodkih in v pravilniku o knjigovodstvu podjetja. Vsi ti akti morajo biti sprejeti najkasneje v roku 6 mesecev od sprejema statuta. Podrobneje bomo člane delovne skupnosti seznanili z ureditvijo teh vprašanj ob sprejemanju navedenih pravilnikov.

V statutu so predvideni naslednji samoupravni akti podjetja: statut, pravilniki in poslovniki, dolgoročni in srednjeročni letni in drugi plani, sklepi, odločbe, priporočila in smernice. Statut je temeljni akt podjetja ter morajo biti z njim v skladu vsi drugi predpisi, ki se sprejemajo v podjetju. Vse samoupravne akte sprejema delavski svet, odbora pa lahko sprejemata le operativne plane, sklepe, odločbe, navodila, priporočila in smernice. Predloge samoupravnih aktov, ki jih sprejema delavski svet, pripravi odbor, vsak s svojega področja. Vsak osnutek predlaganega samoupravnega akta mora biti objavljen ter mora biti tako članom delovne skupnosti, organom upravljanja ter družbeno-političnim organizacijam omogočeno, da lahko dajo svoje predloge in mnenja za spremembo ali dopolnitev osnutka.

Vse pravočasno sprejete predloge sprememb in dopolnitev osnutka samoupravnega akta obravnava odbor ter jih s svojimi mnenji predloži delavskemu svetu. Postopek za dopolnitev ali spremembo samoupravnega akta je enak postopku, ki velja za sprejem. Ko je nek predpis sprejet, je potrebno, da se ga objavi na oglasni deski podjetja, da bi se lahko vsi člani kolektiva seznanili z njim ter ustrezno ravnali.

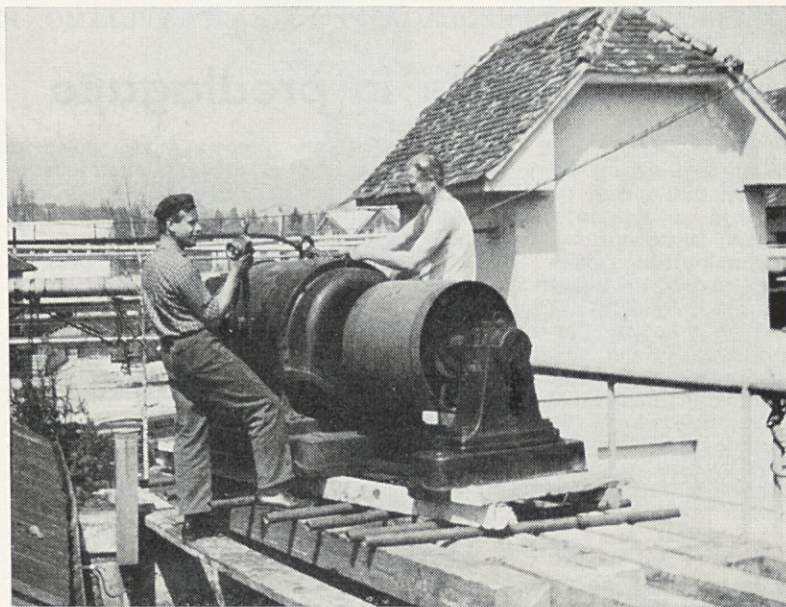
V končnih določbah statuta poleg ostalega navaja, da kršitev odločb statuta in drugih samoupravnih aktov predstavlja hujšo kršitev delovnih dolžnosti ter je kršitelj odgovoren delovni skupnosti podjetja. Namen tega določila je zagotovitev izvrševanja posameznih določil statuta in na podlagi statuta izdanih predpisov, kar je pogoj za vsako dobro in urejeno poslovanje.

Vse samoupravne akte, ki jih predvideva statut, je potrebno uskladiti oziroma na novo narediti v roku 6 mesecev od sprejema statuta. Do takrat pa se uporabljajo dosedanja samoupravni akti, če niso s tem statutom v nasprotju. V roku 2 mesecev po sprejemu statuta pa je potrebno izvesti nove volitve tako članov delavskega sveta kakor tudi članov tistih organov, ki jih predvideva statut. Za realizacijo tega

sklepa je potrebno sprejeti poslovnik o volitvah in delu samoupravnih organov v podjetju, katerega osnutek je komisija, ki je pripravila osnutek statuta, že izdelala. Šele z izvolitvijo novih organov bo mogoče uresničiti in izvajati določila novega statuta.

S sprejemom novega statuta se je začelo novo obdobje v samoupravnem razvoju našega podjetja. Želimo, da bi v tem obdobju podjetje doseglo še večje in boljše poslovne rezultate in da bi se kvalitetneje in bolje urejali tudi medsebojni odnosi. Če bo to doseženo z izvajanjem določil tega statuta, bo dosežen tudi namen, ki so ga imeli vsi, ki so kakorkoli sodelovali pri izdelavi in sprejemu novega temeljnega akta.

Stane Skok

Demontaža KD motorja v Količevem

Delovodje in mojstri v tiskarnah

VEVCE, MAJA — Delovodje pri papirnih strojih in mojstri strojne dodelave papirja so zopredno po en teden obiskali tiskarni ČGP »Delo« in Mladinsko knjigo, da bi proučili način tiskanja, zlasti pa njihov osnovni material — papir. Glavni smoter pa je bil v spoznavanju napak pri papirju, ki delajo tiskarjem težave in spoznanju možnosti za zmanjševanje ali odklonitev teh napak. Nekatera zapažanja, ki jih je ugotovil delovodja tov. Franc Brinšek, bodo koristila bralcem, zlasti pa tistim iz ožje proizvodnje.

Od 23. — 25. III. 1970 sem bil na praksi v ČGP »Delo« z namenom, da se seznanim predvsem z napakami papirja, ki vplivajo negativno na kvaliteto tiska in delajo težave tiskarjem.

Seveda negotovanje tiskarjev zaradi lastnosti papirja ni vedno utemeljeno, vendar pa je dolžnost papirničarjev, da si maksimalno prizadevajo doseči čim večjo kvaliteto.

Pri ČGP »Delo« sta omembe vredni dve vrsti tiskarske tehnike:

- a) knjigotisk
- b) ofset tisk (ploski tisk in ofset rotacija)

Knjigotisk

Za večje formate papirjev imajo postavljenih 7 knjigotiskarskih strojev novejših izdelave (1966—1969). Na teh strojih lahko tiskajo maksimalne formate B₁ (707 × 100 cm). Za manjše formate pa imajo dodatno še manjše stroje z maksimalnim formatom B₂ (50 × 707 cm).

Pri teh tiskarskih strojih je treba vsako polo papirja potiskati najmanj 2 ×. Sedanja produkcija strojev je 2200 pol/h.

Poleg omenjenih tiskarskih strojev imajo postavljen še rotacijski knjižni tisk trdke »ROTO MAN«, kjer tiskajo obe strani hkrati. Karakteristično za ta stroj je, da uporabljajo za klišeje plastični material. Kapaciteta tega stroja je 4—5000 pol/h. Pri tej tehniki so imeli na naš papir naslednje pripombe:

1. Papir pride v tiskarno večkrat valovit, zato imajo težave s pokrivanjem registra. Pri obojestranskem tisku povzroča smaz.

2. Neenakomerne debeline papirne pole povzročajo neenakomerne odtise ter neenakomeren vlek v tiskarski stroj. Pomagajo si s podkladanjem papirja z lesenimi zagozdami.

3. Neenakomerna gladkost povzroča ostrine odtisov.

4. Večkrat je papir tudi bolj suh in nabit s statično elektriko.

Ofset tisk

Tisk v ravnini:

Montirani so trije ofset tiskarski stroji. Dva sta prirejena za maksimalni format A₀ (1188 × 841 cm), tretji pa za C₁. Običajno tiskajo reprodukcije v štiribarvnem tisku. Pri tem vsak stroj lahko tiska dve barvi hkrati po eni strani papirne pole. Zato te-

ga kombinirajo tako, da na stroju I. tiskajo rumeno in modro barvo, na stroju II. pa rdečo in črno. Ta kombinacija je urejena zaradi nižjih zastojev strojev ob menjavi barve in plošč.

Produkcija ofsetnih strojev je 5—6000 pol/h.

Na samo kvaliteto naših ofsetnih papirjev bistvenih pripomb ni, razen da se precej prašajo. To je problem, ki se pojavlja pri vseh vrstah papirjev.

Pri premaznih papirjih pa je bilo slišati pripombe glede transparentnosti, posebno pri večbarvnem tisku. Včasih nastopa tudi problem trganja barve s potiskanih delov. Za to težavo pa trdim, da je krivda večkrat pri tiskarjih, zaradi neustreznih ali nepravilno pripravljenih barv.

Ofset rotacija

Ofset rotacija je bila postavljena pred dvema mesecema. Na tem stroju lahko tiskajo štiribarvno na obeh straneh hkrati, na I. zvitku ter na II. zvitku v črno-beli tehniki. Menjava zvitkov je urejena avtomatično brez ustavitve stroja.

Tu tiskajo v glavnem revije: »Tovariš«, »Naša žena« itd. Maksimalna zmogljivost tega stroja znaša 30.000 kom/h.

Na ofset rotaciji so tiskali od naših papirjev samo »Avalo B«, ki pa se ni izkazala dobra. Pri sušenju potiskanega papirja sko-

zi sušilno komoro (280° C) in skozi plamen, je premazni nanos odstopil v obliki mehurčkov.

Na roto tisku tiskajo samo roto papir za dnevno časopisje in tednike (»TT«, »Dolenjski list« itd.). Produkcija tednika »TT« (2 zvitka hkrati) je 60.000 kom/h.

Vsi prostori v tiskarni so klimatizirani na 60 do 65 % vlažnosti.

V razgovoru s strokovnimi delavci podjetja sem o našem papirju slišal še naslednje pripombe:

1. Embalaranje papirja naj bi bilo v paletah brez ris ovojnine. Ves papir, preden gre v tisk, predhodno obrežejo na delilnih strojih. Zaradi tega je zanje bolj prikladno, da je papir brez ris ovojnine, da lahko dosežejo večji efekt dela.

2. Paleta naj bi bile nižje, da jih lahko uskladiščiyo na za to prirejene police.

3. Včasih se še dogaja, da so smeri teka papirja zamešane, kar povzroča težave pri tiskanju, posebno pa v knjigovoznici, ker se strani vijejo.

4. Močno polnjeni papirji (višji % pepela) povzročajo zelo hitro obrabo nožev, zato nastajo ozko grlo pri deljenju papirja in obrezovanju knjig.

Iz omenjenih pripomb in napak menim, da se da pri nas še kaj izboljšati in ugoditi zahtevam tiskarn, kar se največ da.

F. B.

Lep sprejem mladih

KOLIČEVO, MAJA — Na volilni konferenci OOKZ so bili sprejeti v Zvezo komunistov naslednji tovariši naše delovne organizacije:

Ivan Kralj, rojen 7. 12. 1943,

Zoran Milojevič, rojen 19. 2.

1943,

Franc Strukelj, rojen 13. 9. 1948,

Jože Mihelčič, rojen 23. 7. 1943

in

Janez Lipovšek, rojen 30. 10.

1949.

Novo sprejetim tovarišem je sekretar čestital v imenu organizacije ter jim izročil statut Zveze komunistov in delo o Josipu Bro-

zu-Titu. Med drugim je dejal, da v razdobju, ki je pred nami, čakajo Zvezo komunistov Jugoslavije v celoti in vsakega posameznega komunista velike in odgovorne naloge, katere zadevajo sedaj tudi vas.

Da bi izpolnili svojo zgodovinsko nalogo pri ustvarjanju socialistične družbe, moramo temu cilju posvetiti vse svoje sile, biti kritični do sebe in do svojega dela, biti nepomirljivi nasprotniki slehernega dogmatizma in biti zvesti revolucionarnemu ustvarjalnemu duhu marksizma.

M. D.

S sprejema mladih v članstvo ZK

RAZPRAVLJAMO, PREDLAGAMO.

RAZPRAVLJAMO, PREDLAGAMO.

RAZPRAVLJAMO, PREDLAGAMO.

RAZPRAVLJAMO, PREDLAGAMO.

I. Razmišljajte in predlagajte

VEVČE, MAJA — S to in podobnimi parolami se je skušalo obuditi tudi v naši tovarni prizadevanje za dvigovanje storilnosti. To naj bi se odražalo v iskanju racionalnejših rešitev dela na vseh področjih v tehnoloških in pomožnih oddelkih. Naslovi na parolah, s katerimi je propaganda nedvomno uspela, so bili dejansko spodbudni. Pričeli so se vrstiti predlogi raznih izboljšav na ustrezno komisijo. V zvezi z reševanjem teh predlogov so naši samoupravni organi sprejeli pravilnik o tehničnih izboljšavah, koristnih predlogih in izumih, ki je dokaj preciziran.

Ne bi se rad spuščal v to, zakaj se ta pravilnik ne uporablja dosledno pri vsakem predlogu, ker nam seveda ni znana koristnost posameznih predlogov. Mislimo pa, da delo te komisije teče vse prej kot objektivno, kar je moč sklepati na podlagi raznih negodovanj in v zadnjem času celo zapletljave in če tako rečemo, maratonskega zavlačevanja posameznih predlogov. V prejšnji številki »Našega dela« je bil objavljen članek »Vedno gre za odškodnino in ne za nagrado«, v

katerem pisec ugotavlja določene napake. Z enakimi mnenjem se mu pridružujemo tudi mi in mislimo, da pri tem nismo osamljeni. Mislimo, da ni nič novega, če povemo, da vsak človek prej ali slej izgubi zaupanje do tistega, kar temelji na neobjektivni osnovi. Zato postavljamo vprašanje, zakaj se pravzaprav hoče uveljavljati nekaj, česar ne želimo dosledno obravnavati? Ali ni vsaj malce kočljivo, da so se mnogi predlogi realizirali po študijah avtorjev — predlagateljev, da pa ne najdemo pravega izhoda pri končni oceni? Ali ni nadalje čudno, da se ob tem nekdo začne prebujati in celo trkati na prsi, češ da je to bodisi njegova ali celo že prej znana ideja in ali ni tu zastopana dokajšnja mera neobjektivnosti tudi tistih, ki v prvi distanci dajejo svoja mišljenja in ocene? Žal pa se dogaja, da so te ocene velikokrat pavšalne z vsemi drugimi idejami, sorodnimi rešitvami in podobno.

In končno, ali ni bila vsa tozadevna propaganda le vabljava vaba z dokaj nečistimi računi?

Grupa predlagateljev

II. Ali nagrada ali odškodnina

VEVČE, MAJA — Glede hude reakcije tovariša Tatiča v zadnji številki našega dela v zvezi z uporabljanjem izraza »nagrada« ali »odškodnina« bi želel povedati nekaj misli.

V naši praksi pri delu komisije smo doslej uporabljali oba izraza; nagrada in odškodnina. To pa iz preprostega razloga, ker je izraz odškodnina silno neroden. V naši splošni praksi namreč sploh govorimo o nagrajevanju ne o odškodninarstvu in imamo oddelek za nagrajevanje in ne za odškodnine. Težko bi se namreč bilo postaviti na stališče, da smo zaposleni, zato ker delamo, oškodovani in moramo zato desetega v mesecu dobiti odškodnino. Enako velja po mojem mnenju za nagrajevanje tehničnih izboljšav. Tudi tu bi bilo lepše, če bi govorili o priznanju, oziroma nagradi.

V naši praksi torej pomeni izraz »nagrada« enako kot izraz

»odškodnina«, oboje je nadomestilo za opravljeno delo, vendar menim, da je izraz nagrada lepši.

Kar zadeva izračun ekonomske koristi oziroma znižanja stroškov na račun tehnične izboljšave, je razumljivo, da naj bo ta način točnejši, vendar pride v praksi ponavadi do tega, da ni natančnih podatkov za primerjavo s prejšnjim stanjem in izračuni, ki jih delamo, delno slone na predpostavkah — mnenjih, ki jih dajo običajno v delovnih enotah, kjer je izboljšava izvedena, ali sami avtorji. Posebnega komisijskega proučevanja ne kaže organizirati, ker bi bilo predrago. Osebo stojim na stališču, naj bodo izračuni morda manj točni, vendar hitro opravljeni, da se nam obravnava predlogov ne bi zavlekla čez dobo enega leta, kot imamo primere sedaj.

Tajnik komisije V. Š.

III. Inventivna dejavnost — tehnične izboljšave

VEVČE, MAJA — Sredi meseca aprila sem sodeloval na seminarju, ki ga je priredila Višja šola za organizacijo dela Kranj, na temo »Nagrajevanje inventivne dejavnosti (izumov in racionalizacij)«.

Na seminarju nam je bilo vzorno posredovano gradivo s tega področja, ki je vsebovalo tudi številne konkretne analize stanja v zvezi s to dejavnostjo pri nas in v svetu. Polovico časa smo porabili za izmenjavo mišljenj o strokovni problematiki inventivne dejavnosti, predvsem pa o praksi v posameznih podjetjih. Želel bi na kratko ugotoviti, da smo v Papirnici Vevče s tem, kar smo do danes storili na tem področju, med prvimi slovenskimi podjetji. Še prav posebno izstopamo po prijemih reklame in spodbujanju članov kolektiva k prijavljanju tehničnih izboljšav.

Prav tako pa imamo zadovoljive praktične rezultate. Od 15 doslej realiziranih predlogov imamo, po približnem računu (nekateri predlogi so neizračunljivi) 15 milijonov S din prihranka. Poudariti je treba, da se približno tak prihranek ponovi vsako leto. Za te rezultate gre zasluga najprej tistim, ki so to dejavnost v podjetju uvedli in pa predlagateljem in izvajalcem predlogov. Naj mi bo dovoljeno, da izrabim to priliko in jih poimenujem naštejem.

Anžur Ivan, Smrekar Srečko, Lovše Janez, Zibert Jože, Kuhar Jože, Jalovec Stane, Lovec Anton, Svetič Franc, Čerček Andrej, Fras Franc, Muranović Rihard, Bogovič Ivan.

Predlogi nekaterih predlagateljev tu še niso upoštevani, ker še niso dokončno proučeni.

V razpravah na seminarju smo posvetili največ pozornosti predvsem tistim stvarim, ki nam pri obravnavanju inventivnih predlogov delajo največje težave. Moram reči, da se v vseh podjetjih ukvarjajo s podobnimi težavami kot mi. Razumljivo je, da na seminarju nismo dobili konkretnih receptov, ki bi magično reševali vse, kar se pojavi v zvezi z inventivno dejavnostjo. Med drugim je bila želja prirediteljev seminarja predvsem vplivati na to dejavnost v slovenski industriji, zato navedam nekaj stališč, ki so na seminarju dobila vso podporo:

a) Interes gospodarske organizacije za doseganje optimalnih delovnih in poslovnih uspehov je osnovno vodilo pri določanju politike za pospeševanje in motiviranje inventivne dejavnosti.

b) Politika pospeševanja in motiviranja inventivne dejavnosti mora biti učinkovita. Vse delavce v gospodarski organizaciji motivirati k razmišljanju in iskanju novih, bolj učinkovitih delovnih postopkov v vseh fazah odvijanja delovnega procesa.

c) Diskriminiranje strokovnih in vodstvenih delavcev, ki naj bi nove, bolj učinkovite delovne postopke razvijali in uvajali v okviru rednih delovnih nalog, povzroča pasiviziranje tistega dela članov delovne skupnosti, ki na tem področju lahko dosegajo največje rezultate.

d) Namesto doslej pretežno prevladajočega vzdušja in misel-

nosti, da so avtorji inventivnih predlogov špekulanti in izkoriščevalci, ki iz blagajne gospodarske organizacije neupravičeno prejemajo visoke zneske na račun ostalih članov delovne skupnosti, more prevladati racionalno mišljenje in prepričanje, da so avtorji inventivnih predlogov tisti člani delovne skupnosti, ki odločujoče prispevajo k delovnim in poslovnim uspehom ter k konkurenčnosti delovne organizacije na trgu.

e) Višina nagrade za uveljavljene inventivne predloge mora biti materialno pomembna in privlačna. Izogibati se je treba previsokih depresij in favoriziranja »amaterskih« inventivnih predlogov zunaj strokovne usposobljenosti in delovnega področja, za katero je delavec usposobljen in na katerem delavec dela.

f) Postopek za obravnavanje inventivnih predlogov v gospo-

darski organizaciji mora biti učinkovit in na ustreznem strokovnem nivoju. POSTOPEK mora biti hiter in mora motivirati avtorja inventivnih predlogov.

g) Z ustreznimi sredstvi javnega obveščanja se morajo popularizirati dosežki inventivnih predlogov in njihovi avtorji. Po udarek mora biti predvsem na prikazovanju koristi, ki jih ima z uveljavljanjem novih delovnih postopkov gospodarska organizacija in vsi člani delovne skupnosti.

To so načela, o katerih je tekla razprava, povezano s praktičnimi problemi, ki nastopajo z inventivno dejavnostjo v podjetjih.

Če koga ta problematika podrobneje zanima, lahko dobi literaturo pri piscu tega članka.

Vlado Smigoc

IV. Kako naj se obračunava stimulacija za sito?

VEVČE, MAJA — V zadnjem »Našem delu« smo lahko prebrali o mnenju paznikov (čeprav se avtor ni posvetoval z vsemi in je pozabil svoj podpis) o stimulaciji za sito.

Bilo je omenjeno nesorazmerje med deležem, ki ga dobi strojevodja, in deležem, ki ga dobi paznik (strojevodja 60 %, paznik pa 40 %). S tem se v celoti strinjam (verjetno tudi drugi pazniki, ki pa zaradi previdnosti o tem ne govorijo v prisotnosti strojevodij) in se mi zdi, da je še ena pomanjkljivost tega problema.

Pobudnik tega stimuliranja, ki mu ne vem imena, je nehoti pozabil, da se obraba sita razlikuje tako od kvalitete kot tudi od pogojev, v katerih sito obratuje. Mislim, da ni vseeno ali stroj obratuje s hitrostjo 150 m/min ali 200 m/min. Če je hitrost stroja večja, je gramatura manjša in obratno. Pri tem pa ni rečeno, da je obraba sita pri manjši hitrosti manjša, če ne povemo, da stroji delajo isto vrsto in isto gramaturo papirja. Hočem reči, da ni vseeno, če na primer pri II. PS izdelujejo kuler, gramature 58 g/m² in je pri tem hitrost svojih 150 m/min. In pri III. PS brezlesni, 117 g/m² in je hitrost svojih 80–90 m/min. Ali ni povsem razumljivo, da bo obraba sita na III. PS večja kot pa pri II. PS? To si lahko razlagamo takole.

Sito II. PS nosi na površini 1 m² mnogo manjšo težo, kot sito III. PS na isti površini (saj je gramatura pri II. PS 58 g/m², pri III. PS pa 117 g/m²). Povsem razumljivo je, da ne bo pritisk 58-gramskega papirja tako velik kot pa 117 g/m² (mislim pritisk navzdol, se pravi na površino, po kateri teče sito).

Ne smemo pa pozabiti sestave snovi za obe vrsti papirja. Snov kulerja je mnogo bolj propustna kot sestava kateregakoli brezlesnega papirja. Zato lahko pri prvem mnogo bolj lahko odteka tako polnilo, kakor tudi voda in še pritisk zaradi hitrega odcepanja hitro zmanjša na minimum. To omenjam zato, ker mora snov na situ tudi prek sesalnih omar, ki pa močno pospešujejo izrabo sita.

Razumljivo je, da morajo sesalne omare pri 58-gramskega papirja biti neprimerno manj odprte kot pri brezlesnem gramature 117 g/m². Nizka gramatura in pa propustnost snovi je vzrok, da je izraba sita zaradi vakuuma na sesalnih omarah mnogo manjša kot pri III. PS, kjer je propustnost manjša in s tem morajo biti sesalne omare bolj odprte in s tem se tudi poveča sesalni pritisk, ki pa deluje na sito tako, da je izraba mnogo večja, kot pri III. PS.

Torej po opisanem (vsaj po logiki) je razvidno, da je tretji papirni stroj na slabšem kot pa

drugi. Prvič zato, ker je hitrost manjša in drugič, ker je iz navedenih vzrokov izraba sita večja.

Kaj storiti?

Mislim, da je najbolje, če se spremeni nagrajevanje po številu obratovalnih kilometrov, namesto po količini papirja in obdobje življenjske dobe enega sita. Ne vidim nobenega vzroka, pa katerem bi pri tem bil prikrajšan katerikoli stroj.

Torej, še enkrat bo treba preučiti in o tem razmisliti, da se ne bodo nekateri hudovali, ko dobijo iz tega naslova na mesec 2,80 ND, drugi pa veselo namuznili, ko bo na koncu meseca pri njihovem imenu zaokrožena številka na 100 N din.

Karel Artič

Vi vprašujete - mi odgovarjamo

KOLIČEVO, MAJA — Ing. Miha Svetlin nam je poslal naslednje vprašanje: »Kakšne so perspektive za dopuste?«

Kakšne so možnosti za dopuste letos, je razvidno iz članka: »Kako in kje bomo letos letovali«. Vprašanje pa ni postavljeno samo za letošnje leto, temveč za daljšo dobo. Na to je težko odgovoriti. Vsem je znano, da ima podjetje počitniške hišice v Izoli, sobe v Fiesi in dom na Veliki planini. S tem bomo razpolagali tudi v bodoče. Komplikacije so nastale okrog lastništva prostorov v Fiesi, vendar so vsi izgledi, da bo to v kratkem ugodno rešeno za daljšo dobo 15–20 let, s posebno pogodbo. Problem, kot je videti, ni v tem, kje bomo letovali, saj bo možnosti dovolj, bolj zaskrbljujoče je to, da so letovanja vedno dražja. Če bo šlo s cenami letovanj tako navzgor, bo siromašnejšim članom kolektiva in članom kolektiva s številnejšo družino počasi onemogočeno izkoriščati svoj dopust v letoviških krajih, tudi v naših lastnih domovih. Podjetje daje res znatna sredstva za regres, ki naj bi omogočil poceni in prijetno letovanje vsem članom kolektiva. Regres dobivajo tudi nepreskrbljeni ožji svojci. Nihče ne more reči, da podjetje ne skrbi za to, da bi omogočilo letovanja članom kolektiva. Dejstvo pa je, da prejemamo te namenske regrese že pred dopustom, z izjemo regresa 15 din dnevno, ki ga prejmemo po dopustu. Priznajmo si, da res skoraj nihče izmed nas ne hrani denar, ki ga je prejel v kuverti, na primer marca ali aprila, do dopusta, da bi ga porabil za dopust. Vsak računa, ko se odloča za dopust, da letos npr. stane letovanje v Fiesi 41,00 din dnevno, v Izoli 34,00 din dnevno itd. Ta denar za letovanje mora tudi vsak vnaprej vplačati. Regres 15 dinarjev dnevno prejmemo šele po dopustu. Bojim se, da ne bo tako regresiranje dopustov, čeprav daje podjetje velike vsote v ta namen, doseglo zaželenega namena, ki je nedvomno, da si čim več članov kolektiva privoščijo vsaj enkrat letno prijetno letovanje. Res bomo morali razmisliti, kako bomo dosegli osnovni namen, ki ga ta regres ima. Če ne bomo dosegli namena regresiranja, če bodo ostajale naše kapacitete domov nezasedene, se bomo morali vprašati, čemu dajemo toliko sredstva za nekaj, kar ne daje učinka. Prav gotovo bi se vprašali, če bi npr. nabavljali stroje, ki ne bi dajali efekta, ki smo ga pričakovali, zakaj take stroje kupujemo. To je pa podobno. Stroje kupujemo za proizvodnjo, denar za stanovanjsko izgradnjo dajemo za izgradnjo stanovanj, to si tudi zagotovimo, denar za regres dajemo, da omogočimo članom kolektiva letovanja itd. To so namenska sredstva. Če ne dosegajo svojega namena, niso dosegla tistega, kar smo želeli. To pa nam ne sme biti vseeno.

Marjan Černe

Proizvod iz stroja in plačilo za storjeno delo iz blagajne — prihajata

STANJE — POT — CILJ

(Problematika ročne dodelave papirja)

VEVČE, MAJA — V zadnjih mesecih so na mnogih sejah skoraj vseh forumov v tovarni obravnavali aktualne teme o problematiki oddelka ročne dodelave papirja. Znano je, da se je tu pojavilo precejšnje pomanjkanje dela, s tem v zvezi pa problem, kako in kje zaposliti ljudi in omogočiti normalni dohodek prizadeležih. Bistveni vzrok pomanjkanja dela v januarju in februarju je bil v tritedenskem remontu III. PS in povečana proizvodnja papirja za premoževanje in papirja v zavrtih. Vendar ta celotna problematika ni padla z neba. Marsikaj smo predvidevali, veliko vedeli že prej, vendar smo bili pri reševanju prepozni in preveliki optimisti. To stanje je toliko bolj prizadelo tiste, ki so morali v kritičnem momentu stvar proučiti in predlagati rešitve. Sprejete rešitve, ki naj bi bile obenem okvirno merilo za vso tovarno, pa niso usmerjene k povečanju produktivnosti. Mislim, da so bile izhod v sili, ne pa trajna rešitev problema. Zaman bomo v bodoče govorili o povišanju produktivnosti, če se bomo prepuščali slučajnostim in če bodo rešitve prav tako pavšalne in slučajne. Imeti v rokah vse momente, ki so glavni činitelji za spremembo določenega stanja, bodisi v določenem oddelku ali v celotni tovarni, mora biti osnovno vodilo. Sem sodi v prvi vrsti analiza tržišča in analogno temu program proizvodnje. Tudi ta dva faktorja pa ne dajeta rezultatov, če jih upoštevamo v prekratnem časovnem obdobju. Z enotedenskimi programi na noben način ni možno urejati notranjih problemov, zlasti pa ne razporeditve dela v posameznih oddelkih, če še ta program spreminjajo zaradi trenutnih vplivov. Od dobrega programa, v katerem naj bi bile zajete vse komponente za boljšo produktivnost vseh oddelkov in za uresničitev potreb tržišča, je pričakovati več.

Nesmiselno pa je predvidevati povečanje produktivnosti v določenih oddelkih, dokler teh osnovnih elementov ne poznamo do potankosti. Naj za primer navedem strojno dodelavo papirja, kjer je delo izključno strojno. Kako tu urejati dobro organizacijo ob programu, ki diktira enkrat na tri papirnih strojih satiniranje papirja, drugi pa na dveh papirnih strojih tiskovni papir, na enem pa surovi papir za premazovanje? In še bi lahko naštevale kombinacije raznih ekstrinov. Dejstvo je, da imamo satinažo čisto zaprtano do vhoda. Na vse načine poskušamo reševati prazne tamburje in tako omogočati normalno delo papirnih strojev. Drugič pa je spet celotni oddelk ročne dodelave skoraj prazen. Prvič bi potrebovali veliko več ljudi kot jih že imamo, v drugem primeru pa stroji stojijo, ljudje pa »delajo v režiji«. Poglejmo podatke, in videli bomo, da je v oddelku precej strojev neizkoriščenih in da bi skoraj kazalo nekatere posadke ukiniti. Vendar so to le prazne ugotovitve tistih, ki se ne srečujejo dejansko z delom v oddelku in ki ne poznajo dejanskega stanja. Ker je proizvodnja procesna in so oddelki med seboj povezani, vpliva stanje v enem oddelku na stanje v drugem.

Nekaj vrst pa bi posvetili le problemom ročne dodelave papirja. Tu je situacija zaradi izključno ročnega dela še posebej težavna. Človek ni stroj, ki bi lahko v primeru potrebe »obratoval« več izmen skupaj. Pri njem moramo upoštevati fizično, zdravstveno, psihološko in še marsikatero drugo stanje. To pa ni mogoče urejati v trenutku. Potrebno je dosledno spremljanje vseh dogajanj. Ljudje je povsod, zlasti pa v velikem oddelku, na trenutne razmere kaj različno reagirajo. S tem v zvezi pa je treba proces pravočasno obravnavati, obdelati do pravih oblik in nato šele ukrepati. Za to pa je nujno sodelovanje vseh prizadetih in odgovornih. Tu ne bi smelo priti do »umivanja rok«. Ugotovitve in rezultati, ki so iz-

raz najprimernejših rešitev, morajo biti enotna slika vseh, ki so se s sklepi strinjali. Opustitev sklepa, ki je bil formiran med odgovorimo, s strani enega od teh, pomeni prepustitev reševanja problemov ostalim ali pa celo slučajnostim. Nastopa nezadostna presoja aktualnosti določenega problema ali pa celo nepoznavanje problema. Takrat pa menim, da ni prav in da ni dolžnost delovodje, ki naj bi edini stvar reševal. On je eden tistih odgovornih, ki pri reševanju problemov sodeluje, ne more pa jih sam izpeljati. Najlažje je urejen problem evidentirati, težko pa ga je sporazumno z ljudmi rešiti. Reakcija s strani prizadetega delav-

ca pa je dokoje enostavna in razumljiva. Nastaja vprašanje, ali naj res vedno nosi očitke delovodja, ki v določenih momentih ostane sam, kljub temu, da vsi delamo za isti cilj.

Primerjamo storitve, zlasti za hodnih papirnic, z našimi. Ugotavljamo, da so naše storitve preizkušene. Ne primerjamo pa vseh ostalih faktorjev, ki so tam že zdavnaj urejeni. Ta ugotovitev ni nova. Z ukrepi in študijami za povišanje storilnosti smo začeli že leta 1965. Produktivnost je iz leta v leto rasla in lahko trdim, da je prav oddelk ročne dodelave temu veliko prispeval. Nekoliko nazorneje bo, če si produktivnost v papirni dvorani ogledamo:

Storilnost	1965 kg/7 ur	1966 kg/7 ur	1967 kg/7 ur	1968 kg/7 ur	1969 kg/7 ur
1. Ročna dodelava celotna	445	475	496	560	638
2. Prebiranje celotno	700	750	785	890	940
3. Prebiranje samo normirano	728	770	812	980	1040
4. Ostala dela + režija	1200	1280	1390	1550	1750
5. Število zaposlenih ob koncu leta	232	220	210	182	179
6. Poprečno število nadur na mesec	1670	685	925	1125	1130

Iz navedene tabele lahko razberemo produktivnost, razdeljeno delno po delovnih operacijah. Tako je storilnost oddelka povišana v petih letih ca. 40 %, pri prebiralkah — normiranim delu prav tako za 40 %, pri opravljanju ostalih del pa 46 %. Število zaposlenih se je v oddelku znižalo do vključno decembra 1969 za 53 ljudi. Nesmiselno je posebej poudarjati, da taki rezultati niso bili doseženi z lahkoto. Premagati smo morali veliko težav, za katere najbolj vemo tisti, ki smo zaposleni v papirni dvorani. V slabih petih letih smo morali spremeniti način dela, speljati temu primerno organizacijo posameznih delovnih faz in postopkov, spoprijeti se z marsikatero neprijetno situacijo okoli nasprotovanj in uveljavljanja novih prijemov. Skoraj v celoti je bilo treba reševati probleme psiholoških zdravstvenih momentov ljudi. Tu ima zasluge celotni oddelk, dobršen del pa izmenski mojstri, ki so vsestransko dojeli nujnost in cilj sprememb. Zato se mi zdijo skrajno nepremišljene tiste izjave, ki direktno napihujejo napake tega ali onega mojstra in mu skušajo zmanjševati njegovo avtoriteto. To morajo biti le slabe ali pa celo zlonamerne informiranosti. Brez pravih delovnih odnosov in delovne discipline ne moremo pričakovati delovnega uspeha. Tu je treba izključiti privatne in familiarne odnose ter simpatije. Istočasno pa ne sme biti okrnjeno tovarništvo. V oddelku delamo zato, da proizvajamo in zato lahko govorimo izključno o delovni disciplini in odnosih, ki zadevajo nadrejene in podrejene. Mirno lahko zaključimo, da je delovna disciplina slehernega delavca predpogoj za dobre odnose z mojstrom, ki ne izključuje tovarništva. Obravnavati medsebojne odnose brez te komponente, je nesmiselno. Če tega ne upoštevamo, potem je tudi nemogoče od mojstra zahtevati izvrševanje danih nalog. Delovno okolje mora biti tako prilagojeno, da ni ovira pri delu, ampak pomoč. To okolje pa je dokaj različno in ga moramo tudi različno obravnavati.

V navedeni tabeli v drugi in tretji vrsti vidimo, da je storilnost celotnega prebiranja do kaj nižja od normalnega. Ta raz-

pon je rasel vse do leta 1965. Zakaj je temu tako, še danes nimamo konkretnega odgovora. Dejstvo pa je, da smo vseskozi imeli veliko število prebiralk, ki niso delale po normi zaradi različnih intervencij zdravstvene službe. Problem je bil vedno preč in še je prisoten, čeprav ga v zadnjem času poskušamo reševati z raznimi fazami dela, da bi prizadetim omogočili nekoliko lažje delo. Vendar uspeh ni bil popoln. Ponovno postavljamo vprašanje sodelovanja in skupnega reševanja. Pri točno postavljenih delovnih nalogah v papirni dvorani moramo razpolagati z ljud-

(Po reviji Allgemeine Papier-Rundschau).

VEVČE, APRILA — Novi »sušilno-aktivni« papir so odkrili pri podjetju Samum, Vereinigte Papierindustrie KG na Dunaju. Iznajditelj Paul Gottfried Bleier je izjavil, da so posebne kemične lastnosti tako »vdelali« v papirno površino, da le-ta aktivno učinkuje (se spaja) s tiskarsko barvo.

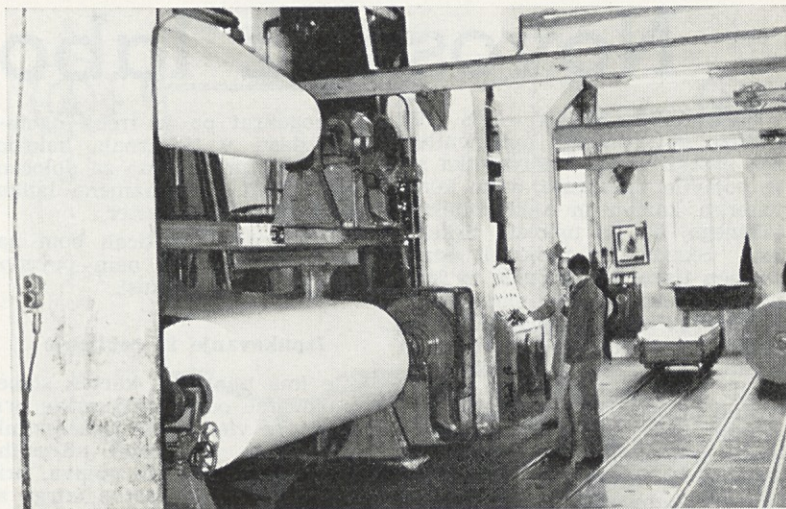
Dosedaj je bil papir vedno le pasivni nosilec tiska in temu ustrezno smo ga tudi predelovali, oziroma tiskali.

Podjetje Samum bo na podlagi tega odkritja začelo izdelovati originalni papir za umetniški tisk POLYTON, ki bo imel takšno aktivno površino.

Upajmo, da bodo z novim izdelkom navdušili tudi tiskarsko industrijo, katere perspektive seveda jasno vplivajo na odločitve izdelovalcev papirja in kartona.

Tiskarji so dobili s tem papirjem vrsto ugodnosti. Dosedanja stopnja sušenja tiskarske barve bo na novi vrsti papirja, ki vsebuje sušilno-aktivne snovi, občutno zmanjšana in tudi izboljšana. Zmanjšanje poškodb pri skladiščenju se bo občutno znižalo, s tem pa bo tudi dana možnost za graditev višjih skladišč. Nadaljnjo predelavo npr. tiskanje na drugi strani, obrezovanje in upogibanje bo mogoče izvesti v krajšem roku kot doslej. Razen tega se bo z novo vrsto papirja povečala odpornost proti odrgnjenju tiska, medtem ko se bo prašenje zmanjšalo, v nekaterih primerih pa se bo lahko popolnoma odpravilo. Tudi sijaj tiska bo lepši. To in še mnogo drugih lastnosti pripisujejo strokovnjaki podjetja Samum novi vrsti papirja.

Poslovno leto 1969 je bilo pri podjetju Samum popolnoma v znamenju koncentracije proizvodnje premazanih papirjev. Podjet-

Ob strojih za glajenje papirja

mi, ki so delu kos. Zato ni na mestu prepuščati reševanja položaja zaradi bolezni manj sposobnih delavk, oddelku samemu. Problem še ni rešen, če delavki izdamo potrdilo o potrebni zaposlitvi na lažjem delovnem mestu. Največkrat ugotavljamo, da takega dela, ki bi ga nekdo lahko opravljal po mnenju obratnega zdravnika, v oddelku sploh ni. Tudi ni redkost, da zdravstvena služba premalo raziše posamezne primere in tako se podobne težave le še kopičijo. Če že imamo zdravstveno službo organizirano, potem je nujno, da se nastale situacije okoli lažjega dela rešujejo skupno. Najti je treba rešitve, ki bodo v prid vsem. Prav bi bilo določiti vnaprej delovna mesta po tovarni, ki bi ustrezala bolniku in stopnji bolezni. Tedaj ne bi bilo več vprašanje premestitve delavca, ki bi bila tudi v interesu njega samega. Če pa gre pri nekom delavcu za neprilagojenost določenemu delu, potem naj se taka stvar rešuje s tega zornega kota, ne pa s stališča zdravstvenih in drugih intervencij. Rešitev vsega tega je osnova za pospeševanje storilnosti, poleg tega pa še vprašanje nagrajevanja po delu.

Glede na nagrajevanje ni mogoče trditi, da papirna dvorana ni napredovala, vendar še vedno premalo, če upoštevamo dosežene uspehe. Za celoten oddelk, zlasti pa za vodje oddelka, ni bilo razveseljivo dejstvo, da smo pred leti pri nekaterih uravnavanjih vrednostnih točk šli celo na negativno. Pojavili so se odpori do skoraj vsakega novega racionalnejšega predloga in še danes je zelo težko prodreti s še tako izdelanim in dognanim predlogom. Zato krivde ni iskati pri mojstrih, kot je bilo že čisto slišati. Mislim, da vsaka uravnavanja osebnih dohodkov z različnim odstotkom poviševanja za delovne oziroma ekonomske enote ni spodbudna, zlasti pa ne tam, kjer produktivnost sila počasi napreduje. Če je v neki delovni enoti vrednost točke narasla pri nespremenjenih cenikih, je vzrok porasta edino le v višji storilnosti. Dejstvo pa je, da v nobenem oddelku delo ni tako organizirano, da ne bi moglo biti še boljše. To pa bi bil lahko vzrok za možnost poviševanja storilnosti povsod. Vprašanje je le, kako so bile te možnosti v posameznih oddelkih izkoriščene.

Franc Fras

PAPIR — aktivni nosilec tiska

Odkritje avstrijskega podjetja SAMUM

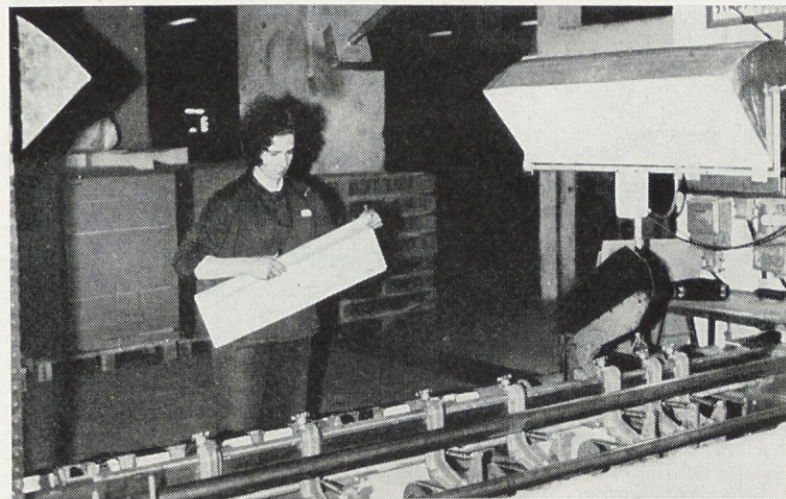
je s 500 zaposlenimi je v svojih obratih Wien, Heiligenstadt in Breitenau ustvarilo za 180 milijonov šilingov prometa. Pri tem je zanimivo to, da sami ne proizvajajo surovega papirja, temveč so se specializirali izključno za proizvodnjo visoko kvaliteten premazanih papirjev. Opustili so tudi ostale predelave papirja (higieniski itd.). Okoli dve tretjini svojega izvoza prodajo na trg EFTA.

Tudi za leto 1970 so dobro planirali svoje možnosti. Oba obrata polno obratujeta, naročil imajo za več kot tri mesece naprej. V letu 1970 nameravajo zlasti v obratu Breitenau veliko investirati. Zaradi davčne politike do majhnih podjetij, ki jo izvajajo v Avstriji že nekaj let, pa so možnosti, da bi lahko s lastnimi sredstvi izvedli veliko investicijo, prav majhne. Nasloniti se bodo morali na tuj kapital.

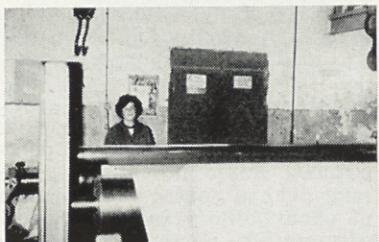
Kaže, da brez konfliktov ne gre nikjer. Čas pa vedno pravilno razsodi in daje prednost najpred-

nejšemu — eni se razvijajo — drugi propadajo. Če naj primerjam poučevanje na naši univerzi s poučevanjem na EFP (pri tem imam v mislih v glavnem predavanja tehnologije), ne bi mogel mimo ene poglobljene razlike. Na EFP skoro ni obravnave nekega tehnološkega procesa ali naprave brez ekonomskega komentarja in optimizacije. Studentom je bilo ugodno predloženo dejstvo, da v praksi ne bodo samo proizvajali kvalitetnih in poceni izdelkov, ampak bo proizvodnja samo sredstvo, s katerim je treba ustvariti čim več dohodka. Najkrajša pot do tega cilja je vselej v kompromisu med tehničnim in ekonomskim aspektom, zato je vsako enostransko obravnavanje industrijskega dogajanja obojeno na neuspeh, nam je dejal profesor za tehnologijo celuloze in papirja, človek, ki je prišel na to ugledno ustanovo po več kot 10 letih dela v industriji.

dipl. ing. Dušan Kogej

Novi pomočnik pri rezalnem stroju — prejšnja prebiralka papirja Iva Klopčič

Marinka Švarc pri previjalnem stroju za papir dela uspešno

Novosti iz laboratorija

KOLIČEVO, MAJA — S pričetkom površinskega oplemenitenja našega kromo-nadomestka se je pojavilo vprašanje, kako kontrolirati karton in kako izdelati takšnega, da bo ustrezal tiskarjem. Skratka, potrebovali smo majhen tiskarski strojek, na katerem bi lahko vršili potiskovanje našega kartona in na ta način videli kaj pravzaprav izdelujemo in kaj nam je storiti, da bi izdelovali takšnega, da bi bil kakovostno neoporečen. Ker pa so tiskarski stroji, pa čeprav majhni, dragi, testiranje na njih pa dolgo trajno in drago, smo se odločili, da nabavimo laboratorijski testni tiskarski strojek oziroma aparat, ki so ga razvili na »Institut voor Graphische Techniek« (IGT) v Amsterdamu in ki mu običajno pravijo IGT-tester.

Podobno kot tiskarski stroj, ima tudi IGT-tester razmazovalni in tiskarski del, oziroma, IGT-tester predstavlja dva aparata. Na razmazovalnem aparatu (glej sliko), ki je sestavljen iz pogonskega motorja, dveh aluminijskih valjev in dveh poliuretanskih ali gumijastih valjev ter nastavka za nanos barve na tiskarsko formo, se razmazuje, egalizira in homogenizira tiskarska barva, ki se jo nato nanese na tiskarsko formo, s katero potem na IGT-tiskarskem aparatu izvršimo potisk testnega papirja oziroma kartona. Sam tiskarski aparat (glej sliko 2) je sestavljen iz tiskarskega segmenta, na katerega pritrđimo testni trak papirja in iz dveh osi, na katere pritrđimo z barvo namazane tiskarske forme. Pri potisku pritiskamo tiskarsko formo s pomočjo vzmeti ob tiskarski segment, nato pa izvršimo potisk pri naraščajoči ali konstantni hitrosti. Naraščajočo hitrost dosežemo s posebno utežjo, če jo pustimo prosto pasti, ali pa s posebnim vzmetnim nastavitkom. Konstantno hitrost pa dosežemo tako, da spuščamo to utež počasi in enakomerno z roko. K aparatu spadajo še razni pripomočki, od katerih naj omenim le barvno pipeto, s katero lahko na enostaven in hiter način odmerimo določeno količino barve, ki je potrebna za nek poskus.

IGT-tester je dokaj robusten in enostaven aparat ter uporaben za več različnih poskusov, od katerih naj naštejemo le tiste, ki se največkrat izvajajo in ki nam dajo osnoven vpogled v to, kako se bo obnašal papir pri tisku. Med te poskuse spada določevanje:

- izpukovanja
- odmazovanja
- počrnitve
- penetracije topila
- gladkosti.

Še preden bi se poglobljeno ogleli, kaj nam povedo ti poskusi, naj povem, da lahko z IGT-testerjem preskušamo tako papirje kakor tudi barve, lahko pa tudi kombinacijo papir-barva. Kadar testiramo različne papirje glede na njihove tiskarske sposobnosti, moramo uporabljati vedno ene in iste tiskarske testne barve. Če pa testiramo barvo, potem moramo uporabljati vedno isti papir.

Mnogokrat pa je treba ugotoviti, zlasti v tiskarnah, kakšno barvo naj pripravimo za določen papir. Tudi v te namene lahko uporabljamo IGT-tester.

V naslednjih vrsticah bom na kratko opisal, kaj nam povedo zgoraj naštetih poskusov.

Izpukovanje in cepljenje

Če ima papir ali karton slabe izpukovalne odpornosti, pride pri tiskanju z viskozni tiskarskimi barvami in pri višjih hitrostih tiskarskega stroja do pojava, pri katerem tiskarska barva iztrga s površine papirja ali kartona posamezne skupke vlaken. Na teh mestih karton seveda ni potiskan in predstavlja tako potiskana polna izmet. Poleg tako imenovanega izpukovanja se pri kartonih opazi še, zlasti pri ofsetni tehniki v večbarvnem tisku, da pride do cepljenja zgornje plasti od zaščitne plasti, kar zopet predstavlja izmet. Vzrok za izpukovanje in cepljenje je iskati v slabi strukturi površine, oziroma v nepravilni izdelavi kartona ali pa v nepravilni izbiri tiskarske barve.

Da bi se izognili tem nevarnostim, je potrebno, da se karton in barva pred tiskom preizkusita na IGT-testerju in se na podlagi rezultatov ukrene potrebno pri tisku v tiskarskem stroju.

Poskus se izvede tako, da se testni trak kartona potiska s testno tiskarsko barvo znane viskoznosti pri naraščajoči hitrosti. Pri neki določeni hitrosti nastaje namreč strižne sile na takšno vrednost, da pride do izpukovanja ali pa do cepljenja. Hitrost, ki jo odčitamo iz tabel na podlagi razdalje od začetka potiska pa do pričetka izpukovanja, je mera za izpukovalno odpornost.

Odmazovanje

Pri tiskanju v tiskarskem stroju se potiskane pole takoj po tisku nalagajo ena na drugo tako, da pride sveže potiskana stran ene pole v dotik z nepotiskano stranjo druge pole. Če se barva ne suši dovolj hitro, pride do odmazovanja sveže potiskane pole ob nepotiskano stran druge pole. Na ta način se zamaže nepotiskana stran, obenem pa se poslabša kvaliteta potiskane strani. Ta pojav imenujemo na kratko odmazovanje.

Če predhodno vemo, da obstaja nevarnost odmazovanja, se ji lahko občasno izognemo z vrinjenjem makulturnih plošč ali pa z zapraševanjem s smukcem.

Odmazovanje je zlasti pogosto pri tiskanju z bronkami in pri tiskanju rotacijskega papirja v rotacijskih tiskarskih strojih. Da bi ugotovili, kako hitro se suši barva na nekem papirju, lahko zopet s pridom uporabimo IGT-tester. V ta namen najprej testni trak papirja potiskamo s tiskarsko barvo pri določenem pritisku in pri konstantni hitrosti, nato pa ga v določenih časovnih presledkih odtiskujemo pri določenem pritisku ob standardni papir toliko časa, da se na tem papirju

ne pozna več odtisa. Rezultat podamo v minutah, ki so potrebne, da se barva toliko osuši, da ne pušča več odtisa. Čim večji je ta čas, tem slabši je papir za sušenje barve.

Počrnitev

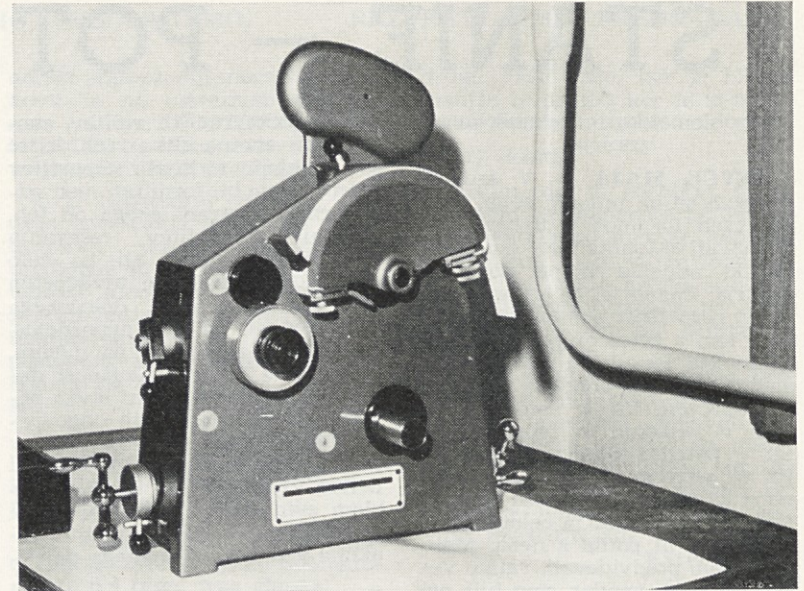
Počrnitev odtisa oziroma jakost barve se na prvem mestu določa za kontrolo dospelih barv glede na kakovost in količino barvnega pigmenta. Toda tudi papirji vplivajo na počrnitev. Splošno je znano, da dobimo na umetnostnem papirju temnejši ton barve kot pri navadnih papirjih, predpostavljajoč, da smo v obeh primerih uporabili za tisk enako količino barve. Lahko pa rečemo tudi drugače. Da bi dosegli pri dveh različnih papirjih enako počrnitev, potrebujemo pri umetnostnem papirju manj barve kot pri navadnem.

Na IGT-testerju izvedemo ta poskus tako, da potiskamo testni trak papirja z določeno količino barve pri določenem pritisku, pustimo sušiti 24 ur, nato pa izmerimo počrnitev na Densitometru ali pa vizualno primerjamo različne vzorce med seboj.

Penetracija topila

Ta poskus nam omogoča vpogled v absorpcijske sposobnosti nekega papirja, obenem pa nam pove, če je nek papir sposoben za lakiranje, oziroma za tisk z barvami na osnovi firneža.

Poskus se izvede tako, da se na aluminijsko tiskarsko formo kane kapljica topila dibutilftalata

Razmazovalni aparat

obarvanega s sudan rdečim barvilom, nato pa se potiska pri določenem pritisku in naraščajoči hitrosti na testni papirni trak. Na ta način nastane na papirju podolgovat madež. Dolžina tega madeža je mera za pozornost in gladkost papirja oziroma za penetracijo topila v papir.

Gladkost

IGT-tester je uporaben tudi za hitro določbo gladkosti, oziroma kakovosti papirne površine. Če se pritisk pravilno izbere, se da struktura površine zelo dobro opredeliti. Ker je ta opredelitev gladkosti vizualna, igra počrnitev barve veliko vlogo. Zgodi se lah-

ko, da imata dva različna papirja po sestavi enaki gladkosti, toda ker sta različni počrnitvi, imamo vtis, da je eden bolj gladek od drugega.

Na ta način določena gladkost je zelo odvisna od pritiska, pri katerem potiskamo testni trak papirja. Čim večji je pritisk, tem bolj gladek se nam bo zdel papir.

Na koncu naj omenim, da so vsi poskusi izvršeni na IGT-testerju, zlasti pa izpukovanje, zelo odvisni od temperature in relativne vlažnosti, zato je nujno opraviti poskuse na IGT-testerju v klimatiziranem prostoru, kjer imamo konstantno temperaturo in vlago.

Ciril Ogrin, dipl. ing.

Francoska papirniška šola na univerzi v Grenoblu

VEVČE, APRILA — Francoska papirniška šola (École Française de Papeterie) v Grenoblu je ena redkih tovrstnih šol na svetu in si je v svoji dolgoletni aktivnosti pridobila močan ugled v krogu dežel, kjer je v gospodarstvu industrija celuloze in papirja na vidnem mestu.

Obstoj šole nikakor ni slučajen, temveč je pogojen z velikimi papirniškimi tradicijami v pokrajini Dauphineji, katere gospodarsko in kulturno središče je Grenoble, ki še danes predstavlja enega močnih industrijskih bazenov Francije.

Poleg tega ima danes francosko gospodarstvo s svojimi 350 tovarnami celuloze in papirja, ki proizvajajo okoli 3,5 milijona ton papirja letno, velike potrebe po ustreznem strokovnem kadru. Povpraševanje po inženirjih papirništva je privedlo do situacije, v kateri diplomantje že dlje časa nimajo problemov za zaposlitev, ki jim v večini primerov obeta, da v razmeroma kratkem času zasedejo zelo dobro plačana delovna mesta.

Industrija celuloze in papirja velja v Franciji za eno najbolje plačanih panog. Kot drugo plat medalje pa vedo starejši inženirji iz prakse povedati, da je papirna industrija suženstvo, kajti po njihovem mnenju se ni najenostavnejše dokopati do resničnega bivanja, ki je nekje med teoretsko neobdelanimi izkušnjami in dosežki naglo razvijajoče se tehnologije.

Studij na visoki šoli za papirništvo v Grenoblu je organiziran v dveh ustaljenih oblikah. Večji del vpisanih študira po rednem triletnem programu. Predpogoj za vpis v prvi letnik je opravljeni pripravljalni kurs, ki traja najmanj dve leti in po katerem se je moč vpisati na katerokoli visoko tehniško šolo ali prirodoslovno fakulteto (faculté de science). Poleg rednega programa obstaja še specialna sekcija, namenjena inženirjem različnih strok, ki si žele pridobiti specializacijo v papirništvu. Medtem ko redni program zajema splošno tehnično in specifične papirniške predmete, se predavanja v specialni sekciji omejujejo skoro izključno na slednje. Program se iz leta v leto nekoliko spreminja in dopolnjuje.

Specialna sekcija ima v šolskem letu 1969/70 naslednje predmete:

- tehnologija proizvodnje celuloze
- tehnologija proizvodnje papirja
- fizika papirja in celuloze
- kemija rastlinskih sestavin
- splošna kemija z ozirom na kemične procese v papirni proizvodnji
- premazovanje papirja
- tiskarstvo
- mikrofotografija in splošna botanika
- kemija mikromolekul

Navedeni program obsega 36 ur tedensko, od tega odpade polovica na predavanja in polovica na praktično delo. Težišče praktičnega dela je na ugotavljanju vseh fizikalnih in kemijskih lastnosti vlaken, oziroma papirja v odvisnosti od postopka pridobivanja. Šola razpolaga z razmeroma dobro opremljenim tehnološkim laboratorijem, kjer lahko študentje opravljajo razne meritve na eksperimentalnem papirnem stroju in drugih podobnih napravah, brez katerih si ni mogoče zamisliti papirne industrije.

Dejavnost šole pa ni samo vzgajanje novih kadrov, marveč njeni profesorji in asistentje vzdržujejo kar najtesnejše stike z industrijo. Tako ob začetku in koncu vsakega šolskega leta organizirajo strokovna posvetovanja o aktualnih problemih stroke, ki se je udeležujejo tudi študentje zadnjih letnikov EFP. Posvetovanja imajo mednarodni značaj, kljub temu, da so namenjena predvsem francoskim papirničarjem. Od ostalih podobnih evropskih posvetovanj se razlikujejo v tem, da je udeležencem pred predavanji na razpolago zelo podrobno in obširno gradivo o obravnavanih poglavjih, tako da se lahko v naprej pripravijo na koristno diskusijo. Dostavljeno gradivo lahko s svojo konkretno vsebino vsakomur iz prakse služi kot učbenik ali priročnik.

Brez vsakršne kongresne pompoznosti imajo posvetovanja izrazit delovni značaj s poudarkom na obnavljanju znanja in izpopolnjevanju z novimi dosežki iz teorije in prakse.

Iz EFP se je v Grenoblu razvil TEHNIČNI CENTER ZA CELU-

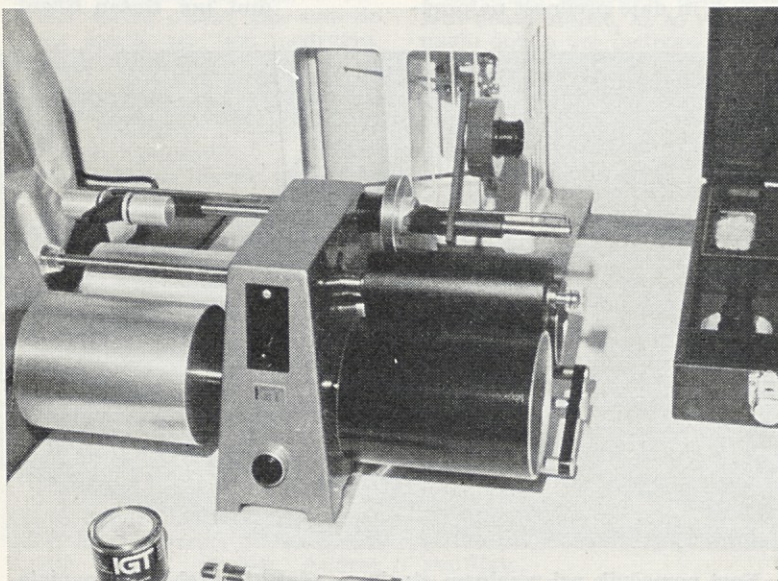
LOZO, PAPIR IN KARTON, ki deluje samostojno na raziskovanju tehničnih, oziroma tehnoloških problemov.

Dejavnost šole financira združenje francoskih tovarn papirja in celuloze, ki so večinoma privatna lastništva in ima, glede na to tudi EFP status privatne šole, za razliko od državnih visokih šol. Trenutno stoji šola pred reorganizacijo v smislu sprememb statusa. Prevladujeta dve tendenci:

— da bi se EFP spojila s politehničnim inštitutom v Grenoblu in tako postala državna institucija. S tem bi se karakter šole spremenil od specialne v bolj splošno smer. Prevladovala bi verjetno smer makromolekularne kemije in kemije rastlinskih sestavin, medtem ko bi se specifično papirniški predmeti predavali samo v specialni sekciji. V taki obliki bi šola vzgajala posebno vrsto inženirjev kemikov, ki bi se za delo v papirni industriji lahko usposobili v specialni sekciji. To varianto zagovarjajo profesorji in asistentje, ki delajo na pretežno bazičnih raziskavah, torej laboratorijski ljudje. V njej vidi-jo boljše zagotovilo za vir financiranja, ki ne bo odvisen od industrialcev, ki si v skladu s potrebami želijo kar največ aplikativnih raziskav, katerih rezultati naj bi takoj našli mesto v tovarnah.

Študentje so se na svojem zborovanju izrekli proti tej varianti. Nasprotuje ji tudi tehnološko usmerjeni del vodilnega osebja. Le-ta vidi perspektivno šolo in njene raziskovalne dejavnosti v tesnem kontaktu z industrijsko problematiko. Po njihovem mnenju uspešen papirničar ne more biti kemik, strojnik ali fizik, temveč papirničar, ki pozna predvsem podrobnosti svoje stroke. Njegovo splošno tehnično obzorje pa mora biti tolikšno, da je sposoben pravilno dojemati probleme strojniškega, ekonomskega, kemijskega, elektrotehničnega, tehniškega ali hidravličnega značaja in jih pravilno interpretirati specialistu. Prva varianta je po njihovem oddaljevanje od življenja in njegovih realnih potreb.

Primarne naj bodo potrebe industrijske proizvodnje, oblikovane pod kladivom tržnih gibanj in težnje po nizki proizvodni ceni.

Tiskarski aparat (Foto: ing. Svetlin)

Barvna dvostranost papirja in njeno preprečevanje

G. Martin

(Prevod Majda Zemva, dipl. ing., Vevče)

1. Uvod

Papir označujemo kot barvno dvostran, če se pokažejo razlike v barvni niansi med zgornjo stranjo papirja, imenovano tudi klobučevinsko stranjo in spodnjo stranjo, imenovano tudi sitovo stranjo. Ta razlika moti v prvi vrsti papirničarja, ki bi želel proizvesti izdelek brez te napake, predvsem pa moti seveda predelovalce papirja.

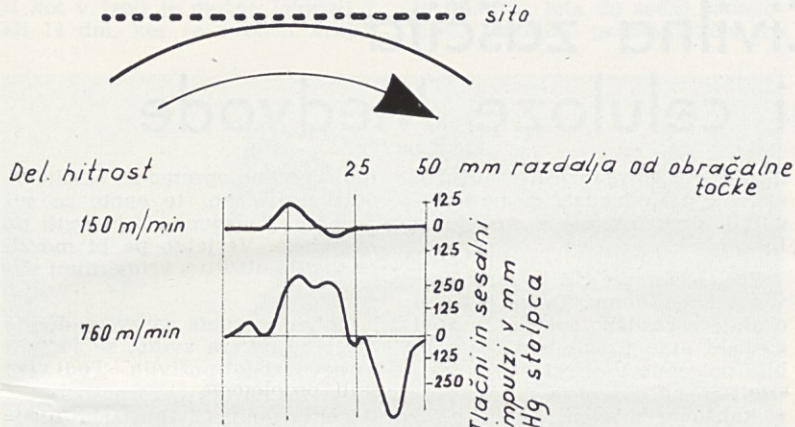
Nevarnost, da pride do dvostranosti je predvsem pri vseh tistih papirjih, ki so narejeni iz številnih različnih komponent ter na hitro tekočih strojih. Pri kartonu in lepenki se ta pojav kaže veliko manj, kar je verjetno posledica drugačnega načina izdelovanja.

Razlikujemo glede na vzroke nastanka: sitovo dvostranost in cilindrično dvostranost.

2. Barvna dvostranost

2.1. Vzroki

Papirna snov je navadno vedno sestavljena iz različnih komponent — lesovine, celuloze, dolgih vlaken, finih vlaken, polnil, ki imajo vsak svojo lastno barvo in se zaradi razlik v afiniteti do barvila seveda različno močno centrira.

Na sitovi strani se zaradi enostransko dolujočega odvodnjavanja polnila in fine snovi tudi odplavljajo, na zgornji strani papirja pa se zaradi filtrirnega delovanja sloja papirnih vlaken koncentrirajo.

2.2. Preprečevanje

se nanašajo bfskzp bfskzp mlgo. Ukrepi za zmanjšanje barvne dvostranosti se lahko nanašajo na preureditev stroja (ureditev registra valjev glede na moč odvodnjavanja) ali pa tako, da izberemo bolj primerna vlakna, polnila in ne nazadnje tudi barvila.

Strojne predelave zahtevajo največkrat velike stroške, med tem ko z izbiro določenih vlaken in polnil zmanjšamo uporabnost končnega izdelka.

3. Barvna cilindrična dvostranost

3.1. Vzroki

Vzroke cilindrične dvostranosti moramo iskati v sušilni skupini papirnega stroja. Zaradi enostranskega kontaktnega sušenja lahko topne in slabo fiksirane substance potujejo z uparjeno vodo in se kopičijo na eni strani papirja, posebno če so prvi valji za sušenje neenakomerno ogrevani. Sorazmerno veliki, enostranski kontaktno glajeni pas papirnega traku tudi dostikrat povzroči cilindrično dvostranost.

Izplakovanje polnil in finih snovi se z izpiralnimi učinkom registrskih valjev zmanjša, čeprav sicer narašča z večjo hitrostjo stroja. To se zgodi, zaradi tega, ker se voda, ki se zadržuje na spodnji strani sita, vedno znova vrača nazaj proti novo stvorjenem papirnem listu in ga rahlija. Sesalni učinek, ki nastane

med sitom in registrskimi valji, pa potisne to vodo, fina vlakna, polnila in slabo fiksirane barvne substance s spodnje strani papirja zopet navzgor. Rezultat tega je list, ki daje v prerezu neenakomerno razporeditev posameznih komponent. Ta tako imenovana strukturna dvostranost pa povzroča bolj ali manj močno barvno dvostranost.

3.2. Preprečevanje

S korekturo površinskih temperatur cilindra. Se bolj sigurno je boljše fiksiranje oziroma izločitev določenih barvnih substanc, ali izločitev določenih barvnih substanc, oziroma vključitev takih, ki kažejo dobro afiniteto do osnovnih surovin.

4. Izbira primernih barvnih substanc za preprečevanje barvne dvostranosti

4.1. Cilindrična dvostranost

Barvne substance lahko v laboratoriju na zelo enostaven način preizkusimo glede njihovega nagajanja na cilindrično dvostranost. Primerjava obeh strani, ki smo jih enostransko sušili pri visoki temperaturi, hitro pokaže rezultat. Nasveti za preprečevanje cilindrične dvostranosti so bili dani že v prejšnjem odstavku.

4.2. Sitova dvostranost

Precej težje je napovedati vzroke za sitovo dvostranost, oziroma napovedati ukrepe za preprečevanje.

V laboratoriju izdelani listi ne dajejo pri tem nobenega dejanskega izkaza. Posebnega izpiralnega učinka majhnih delčkov barvila oziroma polnila tudi pri laboratorijski tvorbi lista niso dosegli. Kljub temu so skušali ohraniti pričakovano sitovno dvostranost s frakcioniranjem. Ločili so barvno suspenzijo snovi v posamezne komponente in tako ločeno naredili liste. Na podlagi obarvanja so sklepali v kakšnem obsegu se pojavlja sitova dvostranost. Porazdelitev posamezne komponente v prerezu lista lahko izvedemo le na podlagi vrednosti, pridobljenih iz praktičnih izkustev.

Pod pogoji, ki so najbližji praksi, izvedemo barvanje papirne snovi in tvorimo list v pulzatorju Sandoz.

4.3. Reprodukcijska »praktična« dvostranost

Pod pogoji, ki so najbližji praksi, izvedemo barvanje papirne snovi in tvorimo list v pulzatorju Sandoz.

Tvorba lista in sušenje so tako izbrani da pride do dvostranosti, ki je zelo podobna dejanski, v praksi dobljeni dvostranosti. Zato potrebujemo:

1. Vzorec, ki predstavlja primer dvostranosti in ima označeno zgornjo in sitovo stran.

2. Recepturo barve.

3. Poznati moramo vrsto in množino ustavljenih vlaken z znano stopnjo mletja.

4. Poznati moramo tudi vrsto, množino, način dodajanja ter tudi vrstni red vnosa dodatkov (polnila in pomožna sredstva).

Polnila in pomožna sredstva izkazujejo kljub isti označbi različno afiniteto do barvnih sub-

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

5.2. Delo s pulzatorjem Sandoz

Najprej napolnimo pulzator Sandoz toliko z vodo, da je po dodatku barvne substance poln do roba. Nato pustimo pulzirati vodni stolpec. Po počasnem izčrpanju se tvori papirni list. S pulzacijo, se stvorjeni papirni sloj vedno znova zrahlja in izpere, podobno kot se sloj vlaken na situ papirnega stroja pri prehodu skozi prve registrske valje. Z variacijami tvorbe lista, dvigane višine in hitrostjo membrane lahko dosežemo poljubno intenziteto izpiranja.

Malo po tvorbi lista, to se pravi po tem, ko se je nivo vode pod sitom znižal, pričnemo z navadnim sesanjem, s čimer posnemamo delovanje sesalnih omar in sesalnih valjev na situ. S potiskom eguterj sита na zgornjo stran papirja, malo pred ali pa med močnim sesanjem pa dosežemo podoben učinek, kot na pravih eguterjih. Pri listu papirja, ki nastane v tej napravi, so polnila, fini delci snovi in barvil porazdeljeni na sitovi strani papirja v enaki meri kot na papirju, ki ga dobimo na stroju. Odstopanja so zelo zelo majhna.

V primerjavi z aparatom Rapid — Köthen ima list, ki ga napravimo v Pulzatorju Sandoz, neprijetno večjo realno vrednost.

5.3. Pulzator — Sandoz metoda

Laboratorijsko metodo za izdelavo recepta s Pulzatorjem Sandoz razdelimo na dve stopnji:

I. Reprodukcijska »praktična« dvostranost

Pod pogoji, ki so najbližji praksi, izvedemo barvanje papirne snovi in tvorimo list v pulzatorju Sandoz.

Tvorba lista in sušenje so tako izbrani da pride do dvostranosti, ki je zelo podobna dejanski, v praksi dobljeni dvostranosti. Zato potrebujemo:

1. Vzorec, ki predstavlja primer dvostranosti in ima označeno zgornjo in sitovo stran.

2. Recepturo barve.

3. Poznati moramo vrsto in množino ustavljenih vlaken z znano stopnjo mletja.

4. Poznati moramo tudi vrsto, množino, način dodajanja ter tudi vrstni red vnosa dodatkov (polnila in pomožna sredstva).

Polnila in pomožna sredstva izkazujejo kljub isti označbi različno afiniteto do barvnih sub-

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

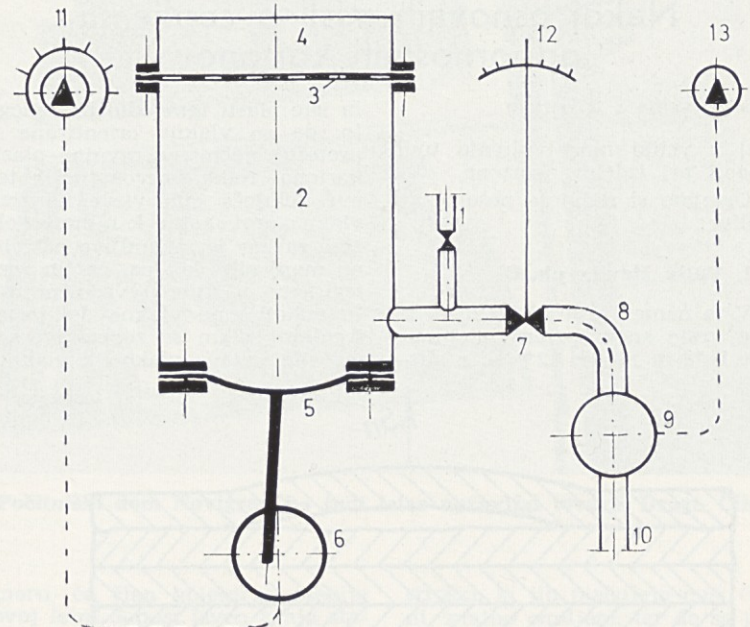
stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

stanc in morajo biti zato še posebej označena: NAJMANJŠA POTREBNA KOLIČINA: vlakna 500 g atro polnila 100 g barvne substance, pomožna sredstva, 5—10 g

1-dotok vode; 2-posoda za vodo; 3-sito; 4-cilindrični nastavki; 5-membrana; 6-pogonski ekscenter; 7-pipa za nastavitve vakuuma; 8-priključek za vakuum; 9-vakumska črpalčka; 10-iztok; 11-mehanizem za nastavljanje pogonskega ekscentra; 12-skala za vakuum; 13-stikalo vakuumske črpalke.

Nekaj osnovnih misli o cepljenju odpornostnih kartonov

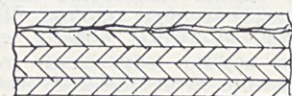
Piše: Miha Svetlin — dipl. ing. stroj.

KOLIČEVO, MAJA — Popolnoma razumljivo je, da pri večplastnih sistemih kot kartonu ali lepenki ima trdnost, ki drži posamezne plasti skupaj, poseben pomen. Če je namreč ta trdnost premajhna, povzročajo določene obremenitve cepljenje. Obremenitvam, ki povzročajo cepljenje, so podvrženi tudi večplastni kartoni, ki se potiskujejo v offsetnem tisku — torej tudi naš triplex karton. Značilno pri tem je, da se v velikih primerih odcepi kompletna zgornja plast kartona, seveda ob določenih pogojih v offsetnem tiskarskem stroju.

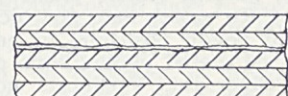
Poglejmo, kje v večplastnih sistemih lahko nastopa cepljenje. Sl. 1 nam pove naslednje: Lahko se odcepi zgornja oz. spodnja

kartona, katere povzročamo z upogibanjem oziroma valjanjem kartona, slučaj »c«. Ta zadnji primer nastopa že med samo izdelavo, ko kartonski trak peljemo prek številnih valjev in je pri tem podvržen upogibanju. Iz tega vidimo, da je cepljenje lahko povzročeno z različnimi vrstami obremenitev oziroma sil in zato tudi ne more biti govora o neki enotni cepilni odpornosti, ki se zoperstavlja tem obremenitvam. S tem v zvezi so tudi merilni postopki za ugotavljanje cepilnih odpornosti različni in prirejeni tem različnim vrstam obremenitve.

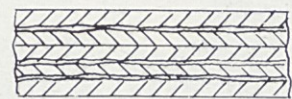
Celo stvar nekoliko poenostavimo, če vpeljemo pojem **normalne** cepilne odpornosti. Pod normalno cepilno odpornostjo razumemo odpor proti pravokotno na ravni-

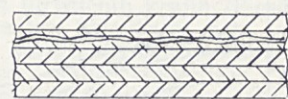
a) Odcepitev zgornje ali spod. plasti

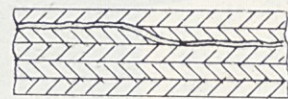
b) Cepljenje med dvema plastema na poljubnem mestu

c) Istočasno cepljenje med večimi plastmi

d) Cepljenje v eni plasti

e) Poljuben potek cone cepljenja skozi material

sl. 1 Možni slučajji cepilnih con v kartonu

plast, sl. 1 a, lahko nastopi cepljenje med dvema plastema na poljubnem mestu, sl. 1 b, istočasno cepljenje med večimi plastmi, sl. 1 c, cepljenje v sami plasti, sl. 1 d in končno imamo slučaj, da poteka cepljenje nekaj časa v eni plasti, nakar preide v drugo plast, sl. 1 e. Kot so vsakemu preoblikovanju določenega materiala vzrok delujoče sile, je podobno tudi pri pojavu cepljenja. Oglejmo si nekoliko sile, ki to povzročajo. Sl. 2 nam kaže, da cepljenje lahko povzročajo zunanje natezne sile, ki delujejo pravokotno na površino kartona, slučaj »a«, nadalje zunanje sile, ki delujejo paralelno k površini kartona, slučaj »b«. Drugačne razmere nastopajo, če delujejo strižne sile v sami notranosti

no kartona delujoči sili. Tovrstna obremenitev nastopa pri potiskovanju kartonske pole v offsetnem tiskarskem stroju.

Normalni cepilni odpornosti z delovanjem sile pravokotno k ravnini kartona se do sedaj posveča največjo pozornost in zaradi tega so se razvile različne metode za merjenje normalne cepilne odpornosti. Na tem mestu ne bi obravnavali posameznih merilnih postopkov in njih območja ter ovrednotenje rezultatov, temveč gre predvsem, da nekoliko pobliže pogledamo, od česa so odvisne velikosti cepilnih odpornosti, kajti s praktičnimi preiskavami je bilo ugotovljeno, da na velikost cepilne odpornosti mimo vpliva samega materiala (kartona) (Nadaljevanje na 12. strani)

Najlepše se zahvaljujem svojim sodelavkam in sodelavcem za številne izraze sožalja in darovani venec ob smrti mojega očeta.

Slavko Hribar

Nekaj osnovnih misli o cepljenju odpornostnih kartonov

(Nadaljevanje z 11. strani)

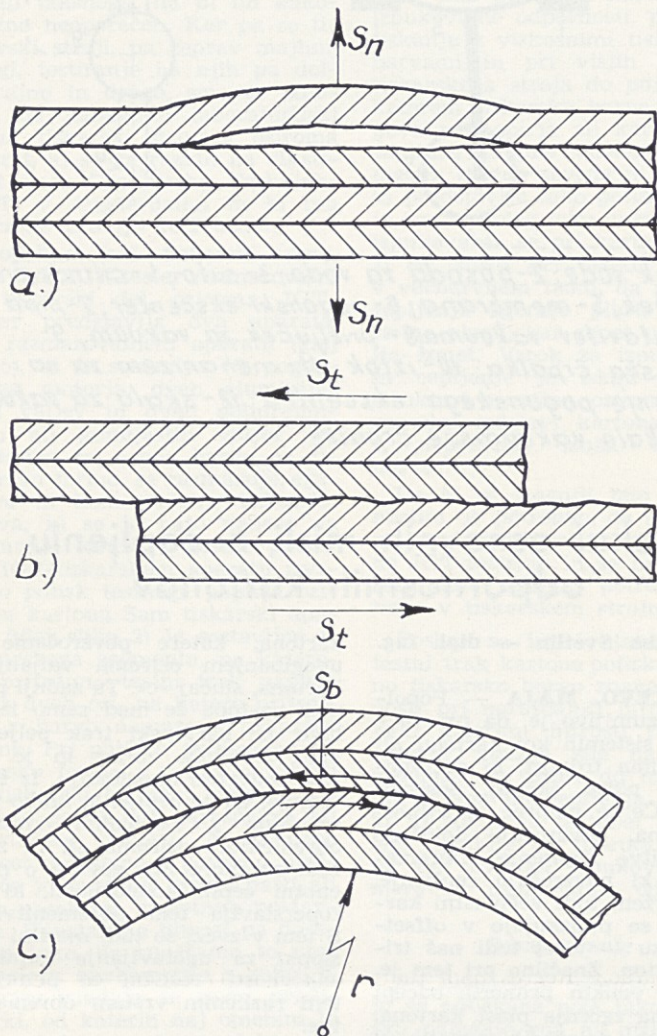
na) v veliki meri vplivajo tudi pogoji pri izdelavi kartona.

Oglejmo si sedaj te posamezne vplive:

1. Vpliv števila plasti

V ta namen si v laboratoriju iz ene vrste snovi pripravimo mokre liste in jih pri 12% a. s. stis-

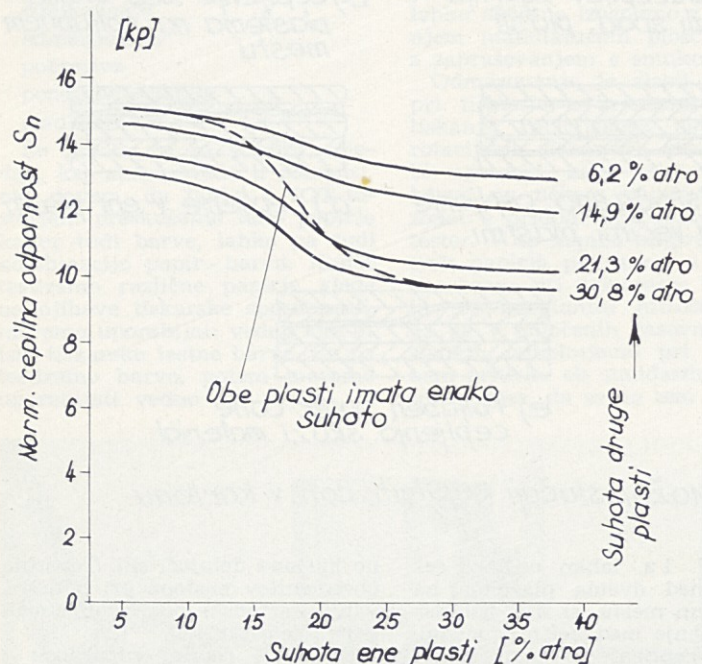
in iste plasti igra odločilno vlogo to, da so vlakna orientirana v pretežni večini v ravnini plasti kartona. Neka pravokotno k temu delujoča sila vleče narazen vlakna pravokotno k njihovi dolžini, za kar je razumljivo potrebno manj sile, kot pa, če jih raztegujemo v njihovi vzdolžni osi. Pravokotno na vlakno delujočim trgalnim silam se zoperstavi samo sila vezave vlakno k vlaknu,

sl.2 Osnovne vrste obremenitev ki vodijo k cepljenju kartona

nemo skupaj tako, da dobimo vzorce, katerih število plasti gre od 1—6. Te vzorce nato pod točno enakimi pogoji posušimo in nato po eni od metod ugotavljamo cepilno odpornost. Vrednosti normalnih cepilnih odpornosti za po-

ki pa je v primerjavi z odpornostjo vlakna razmeroma majhna. Zaradi tega pri ugodnih okoliščinah ne obstaja nobena razlika v cepilni odpornosti med večplastnim in enoplastnim sistemom, ker se v teh okoliščinah

sl.5 Vpliv gaudne suhote dveh posameznih plasti na normalno cepilno odpornost dvoplastnega kartona. Lesovina 73 °SR, Ploščinska teža posameznih plasti 100 gr/m²

samezne kombinacije plasti prenesemo v diagram, sl. 4. Kot je iz slike razvidno, cepilna odpornost (vrednost na ordinati) ni vplivana od števila plasti, stolpič pod 1 kaže cepilno odpornost homogenega lista (ena plast).

Na tem mestu je treba poudariti neka bistva cepilne odpornosti. Za cepilno odpornost ene

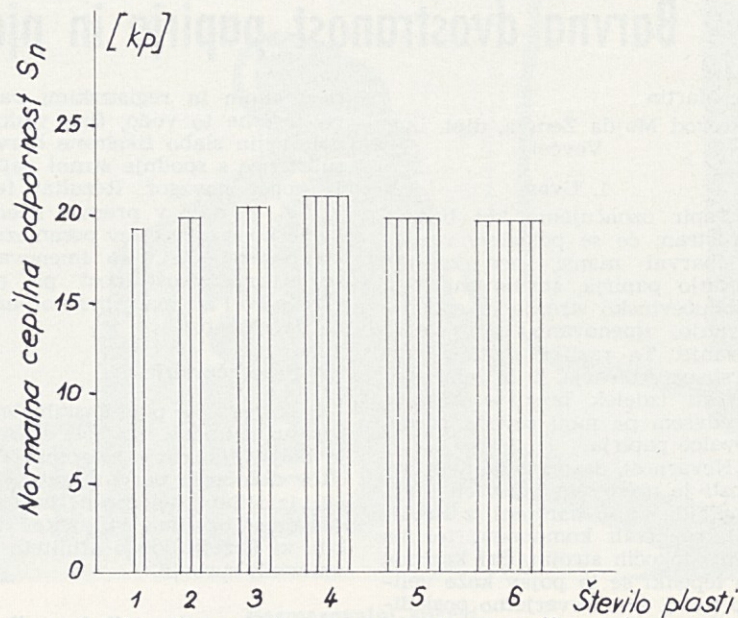
zgavčano mesto ne obnaša drugače kot posamezna plast.

2. Vpliv stanja snovi, ki vlada med dvema plastema

Za proučevanje vpliva stanja snovi, ki vlada med dvema plastema pri gavčanju naprej opazujemo učinek suhote, pri čemer variramo s celokupno suhoto obeh

plasti. Različni raziskovalci so prišli pri tem do zaključkov, katere ponazarja diagram v sl. 5. Na abscisi diagrama so nanešene vrednosti za suhoto prve plasti. Na ordinati pa imamo vrednosti za normalne cepilne odpornosti dvoplastnega kartona. Krivulje na diagramu nam ponazarjajo štiri različne suhote druge plasti, medtem ko črtkana krivulja predstavlja stanje, ko sta suhota obeh plasti enaki. Ta krivulja ima zanimiv potek, namreč, da od neke vrednosti 15% a. s. z nadaljnjim naraščanjem suhote cepilna odpornost naglo pada. To dejstvo je bilo potrjeno tudi v praksi. Vendar je mogoče doseči zadovoljive cepilne odpornosti še pri suhoti 30% a. s., ampak le v primeru, če ima ena od obeh plasti in to katerakoli občutno manjšo suhoto od zgoraj navedene (glej diagram). Pri tem pa ne gre, da naj imata zgavčani plasti enako ali različno suhoto, odločujoča je samo srednja suhota v coni gavčanja. S padanjem suhote raste cepilna odpornost to pa iz razloga ker je pred gavčanjem na razpolago toliko vode, da pritisk gavčanja omogoča prek cele ploskve enakomerno in zadostno dotikanje obeh plasti.

(Se nadaljuje)

sl.4 Vpliv števila plasti na normalno cepilno odpornost. Sm-Sulfitna celuloza, nebeljena 24 °SR. Ploščinska teža plasti 130 gr/m². Suhota pred gavčanjem 11-15% atmo. Sušenje: Rapid-Köthen aparat pri 40 mm Hg

Civilna zaščita v tovarni celuloze Medvode

MEDVODE, MAJA — V okviru veljavnih predpisov in določil o narodni obrambi deluje v tovarni civilna zaščita kot formacija, ki naj bi nudila učinkovito pomoč pri raznih elementarnih nesrečah, predvsem pa seveda v vojnem času. V tovarni je formirana CZ s svojimi službami oziroma enotami in štabom.

Čprav ta organizacija nima daljše tradicije, so člani nekaterih služb oziroma enot pri vajah in tečajih pokazali precejšnje zanimanje. Naj omenimo aktivnost sanitetne, gasilske, RBK in enote za zvezo. Verjetno so te enote bolj aktivne od ostalih predvsem zaradi interno organiziranih tečajev in pa postopnega opremljanja teh enot s posebno opremo. Če razvrstimo službe po stopnji opremljenosti, je vrstni red tak: gasilci, saniteta, RBK in zveza. Najmanj opreme ima enota za red in varnost. Tehnična enota pa bo v primeru potrebe prevzela opremo od vzdrževalnih delavnic.

Strokovna usposobitev članov v posameznih enotah se iz leta v leto boljša s pomočjo tečajev in pa z vajami. Člani CZ so mnenja,

naj bi tečaje organizirali v tovarni ali vsaj v Medvodah, da ne bi izgubili preveč časa z vožnjo v Ljubljano.

Večina opreme CZ je shranjena v gasilskem domu. Ta pa je že za obstoječo gasilsko opremo in novi gasilski avto premajhen. Zato bi bilo potrebno gasilski dom adaptirati ali pa opremo CZ namestiti v kakšnem drugem prostoru. S fotografije je razvidno, da je težko skrbeti za tako ureditev gasilskega doma, da bi bila oprema vedno in lahko dostopna.

Neposredno po 20-letnici delovanja gasilskega društva je bil nabavljen nov IMV gasilski avto. Civilna zaščita pa je poleg potrebnih detekcijskih sredstev dobila tudi gumijasti čoln in sredstva brezžične zveze. Največ vaj so opravili člani sanitetne službe CZ. Prav tako pa je večina obveznih članov opravila predpisan tečaj in izpit iz prve pomoči. Da je udeležba na vajah precejšnja, dokazujejo slike s teh tečajev. Na vajah se največ pozornosti posveča praktičnemu delu. RBK enota ima posebne naloge in zato

tudi posebno opremo za zaščito in detekcijo. Člani te enote so seznanjeni z opremo, ki je enoti na razpolago. Verjetno pa bi morali to znanje utrditi s primernimi vajami.

Od kar je enota za zvezo dobila del sredstev za zvezo, se je tudi njihovo delo poživilo. Tudi oni posvetijo največ pozornosti praktičnemu delu. Civilna zaščita tovarne ima izdelan program dela, v katerem je poudarek na organizacijski utrditvi, strokovnem usposabljanju članov in postopnem opremljanju enot in služb. Pri delu v CZ tovarne so se nekateri tovariši zelo izkazali, kar velja predvsem za nekatere člane posameznih služb in nekatere vodje služb ter člane štaba. So pa še nekateri obvezniki CZ, ki mirno stojijo ob strani, pri tem pa se verjetno ne zavedajo, da je CZ formirana na osnovi zakona o narodni obrambi, ki predpisuje dolžnosti in tudi sankcije za tiste, ki nočejo pri tem tako pomembnem in odgovornem delu sodelovati.

Vlado Buh

Kako in kje bomo letos letovali

KOLIČEVO, MAJA — Bliža se sezona dopustov in verjetno že marsikdo planira svoj oddih na morju ali v planine. Verjetno tudi člane kolektiva zanima kakšne so možnosti oddiha v naših domovih in kakšne bodo cene v letošnjem letu.

Življenjski stroški so se v letošnjem letu izredno povečali. V dnevnem tisku je bilo objavljeno, da so se za štiričlansko družino življenjski stroški povečali za 13 odstotkov in to predvsem zaradi višjih cen prehranbenih proizvodov. Višje cene prehranbenim proizvodom so imele za posledico, da so se cene oskrbnega dne v počitniških domovih v primerjavi z lanskim letom znatno povečale. Cena hrane se je na primer v Izoli podražila skoraj za še enkrat. Upravni odbor je na svoji seji dne 11. maja 1970 obravnaval

probleme naših delavcev v letošnji sezoni in v zvezi s tem sprejel nekaj sklepov.

Najprej je bilo treba določiti cene oskrbnega dne za naše delavce v Fiesi in Izoli. Kot je članom kolektiva znano, ima naša tovarna v Fiesi v sklopu doma počitka KTL 15 postelj, v Izoli pa v sklopu počitniške skupnosti Domžale 12 postelj. Ekonomsko ceno oskrbnega dne v Fiesi določa delavski svet KTL, v Izoli pa svet počitniške skupnosti Domžale, upoštevajoč razmere na tržišču. Tako sta ta dva organa za letošnjo sezono določila, da je ekonomska cena oskrbnega dne v Fiesi 46 din v Izoli pa 39 din. Upošteva se vse to je upravni odbor sprejel sklep, da bodo naši delavci v letošnji sezoni plačevali oskrbni dan v domovih po naslednjih cenah:

	Izola	Fiesa
1. Člani kolektiva in njihovi ožji družinski člani, stari nad 10 let, ki niso zaposleni	34	41
2. Otroci stari do 10 let	23.50	20.50
3. Svoji članov kolektiva stari nad 10 let in so zaposleni oziroma upokojeni	39	46
4. Tuje osebe	41	46

Za ožje družinske člane se šteje mož, žena, otroci, posvojenci ali varovanci, ki jih član kolektiva preživlja. Vsi drugi svojci se štejejo za tuje osebe. Tako v Fiesi kot v Izoli je možno letovati 7 ali 14 dni, ker se v obeh krajih

izmene vršijo vsakih 7 dni in to ob nedeljah. Cene, ki jih je sprejel U. O., bo predložil DS v potrditev.

Prehrana v Fiesi je urejena in je bila vsa leta do sedaj zadovoljiva. Nekoliko problematična pa

je prehrana v Izoli. Počitniška skupnost svoje kuhinje nima in so njeni gostje navezani na prehrano v drugih gostinskih lokalih. V letošnjem letu je počitniška skupnost imela izredno velike težave, da je dobila gostinski lokal, ki bi bil pripravljen nuditi prehrano njenim članom po kolikor toliko ugodni ceni. Sklenila je pogodbo z Gostinskim podjetjem Slavnik — Koper Restavracija Turist v Izoli, ki je postavila v naselju električni štedilnik, kjer si bodo člani lahko tudi sami pripravljali hrano, vsaj zajtrk in večerjo. Gostinsko podjetje, s katerim je sklenila pogodbo, pa nudi kosila po 15 din na dan. Cena, ki naj bi jo plačali člani našega kolektiva za letovanje v Izoli, je mišljena samo cena prehrane, medtem ko bi prenočišče za vse naše člane in njihove neposredne ožje družinske člane plačalo podjetje direktno počitniški skupnosti. Tisti člani, ki se odločijo, da si prehrano organizirajo sami, si letovanje v Izoli lahko znatno pocenijo.

Zaradi poznejšega pregleda si oglejmo primerjavo cen in stroškov bivanja v obeh domovih v letu 1968 in 1970.

	Izola	Fiesa
Leta 1969 je bila ekonomska cena oskrbnega dne	22	40
člani kolektiva so plačali	22	25
regres za počitnice	10	10
dejanski strošek letovanja	12	15

V letu 1970 pa je ekonomska cena oskrbnega dne	39	46
člani kolektiva plačajo	34	41
regres za počitnice	15	15
dejanski stroški letovanja	19	26

Iz primerjave je razvidno, da so se stroški letovanja v Izoli znatno povečali in to kar za 73 odstotkov, stroški, ki jih dejansko plačajo naši člani pa za 58 %, medtem ko je v Fiesi to povečanje nekoliko nižje.

Ker so kapacitete naših domov premajhne, da bi zadovoljile vse potrebe in ker si ljudje želijo spremembe, si bodo tudi letos naši člani poiskali druge možnosti za letovanje. V vsakem pri-

Počitniški dom Novigrad bo tudi letos upravljal tovariš Drago Čihak

meru, če član kolektiva prebije svoj letni dopust izven kraja stanovanja in je ta dopust trajal najmanj tri dni in največ sedem dni, dobi za vsak dan regres 15 din, če predloži po vrnitvi z dopusta potrdilo o vplačilu ali račun gostinskega podjetja ali turi-

stroški, ki jih plačujejo naši člani, znatno omiljeni, ter da so pogoj za letovanje približno enaki kot v letu 1969.

Poleg tega je komisija letos odobrila na osnovi pravilnika sklada za rekreacijo oddih na stroške podjetja 31 članom kolek-

Transportni delavci pri malici (Foto: Milan Deisinger)

stičnega urada. Regres dobi tudi za ožje družinske člane, ki jih preživlja in sicer za odrasle 15, za otroke do 10. leta starosti pa 8 din dnevno.

Če upoštevamo, da je podjetje v letošnjem letu povečalo regres za dopust za 50 %, to je od 10 na 15 din na dan in če upoštevamo, da smo povečali nadomestilo za K-15 za 22 %, to je od 230 na 280 din, potem so tudi povečani

tiva in to 17 članom po 7 dni, 14 pa 14 dni na morju in v planine. Kadrovska služba je že sklenila dogovore s turistično — transportnim podjetjem SAP Ljubljana o rezervaciji prostorov v raznih turističnih krajih pretežno ob morski obali. Namen tega oddiha je, da si onemogli, izčrpani in socialno šibki člani opomorejo in pridobijo novih moči za svoje delo. Od tega 31, ki jim je komisija in obratni zdravnik odobrila oddih, bo dejansko to izrabilo 22 ljudi, medtem ko 9 delavcev iz najrazličnejših razlogov niso hoteli iti na okrevanje. Za vse te delavce je oddih zagotovljen v glavni turistični sezoni in v lepih turističnih krajih (Fiesa, Crikvenica, Savudrija), zato je malce nerazumljivo, da nekateri delavci oddih odklanjajo, čeprav zdravnik ugotavlja, da bi njihovu zdravju zelo koristilo. Po enotah je pregled naslednji:

Enota	Odobreno	Odpovedali	Oddih koristi
I.	2	—	2
II.	3	1	2
III.	15	5	10
IV.	4	—	4
V.	3	2	1
VI.	4	1	3
Skupno	31	9	22

Za razliko od prejšnjih let je letos največ delavcev iz III. enote. To je tudi prav, saj je ta enota tudi najbolj številna.

Če vse to, kar sem do sedaj povedal, upoštevamo, lahko pričakujemo, da bodo člani našega kolektiva v letošnjem letu izkoristili svoj letni dopust izven kraja stanovanja vsaj v enakem obsegu kot so ga v lanskem letu.

M. L.

**DOPISUJTE
V NAŠE DELO!**

Planinska koča Papirnice Vevče na Veliki planini je letošnjo zimo sprejela veliko število smučarjev. Precej interesentov pa je tudi že za poletne dni

Dejavnost civilne zaščite v Medvodah

Doživljaji v gorah

Zopet prišla je v deželo pomlad... Toplo je bilo in kmalu so snežno bele gore kazale le še velike zaplate snega, nakopičenega v grapah.

Ze več kot dve leti je minilo, kar sem se poslovil od gora. Vsi poznamo slo po domu in nam ljubih stvarih, če si od njih odtrgan in v tujih krajih meriš vojaški korak. Neomajno hrepenenje te prevzame in ni sile, ki bi plezal-čeve misli odvrnile od stene, ki je samo njegova. Nehote se misli vedno vračajo tja v tišino in samoto k nepozabnim doživetjem.

Proti koncu maja me je pičilo a zaradi nujnih opravkov sem moral odlašati še dva tedna, potem pa nisem mogel več zdržati. Nametal sem stvari v nahrbtnik in jutro se je šele porajalo, ko sem že kraljeval na sedežu poleg šoferja avtobusa.

Srce mi je burno utripalo, ko sem po vseh mogočih bližnjicah hitel v dolino Vrat. V dom sem samo pogledal, če je kak znanec prepozno vstal in ker je bil prazen, se nisem v njem zdrževal. Triglavska stena me je vabila v vsej lepoti. Bilo je, kot bi čakala samo na mene. Bil sem razposajen in še malo nisem slutil, kako mi jo bo to pot zagodila. Misli sem si, če grem po Slovenski smeri, bom gor vsaj dve uri prej.

Malo čez enajst je bilo, ko sem vstopil in plezanje je bilo res pravi užitek. Steno dobro poznam in tako sem bil ob dveh popoldne na vrhu Belih plati. Bil sem tako rekoč na cilju. Prelčev izstop je bil nabit s snegom in mi tako ni dišal. Hotel sem po Frelihovi traversi nad Zimmer-Johnov izstop in od tam na rob stene. Tu so se začele težave.

Videl sem jih, kako so se začele valiti čez Luknjo. Le kje so se vzelo? Kot bi me smrt povohala, tako me je streslo, ko me je megla ovila v svoj beli pajčolan. Sam v steni, v megli, brez opreme (samo ledno kladivo, vstopno zanko in par klinov sem imel)! Čimprej na vrh! Samo to je še odmevalo po meni od prejšnjega navdušenja.

Hitel sem po strmih snežišču, ki se je vleklo v nedogled. Končno sem spet v skalah. Odduškam se in ogledujem, kje je ta Frelih. Le kje sem? Megla pričara popolnoma nov svet. Na desni je grapa in se ji umikam v levo. Tam je vse krušljivo in počasi lezem navzgor. Meter za metrom;

prava muka. Ustavilo se mi je. Ne gre več. K sreči je sedaj megla redkejša in pogled navzgor mi jemlje vse upanje. Tu se ne da več, čez previse že ne.

Pod veliko žmulo je tekla polička v desno. Tesno je šlo, po trebuhu. Le kje sem? Oddahnil sem se, ko sem prilezel na rob in tam sem globoko pod seboj zagledal Grad. Previsoko sem šel. Nazaj si ne upam niti pomisliti. Kmalu sem našel prvi klin. Kot prijatelja sem ga pozdravil. Potem je šlo lažje, dokler se ni stena zopet postavila pokonci. Po kratkem in krušljivem kaminčku sem se znašel na vrhu Slovenskega stebra. Pravzaprav sem stal na vrhu stolpa in večerne sence so zavijale dolino v temo. V pasti sem se znašel. Z vrha stolpa se je treba po vrvi spustiti na hlo, ki je zagoden med stolpom in robom stene. Pod njim je na levi in na desni vedno bolj črna megla skrivala prepad, ki se mu ni dalo videti dna. Petnajst metrov! Prav ob srcu sem začutil ledeni mraz, samoto, strah, ki mi je oklenil vse telo. Pomislil sem, da bi klical. Ne, sedaj so že vsi na toplem ob peči in ostala sva sama jaz in gora. Mora biti rešitev! Tja dol moram priti, če tudi na vezalkah! Razvezal sem vstopno zanko, dodal vrvico od kladiva in nahrbtnika ter trakove od žabic, katere vedno nosim s seboj. Kakšen meter je še manjkalo. Me bo to vzdržalo? Kaj sem tokrat čutil, ne morem popisati. Strah pred nočjo in mrazom je močnejši. V zabiti klin obesim to mojo rešilno vrv in na koncu nahrbtnik. Leden pot me je oblival, ko so mi noge zabingljale nad globino. Z vso težo sem se obesil in vzdržalo je. Počasi sem se spuščal in olajšanje me je začelo prevzemati. Kri je zaplamljela po meni, ko sem se dotaknil tal. Zavriskal sem, kot verjetno še nikoli doslej. Strah in utrujenost sta bila pozabljena. Bil sem na varnem.

Z divjo ihto sem gazil sneg proti Kredarici. Zadovoljen sem bil, ko sem v divjem gaženju dal duška jezi nad svojo nepremišljenostjo. Sem občutil kakšen zarez zmage v sebi? Počasi sem si končno priznal, da mi je dal strah v krizi toliko poguma, da sem se spustil. Dobil sem pouk za vse življenje. Topla meteorologova sobica je bila potem najlepši kraj na svetu.

Rado Čepič

Redni letni občni zbor PD Vevče

VEVČE, APRILA — Člani Planinskega društva Vevče so imeli 25. marca svoj redni letni občni zbor. Predsednik društva tov. Andrej Pirkmaier je prebral poročilo o delu društva v pretekli sezoni. Pestrost poročila priča, da je bilo društvo aktivno v celoti, kakor tudi po svojih sekcijah. Predlagal je tudi program za leto 1970, ki zajema skrb za povečanje članstva, zlasti z mladimi. Tu naj bi zajeli že pionirje iz osnovne šole v Polju in ustanovili mladinski odsek PD. Na programu je tudi več predavanj s filmi ali diapozitivi o vzponih na večje vrhove in ekspedicijah.

Da bi člani društva in prijatelji planin spoznali lepote naših krajev, floro in podobno, bo društvo organiziralo 8 izletov za starejše in 3 za pionirje po zasavskih hribovih, Veliki planini, Snežniku, Triglavu itd. Nekateri izleti bodo trajali 1 dan, drugi pa dva. Smučarska sekcija pa je že s tem mesecem priredila enodnevne tečaje in turni smuk na naših znanih smučiščih.

Na zboru so predlagali tudi ustanovitev gorske straže, markacijskega odseka. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo odslej občni zbori vedno v jesenskem času, zaradi lažjega načrta o gospodarjenju v bodoči sezoni, ki je aktivnejša pozimi. S tem v zvezi so tudi spremenili pravilnik.

Izvolili so tudi novi UO Planinskega društva, ki ga sestavljajo: Andrej PIRKMAIER, predsednik Nace ZAJC, podpredsednik

Vlado ŠMIGOC, tajnik
Anica OMAN, blagajnik
Janez ing. HRIBAR, vodja smučarske sekcije
Jože BEZLAJ, gospodar
Anton PETERNEL, odgovorni vodja izletov
Zoran ing. PIRC, pomoč pri ureditvi koče
Andrej ZAPUSEK, vodja mladinskega odseka
Miro SMREKAR, markacijski odsek
Nadzorni odbor:
Jurij MUŠIČ, predsednik
Marjan PAVŠIČ, član
Franc SENICA, član
Castno razsodišče:
Aleksander MARTELANC, predsednik
Danilo VIDERGAR, član
Ivo AVBELJ, član

Prejeli smo

Bogovodja 6. V. 1970
S spoštovanjem!
Danes vam pošiljam križanko, ki sem jo v prostem času rešil in vam ob enem sporočam, da sem spremenil mesto služenja, tako da je sedaj moj novi naslov V. P. 8236 Bogovodja. Upam, da bom še naprej prejemal glasilo Naše delo, ki mi je zares zelo všeč.
Čeprav malo pozno, iskreno čestitam celemu kolektivu za praznik dela 1. maja in ob 50-letnici obstoja tovarne. Prisrčno pozdravljam vse sodelavce in jim želim veliko uspeha pri delu.
S tovariškimi pozdravi

Ivan Jerman

Po steni Cmira na vrh

VEVČE, APRILA — Za vsakega alpinista je veliko doživetje, če pleza na vrh, po smeri, po kateri pred njim ni še nihče plezal. Tudi sam sem si želel povzpeti na vrh po taki smeri.

Preteklo leto, v mesecu juliju smo se odpravili trije člani Aka-

Marko Goršič v stenah Cmira

demskega alpinističnega odseka iz Ljubljane, trdno odločeni, da se pomerimo s severno steno Cmira, z njenim še deviškim delom. Pred nami je poskušal ta vzpon že naš klubski tovariš, ki se je poročil

ravno tistega dne, ko smo se mi pripravljali. On je bil torej prvi v tej steni, toda splezal je le 200 m. Celotna stena pa je visoka 700 m. Na njegovi poroki smo dobili dovoljenje, da lahko nadaljujemo njegovo smer. Med nami velja pravilo fair playa. Svojo plezalno opremo smo natovorili v avto in se odpeljali proti dolini Vrat. Po slabi cesti in ob spretni vožnji naše voznice in alpinistke Nace, smo se končno ustavili v Vratih. To je bila sobota. V steno pa smo bili namenjeni šele naslednji dan, zato smo imeli dovolj časa za zadnje priprave. Spat smo odšli trdno odločeni, da naslednji dan dosežemo svoj cilj.

V zgodnjih jutranjih urah smo se oprtali z nahrbtniki, s plezalno opremo in vrvmi, ter se podali visokim vrhovom naproti.

Stena Cmira je v neposredni bližini Triglava. Na poti smo srečavali skupine planincev, ki so tudi imeli namen obiskati naše gorske vrhove, seveda po lažji poti. Zaustavila nas je skupina iz Zagreba. Vprašali so nas: »Kam pa ste namenjeni?« »Na Triglav,« smo odgovorili v šali, oni pa so vzeli resno: »Potem gremo pa lahko skupaj.« Na vsak način so hoteli z nami in le s težavo smo jim potem dopovedali, kam smo namenjeni. Tominškovo pot, katera vodi na Triglav, smo kmalu zapustili in obstali pod severno steno Cmira. Odložili smo nahrbtnike in iz njih stresli plezalne potrebščine. Z njimi smo okrasili naša telesa, da smo bili videti kot novoletna jelka. Pripravili smo si

kladiva, kline, vrvi in drugi plezalni pribor in začeli s plezanjem. V začetku stena še ni bila strma in njen spodnji del smo kaj hitro premagali. Svoje zobe nam je pokazala šele pozneje. Kmalu pa so se začele gladke plasti, s katerimi smo se morali spoprijeti s klini in vrmi. Brez tega v tem delu stene ne bi bilo mogoče napredovati. Z Marjanom sva bila že na polici, kjer je bilo dobro stojišče, ko se je Matic še ubadal z gladkimi stenami pod nama. Ker je imel težave pri plezanju, nama je zavpil: »Kako sta prišla tu čez, ko imam jaz take težave.« V šali sva mu odgovorila: »Izpusti tisti del, pa začni višje.« Še vedno je robantil pod nama in dobil ponovni dober nasvet: »Opri se na meglo, primi se zraka!« Končno smo bili skupaj. Ko smo nadaljevali vzpon, sem se zagodil v kamin. Nisem mogel ne naprej ne nazaj. Zdaj pa je moral Matic pomagati. Potegnili me je iz kamina, kot zamašek iz steklenice. Bili smo pod zgornjim previsnim delom stene. Tu smo se okrepčali in odježali, čakala nas je še kratka pot do vrha, vendar najtežja na celi poti. Tudi to smo premagali s pomočjo klinov in stremen. Bili smo na vrhu, od tu smo se napotili v Staničevo koč, kjer nam je prijazna oskrbnica pripravila okusno enolončnico.

Zadovoljni z uspehom smo polni radosti in veselja zapuščali vrhove, osvetljene z oranžno svetlobo zahajajočega sonca.

Plezal in napisal
Marko Goršič

Lep uspeh športnikov iz papirnice

nico v tej disciplini so nastopili: Majhenič Mirko, Vavpetič Vide, Sonc Ivo, Vavpetič Andrej, Poljanšek Jože, Petkovič Božo in Volčini Anton.

V tekmovalstvu kegljanje — posamezno je nastopilo prek 80 tekmovalcev. Prek 400 podrtih kegljev je podrlo kar 13 tekmovalcev, kar kaže na znanje in sposobnost nastopajočih. I. mesto je osvojil Nahtigal Andrej — Toko, ki je podrli 440 kegljev, II. mesto je osvojil Vavpetič Vide, ki

je podrli 423 kegljev, III. mesto pa je zasedel tekmovalac Kočar Milan iz Heliosa, ki je podrli 420 kegljev.

Najbolj množična je bila udeležba v tekmovalstvu kegljanje — borbene partije, kjer je zopet nastopilo 12 ekip ali 120 kegljačev. Tudi v tej športni disciplini je Papirnica osvojila I. mesto. Za papirnico so nastopili: Vavpetič Andrej, Sonc Ivo, Volčina Anton, Majhenič Mirko, Poljanšek Jože, Petkovič Božo, Vavpetič Vide,

Naši športniki

Skok Stane, Rode Dušan in Avbelj Lado.

Tekmovanja v šahu se je letos udeležilo 6 ekip. Tudi v tej športni disciplini je bila ekipa Papirnice najboljša, nabrala je 24,5 točke in s tem premočeno dosegla I. mesto. Posebnost v tej disciplini je, da Papirnica že 7 let zaporedoma osvaja I. mesto. V šahovski ekipi so nastopili: Vavpetič Vide, Laznik Stane, Milič Ljubo, Hribar Janez, Koncilja Lado, Skok Stane in Kremzer Zdravko.

Letošnja novost 7. sindikalnih športnih iger je tudi prehodni pokal, ki ga dobi tista sindikalna organizacija, ki bo nabrala največ točk v vseh športnih disciplinah.

Če bodo naši tekmovalci tudi v ostalih športnih disciplinah tako uspešni, potem imamo upanje, da letos osvojimo to lovoriko.

M. Deisinger

ZDRUŽENE PAPIRNICE LJUBLJANA-VEVČE bodo v šolskem letu 1970/1971 štipendirale

10 učencev

za poklicno papirniško šolo pri Šolskem centru tiska in papirja v Ljubljani, Pokopališka 33.

Pogoji:

1. Uspešno dovršena osemletka,
2. Za poklic primerno zdravstveno stanje,
3. Moški prosilci.

Solanje s praktičnim in teoretičnim poukom traja 3 leta. Učenci, ki si bodo uspešno pridobili poklic papirničarja, bodo dobili v tovarni poklicu primerno delo na delovnih mestih v proizvodnji lesovine, papirja ali v oddelku za premazovanje papirja.

Prošnje za vpis v šolo in štipendiranje naj interesenti naslovijo na kadrovske sektor podjetja najkasneje do 15. junija 1970.

Informacije daje Izobraževalni center podjetja vsak dan od 6. do 14. ure.

Kadrovska služba

Nogometaši Slavije v SNL — kritično kot še nikoli

VEVČE, APRILA — Nogometašem Slavije, ki že nekaj let niso nastopali v SNL, v letošnjem prvenstvu nikakor ne »steče«. V jesenskem delu tekmovanja je kazalo, da se bodo nogometaši pod vodstvom trenerja Berginca borili za eno vidnejših mest na prvenstveni lestvici. Več kot je bilo tekem, bolj so vevčki nogometaši bredli v nevarne vode. Iz 11 jesenskih srečanj so izvojevali le 7 točk — od tega dve zmagi in tri remije, kar priča o neučinkovitosti in slabosti vevške enajsterice. Res je, da je Slavija v jesenskem delu nekaj točk nesrečno izgubila, res pa je tudi, da moštvo nima več igralcev, ki bi se znali boriti in tudi takrat, ko je najbolj potrebno. Kje so vzroki za neuspeh? Menimo, da ne bi bilo napak najprej urediti discipli-

tnim igranjem. Omenjeni vzroki bržčas niso poglavitni za trenutni položaj vevškega ligaša, so pa prav gotovo odraz izvirnosti politike strokovnega vodstva, ki je takoj po uvrstitvi Slavije v SNL pričelo s spremembami v klubu. Mnogim nogometašem pa, ki so se srčno borili za vstop v slovensko ligo in si priborili ligaški status, od takrat naprej ni bilo mesta v moštvu, čeprav bi danes uspešno in s srcem zastopali barve svojega kluba. Tudi pri delu z mladino ni vedno dovolj pozornosti, izjema bi morda bila zadnja leta, ko se je za delo z mladimi nogometaši zavzel »duša« vevških nogometašev Lojze Perharič. Torej, je treba začeti misliti na prihodnost, na svetlejše dni, na tiste čase, ko bo v vrstah Slavije nastopilo več doma-

Svetli trenutki vevškega nogometa so se začeli po gladki zmagi proti TRZICU, ki je SLAVIJO popeljala v SNL. Bilo je to tik pred vstopom v SNL, sedaj pa smo morda tik pred izpadom iz družbe slovenskih ligašev (Foto: T. Židan)

no znotraj kolektiva, urediti odnos nekaterih igralcev do vodstva in morebiti opustiti »nakupovanje« igralcev od drugih klubov, kar vse je povezano z odvečnimi stroški, če upoštevamo, da mora NK Slavija igralcem, ki se vozijo iz drugih krajev, poravnati razne obveznosti. Domači fantje, ki so zrasli o klubu in za klub in ki so uspešno nastopali v mladinskem moštvu, na ta način nimajo možnosti vklopiti se sčasoma v prvo moštvo, ali pa, če so že na treningih članske enajsterice, so že vnaprej »obsojeni« na rezervno prestop o drugi klub, ali enostavno prekinitev nogometne kariere, je tako na dlani. Spomnimo se samo nekaj perspektivnih nogometašev, ki bi lahko nosili dres prvega moštva Slavije — v mislih imamo npr. Živica, Girandona, Lobodo itd. — pa so prekinili z ak-

vzgojenih nogometašev, za kar so dani vsi pogoji.

Del te politike, ne v celoti, prav gotovo vpliva tudi na navezanost nekaterih igralcev, ki sedaj nastopajo v SNL. Že sam uvod v spomladanski del kaže, da v moštvu precej škriplje. Po dveh zaporednih gostovanjih — najprej v Celju in zatem v Izoli, se vevčani resda nimajo pohvaliti. Izgubljene prepotrebne točke in štirje zadetki v mreži Vevčanov kažejo, da se bodo sila težko izognili najhujšemu tj. izpadu iz lige. V času, ko to poročam, je pred njimi še devet prvenstvenih srečanj in so še vedno možnosti popraviti kritičen položaj na dnu lestvice. Če pa pogledamo v razpredelnico, lahko takoj ugotovimo, da bo zelo težko nadoknaditi zamujeno. Izpad iz lige pa pomeni, da bodo nekateri igralci zapustili klub in želeli pristopiti v višjerazrednega. To pa hkrati po-

Člani našega nogometnega moštva, ki je z igro navduševalo svoje simpatizerje

Telesna kultura v delovni organizaciji

KOLIČEVO, MAJA — Pred dvema letoma je Zvezna skupščina sprejela Resolucijo o telesni kulturi, zaradi nezadovoljivega stanja telesne kulture ljudstva, ki ni v skladu s splošnim družbenim razvojem. V resoluciji je med drugimi nosilci telesne kulture (v nadaljnjem besedilu TK) poudarjena tudi vloga delovne organizacije (v nadaljnjem besedilu DO) na tem področju. Že zakon nalaga DO, da morajo ustvarjati pogoje in podpirati pobudo delavcev za razvoj TK. Ta interes pa morajo le-ti izraziti v statutih in drugih samoupravnih aktih. V

svojih delavcev v podjetju in na terenu.

— DO morajo pristopiti k formiranju strokovnih služb, ki bodo organizirano skrbele za TK delavcev, izbirale primerne športe, praktično organizirale ustrezne aktivnosti in poklonile posebno pozornost akcijam za aktiviranje delavcev ob njihovem prostem času.

— DO s področja turizma, gostinstva in prometa je treba spodbujati, da v okviru svojih novih objektov gradijo tudi športne objekte in angažirajo ustrezne strokovnjake za rekreacijo.

ga tudi niso preveč množične in učinkovite glede uresničevanja pravih smotrov. Rekreativna tekmovanja naj ne izčrpavajo telesnih zmogljivosti tekmovalca do konca, temveč so namenjena zdravemu in razumnemu razvedrilu ter popestritvi prostega časa, kjer tekmovalec sprosti tiste telesne in duševne potenciale, ki jih v vsakdanjem rutinskem in mehaniziranem življenju ne more angažirati.

Tekmovalni sistem rekreacijskega tekmovanja naj ima naslednje stopnje:

1. Tekmovanje v DO

Tudi v planinah se nekateri radi razvedrijo in nabirajo novih moči

Mimohod športnikov Papirnice Količevo na VIII. športnih igrah na Sladkem vrhu

Vavpetič v igri z bivšim svetovnim prvakom, vele mojstrom Taljem na Bledu

Nekateri člani kolektiva so navdušeni smučarji

našem družbenem sistemu se ustvarjajo ugodnejši pogoji za obogatitev prostega časa delovnih ljudi, kar pozitivno vpliva tudi na produktivnost dela. Viri sredstev za TK morajo biti ustrezni skladu DO, na katere moramo gledati kot na vsako drugo investicijo. Pomembno vlogo na tem področju imajo tudi sindikalne organizacije.

Zvezna komisija za TK je dala letos v javno razpravo Predlog programa razvoja TK na temeljih resolucije ZS o TK za obdobje od leta 1971 do 1980. DO morajo TK sprejeti kot dejavnost, ki lahko uspešno deluje proti časni psihofizični izčrpanosti delavcev in dejavnost aktivnega oddiha. Da bi bila ta koncepcija uresničena v praksi, je nujno ukreniti tole:

— DO morajo zagotoviti materialne in kadrovske pogoje za TK

Tudi organizacija TK gibanja pri nas ni taka, da bi lahko uspešno združevala vse faktorje in nosilce TK (šole, DO, družbene organizacije, sindikalne org., mladinske org., krajevne skupnosti itd.) zato največkrat pride do dvotirnega dela in drugih slabosti. Po predlogu programa je potrebno ustanoviti na ravni občine Občinsko skupnost za TK, v katero bi bila na enakopravni osnovi vključena v naši sedanji praksi uveljavljena samostojna področja dejavnosti: telesna vzgoja, tekmovalni šport in rekreacija.

Telesna vzgoja podreja vso dejavnost vzgojno izobraževalnim smotrom (šole, predšolski zavodi, prosvetni organi); tekmovalni šport je orientiran k razvijanju vrhunskih dosežkov v najrazličnejših panogah (športne organizacije, strokovne zveze, zdravstvene institucije); telesna rekreacija pa je orientirana k aktivnemu počitku in razvedrilu s sredstvi TK (delovne organizacije, sindikalne organizacije, združenja občanov v Partizanu, planinskih društvih, taborniških organizacijah, strelskih družinah, zavodih za TK).

TK dosega svoj smoter predvsem s sistemom tekmovanj (ki pa so večkrat sama sebi namen in pod močnim vplivom stihistijskih sil).

Rekreativna športna tekmovanja imajo pri nas največkrat obliko Delavskih športnih iger, katerih glavna pomanjkljivost je, da se preveč opirajo na sistem tekmovanj, uveden pri tekmovalnem in vrhunskem športu. Zaradi te-

2. Občinsko tekmovanje DO (ali DSI)

3. Republiško tekmovanje DO po strokah

4. Zvezno tekmovanje DO po strokah

Pred leti smo imeli papirničarji svoja vsakoletna tekmovanja pod imenom Papirniške športne igre. Danes lahko trezno ocenimo, da so imele tudi vrsto pomanjkljivosti: od prevelike vneme po doseganju najboljših mest, ki se je izražala z vključevanjem znanih in dobrih športnikov nečlanov kolektivov v tekmovanja, pa do nezaželenih zdravstvenih posledic.

Vsekakor bi morali Papirniške igre obnoviti, samo dati jim moramo pravo vsebino in obliko s končnim učinkom, da bi se slovenski papirničarji med seboj spoznali in še bolje sodelovali.

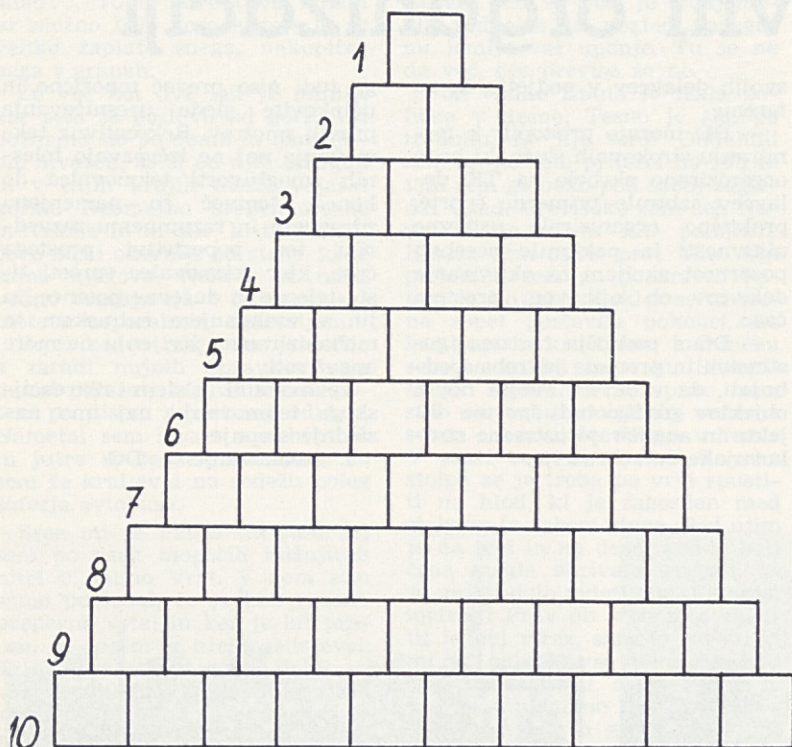
Stane Laznik

NAŠE DELO

Glasilo delovnih kolektivov Združenih papirnic Ljubljana in Papirnice Količevo in Tovarne celuloze Medvode — Izdajajo jo njihovi delavski sveti — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida — Uredniški odbor: Marjan Černe, Janez Gašperin, ing. Janez Hribar, Jože Lejko, Ljubo Milič, Tone Novak, Andrej Pirkmaier. Tehnični urednik Danilo Domajnko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.

Toni Židan

PIRAMIDA

1. Piramido rešujete tako, da vsaki novi besedi dodaste eno črko, pri tem pa uporabite vse črke prejšnjega pojma; na primer: A, AR, CAR, RACA in tako naprej.
 2. 1. kratica za utežno enoto, 2. konica, vrh — zemeljski ali ladijski, 3. rastlina z značilnim stebлом, 4. dvig, večanje, 5. najstarejša geološka doba zemeljskega srednjega veka, 6. dovršni pretekli čas, 7. rob noža ali britvice, tudi jasnost vida ali slike, 8. naziv za dvorano v papirni industriji, kjer delajo prebiralke, 9. nahrbtna torba, telečnjak, 10. majhen prenosni radijski sprejemnik.
- Za pravilno rešitev piramide bomo izžrebali štiri nagrade:
3 po 10.—din, in prvo nagrado 30.—din.
Pri žrebanju jubilejne križanke — »50 let — Prvi maj« so imeli srečo:
- Po 10.—din prejmejo: Joža Alič, Anica Oman, Maksa Dimnik, Slavica Lazar, Pavle Škrli in Cirila Kogej.
30.—din prejme Ivka Peternel, 60.—din prejme Ivan Žumbergar.

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Količevo

V mesecu aprilu so se zaposlili:

Vinko Pestotnik — pomočnik vnašalca v Hy
Zdravko Rožič — pomočnik strojev
PS I — pazilec sita
Jakob Rožič — pomočnik strojev
KS I — pazilec sita

V mesecu aprilu so odšli:

Mujo Hamulič — sporazumno
Barbara Šmejc — upokojena
Miroslav Petrič — upokojen
Maks Koritnik — sporazumno
Milan Mislej — umrl

Rodili so se:

Viktorju Lavriču se je rodil sin Aleš
Martinu Gorti se je rodila hčerka Martina.

Čestitamo!

Papirnica Vevče

Prišli:

Stane Rangus, pom. vodje gladilnega stroja v prem. odd.
Dimitrij Majcen, pripravnik
Milan Levičnik, II. pom. premaznega stroja
Rudolf Zabjek, paznik pri IV. PS

Odšli:

Miloš Perhavec, lastna odpoved
Jože Tomažič, lastna odpoved
Kristina Mehle, družinska upokojitev
Silva Ponikvar, lastna odpoved

Poročili so se:

Feliks Perko z Danico Gobec
Čestitamo!

Rodili so se:

Jožetu Pečarju, hči Zdenka
Alojzu Mačku, hči Maja.

Čestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V mesecu aprilu sta zapustila tovarno:

Andrej Rozman, prebiralet, upokojen
Marjan Janežič, nakladalec lesa in žamanja, samovoljno.

Rojstva:

Simu Pandži se je rodil sin.

Čestitamo!

Aktivnost kegljačev

MEDVODE, MAJA — V tovarni celuloze Medvode obstaja aktiv kegljačev od leta 1965. Enkrat tedensko imamo na razpolago po štiri ure avtomatsko kegljišče v Medvodah pri hidrocentrali. Prva leta je bilo zanimanje za kegljanje veliko, v zadnjem času pa nekoliko upada, čeprav sindikalna podružnica finančno pomaga naše delovanje. Vprašujemo se, kje so vzroki takemu stanju. Aktivni kegljači smo prepričani, da je ta vrsta rekreacije primerena za vse člane kolektiva, ne glede na starost in izobrazbo, zato jo priporočamo vsem članom kolektiva, ter jih vabimo, da se vključijo v naše vrste. V današnjem tempu življenja smo vsi prepotrebni razvedrila in oddiha tako umski kot fizični delavci. Čim bolj bomo sproščeni in razgibani, tem lažje bomo dosegli uspehe pri delu.

Kar nas je aktivnih kegljačev, smo v prvih začetkih trenirali ali igrali v prijateljskih srečanjih. Že

v letu 1968 pa smo si pridobili ob dnevu borca in vstaje slovenskega naroda pokal v trajno last. V letu 1969—70 smo na prvenstvu sindikalnih podružnic medvoških tovarn osvojili tretje mesto. Letos smo se vključili v klub, ki nosi ime »Kemik« ter se vpisali v tretjo tekmovalno skupino za zeleni pas.

V upanju, da boste prebrali te skromne vrstice ter se navdušili za vključitev v naše vrste, vas pozdravljamo s kegljaškim pozdravom »Dober lučaj«!

Navajamo še rezultate prvenstva sindikalnih podružnic medvoških tovarn s številom točk, številom podrtih kegljev in uvrstitvijo.

Color	12	5298	I
Hidro	10	5513	II
Kemik	8	5500	III
Medvode	8	5389	IV
Gradles	2	4750	V

Franci Kopač

Primeri iz strokovnega računstva v industriji papirja

Rešitve nalog iz številke 3:

2 a) naloga:

Format 88×126 cm delimo s formatom $22,5 \times 31$ cm po dolžini in po širini, da ugotovimo način rezanja, ki nam bo dal največji izkoristek. To lahko naredimo zato, ker nam tek papirja ni bil predpisan.

a) 88×126

$22,5 \times 31$

$3 \times 4 = 12$ pol papirja

b) 88×126

$: 31 \times 22,5$

$2 \times 5 = 10$ pol

$6250 : 14 = 446$

65

90

6

2 b) naloga

Ploščina formata $A_2 = 59,4 \times 42$

2376

1188

2494,8 cm²

1 pola = 2.494,8 cm²

1000 pol = 2.494.800 cm²

= 249,48 cm²

250 m²

	31	31	31	31	2
22,5					
22,5					
22,5					
20,5					

126

V tem primeru pa nastane odrezek 26×126 cm, ki ga delimo kot sledi:

26×126

$: 22,5 \times 31$

$1 \times 4 = 4$ pole

10 pol + 4 pole = 14 pol

Odgovor: Za 6250 pol papirja formata $22,5 \times 31$ cm potrebujemo 447 pol papirja formata 88×126 cm.

250 m² tehta: 20 kg ali 20.000 g

1 m² tehta: $20.000 : 250 = 80$ g

000

Odgovor: Gramatura papirja je 80 g/m².

2 c) naloga:

Ploščina ene pole papirja =

63×87

504

441

5481 cm²

	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	13,5
31						
31						
22,5						
3,5						
	31	31	31	31	2	

126

1 pola = 5.481 cm²

1000 pol = 5.481.000 cm²

= 548,1 m²

548 m²

1 m² = 40 g

548 m² = 548,40 = 21.920 g

= 21,92 kg

22 kg

22 kg = 1000 pol

154 kg = 7000 pol

Odgovor: V skladnici papirja je 7000 pol papirja.

3 a) naloga:

Skladnica papirja, formata A_2 je visoka 75 cm:

a) Koliko tehta ta skladnica, če je gramatura papirja 40 g/m², debelina papirja pa je 0,05 mm?

b) Koliko je specifična teža papirja v g/cm³?

3 b) naloga:

Koliko tehta 18.000 pol papirja formata 35×54 cm, gramature 60 g/m²?

3 c) naloga:

Papirni zvitek širine 80 cm tehta 420 kg neto, to je brez teže stročnice.

Gramatura tega papirja je 60 g/m².

Kolikšna je dolžina navitega papirnega traku v metrih?

Piše: Marjan Černe

Andrej Rozman upokojen!

MEDVODE, MAJA — Dne 1. 4. 1970 je bil upokojen Andrej Rozman — prebiralet v sortaciji. V tovarni se je zaposlil kmalu po osvoboditvi in delal neprekinjeno 23 let. V tem času je 16 let skusil zastarelost naprav kuharije pred

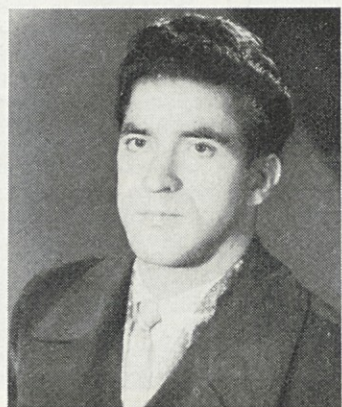

rekonstrukcijo snovnih jam. Delal je namreč pod kotli kot izpraznjevalec snovnih jam. Delati pod vročim kotlom v sopari, plinu in vročini in celo v napol sključnem položaju pomeni resnično 16 let garancije. Boljši časi so za Andreja nastopili v novi sortaciji, kjer se je usposobil s svojo pridnostjo za vodjo sortacije — prebiralca.

Andrej je zadovoljen, da mu delo v slabih pogojih stare kuharije ni pustilo posledic in še poln energije s ponosom izjavlja, da ne bo počival. Ima še nekaj zemlje in bo pri delu na polju obujal spomine na tovarno.

V našem razgovoru ob odhodu ni pozabil poudariti, da v vseh 23 letih ni imel niti enega »plavega«. Pa še nekaj nas je presenetilo. Čeprav se je odločil, da gre v pokoj, smo čutili, da bo pogrešal tovarno, sodelavce in delo pri strojih. Čutili smo, da mu je delo v tovarni pomenilo nekaj več ko samo »zaslužek«. V imenu kolektiva želimo Andreju, da bi še dolga leta užival zasluženi pokoj!

Milana Misleja ni več

KOLIČEVO, MAJA — Presunila nas je vest, da je smrt iztrgala iz naše srede, tako iznenada, našega sodelavca Milana Misleja. Poslovili smo se od njega dne 24. 4. 70. Rodil se je 19. 11. 1925 na Primorskem. Imel je težko otroštvo. Z zaupanjem sam v sebe in z ogromno trdne volje se je prebijal skozi življenje.

Od leta 1960 je bil zaposlen v Papirnici Količevo kot vodja avtomatičnega sušilnega kanala. Bil je delaven, skromen, tih in pošten tovariš. Bil je vzoren mož in oče dveh nedoletnih otrok. Bil je poln nartov za svojo družino.

Z njegovo smrtjo smo izgubili vestnega sodelavca in dobrega tovariša, njegova družina pa nenadomestljivega moža in očeta.

RR